

SZEKERES KATÓ

Maruska sorozat

ITT MINDENKI ANARCHISTA

Hogyan folyt el az ország pénze

Második bővített kiadás

Szeged

2010

Támogatók

*Volt Hadifoglyok Bajtársi
Szövetsége Szeged
Nagy Józsefné Ila
Maróti Mihály
Szekeres István
Pósa Attila informatikus*

*Tilos a kiadványokat, vagy azok bármely részét
sokszorosítani, változtatni, információs rendszer-
ben tárolni, minden féle formában sugározni, a
szerző, vagy megbízottja írásbeli engedélye nélkül.
A kiadvány védett.*

ISBN: 978-963-08-6931-7

„ITT MINDENKI ANARCHISTA”

PROLÓG...

*„Emberek! A boldogságot ne itt keressétek!
Ti csak vagytok, én pazarul élek”
a Vezér*

„Magyar Hírlap 1988. november 15. kedd: A városi párt vb három alkalommal állapította meg, hogy a Szegedi M.g.. tsz elnöke alkalmatlan a vezetésre, és javasolta a tagságnak, hogy válasszon más, megfelelő embert.

Ezt a döntést a megyei pártbizottságon mindannyiszor nullifikálták. Hogy miért? Kitalálhatja az olvasó”. Eddig a hírlap idézete.

Ha a kedves olvasó mégsem találná ki, hogy az ilyen, fent nevezett „alkalmatlan” vezetőktől miért nem tud elszakadni a tagság legbőszebb igyekezete ellenére, ezt szeretnék elmesélni a könyv szereplői, melynek végig olvasása után a kérdés feleslegessé válik.

Ebben az írásban olyan eseményekkel találkozhatunk, ami a hétköznapi robotját minden nap gyakoroló ember, legmerészebb fantáziáját is felülmúlja. Még sem áltatható az olvasó azzal, hogy mindez csak képzelgés.

Az írás, igyekszik képet adni e picinyke ország parányi szegletében, kis közösségen belül dülő kapzsiság, irigység, féktelen rosszindulat, butaság, gőg és az ezt követő tragédiába torkolló erőszak megtestesítéséről, a teljesség igénye nélkül.

Sokszor merül fel a kérdés, vajon miért ezek az emberi tulajdonságok érvényesülnek túlnyomó részt életünk során? Ilyenek lennének mi emberek? Sajnos igen. Nagy-nagy tisztelet a csekély kivételnek.

A történet bárhol az országban, bármely tsz-nél, bármely cégnél előfordulhatott, mint ahogy kicsit más formában, más szereplőkkel, elő is fordult. Ebben a történetben –, tekintettel a még élő szereplőkre, egyesek hozzájárulása híján –, csak a nevek nem mind valóságosak. Csak némely nevek..... Viszont vannak élő szereplők, mint élő tanúk.....

Az 1988-ban beütött *nagy elitrendszer váltás* előtt két évvel –, a húsz éve tsz-nél dolgozó mérlegképes végzettségű, minden eseményt „végigélvező” –, korábban főkönyvelő úgy döntött, hogy itt az idő a kipakolásra.

A pártbizottságon panaszkodva olyan „vigasztalást” kapott, hogy ne törődjön az egészséssel. De ha nagyon bántja a dolog, „...álljon a tükör elé, és köpje magát szembe, ettől majd megnyugszik...”(?)

Felbuzdulva az 1988. november 15-én Magyar Hírlapban – szóban forgó tsz elnökéről – megjelent cikkén –, ami az egész megyében nem kis meglepetést okozott –, Pösze úgy érezte, hogy tényleg itt az idő a kitálalásra. Ám hiába görcsölt kiadót keresve –, mint más hasonló „titkokat” ismerőknek –, nem akadt háttér támogatása.

Az évek elmúltával, sem merte felvállalni egy kiadó sem a nyílt beszédet.

Mivel az *elitrendszer*t váltó párt elnöke a tisztességes elszámolást felcserélte a – sokat és kedvvel hangoztatott – „*vértelen rendszerváltás*”-ra, így nem lett számonkérés. Pöszének talán ez volt a szerencséje, ezért nem tették el őt is láb alól.

De már az elitrendszer váltás előtti évben lehallgatták a telefonját, főleg este követték az utcán. Figyelték minden lépését, mint az ötvenes-hatvanas években a „gyanús elemeknek”.

Bizonyára nem csak neki.

A tűzhöz közelállók és cimboráik meggazdagodtak, és hátat fordítottak az addig seggét nyaló pártnak. Hatalmas

vagyo-nukkal legtöbben bebújtak más pátokba, mint a farkas a bá-ránybőrbe, más dalt üvöltve.

De magukról sohasem mossák le a szennyet!

Az országot eladósították és mocsuk, a majd két évtized után is beszennyezte a jövőt.

Az eladósodott és elszegényedett réteggel szemben, döbbenetes a meggazdagodottak vagyona.

Nincs az a földi halandó, aki elhinné, hogy rátermettségükkel szereztek.

A multik osztozkodnak még a maradékon is. Vagyon után a hatalomra éheztek meg. A világszervezethez való csatlakozás az egyének számára látható eredménye is legfeljebb csak fényévekben mérhető. Talán...

Az emberek meg nem tanulnak. Kis morzsákkal is beérik. Ez a veréb effektus. Pedig a történelem mindig ismétli önmagát.

Sokakban merül fel a kérdés, hogy az egypártrendszer vezetőjének nem-e kellett volna diktatórikusabbnak lenni a saját embereivel? Nyilván megkedvelték a mámorító hatalom ízét, az egykor összetartó elvtársak. A nagy harácsolásban azért megérezhették a változás szelét, amihez újfent megfelelően helyezkedtek. Hiszen már volt miből.

Bár semmi sem marad olyanak amilyen, mindig minden változik, ettől függetlenül a titkár elvtársnak oda kellett volna figyelnie a köreire. De vajon lett volna-e rá lehetősége? Biztosan nem. Örülhetett, hogy megtúrték. Sok hírlap emlegette, hogy csak egy báb volt. A háta mögött a sűrke eminenciások irányítottak. Mint a politikában általában. Lehet, hogy ő is tudta, és tehetetlenül nézte. Örült annak, amit a munkásosztálynak kihajtott. Na, ezért emlékeznek rá nosztalgiával az elitrendszer váltás óta szétvert munkások.

A kérdések azonban továbbra is kérdések maradnak. Ezért legalább az akkori sajtó késői, őszinte(?) megnyilvánulását hadd idézzük.

„... A gazdaság irányításában a szélsőségekig fokozódott az adminisztratív módszerek alkalmazása.... A brutalitás határait súrolta a szövetkezetek erőszakos létrehozása a falun. A proletárdiktatúra dogmatikus értelmezése gátolta a gazdasági viszonyok objektív értékelését. Minden probléma, nehézség, ellenvélemény mögött az osztályellenséget kutatta, meggátolta a tényszerű vitát, óhatatlanul kedvezett a voluntarizmus és szubjektivizmus terjedésének, bővülésének. Mindez párosult a kollektív vezetés elvének súlyos megsértésével, klikk-szerű vezetési módszerekkel....”.

(Gazdaságpolitikai alapvetések 1988. összeállította:

dr. Szelezcky György)

Mint fentebb látható, a média visszafojtott kritikája, azért ha lassan is, de egyre jobban felerősödött. Jókor. Hány évtized múltán...

Nyilván nem a közvetlen rendszerváltás előtt észlelték az újságírók sem. És addig? Addig mit laláztak? Évtizedeken, egy emberöltőn keresztül?

De mit is értett ebből a parasztember, az egyszerű polgár? Pedig agytágítás akadt bőven, amit munkaidő után tartottak, és a hallgatóság leginkább szundikált, vagy horkolva átaludta.

Az újságok írják a magukét, a történet meg folytatódik. Más szereplőkkel, más módszerekkel, és az eredmény ugyanaz. Örökké folytatódik, mint az élet.

Közvetlenül a rendszerváltás előtt, a pártok bőszi alakulása közben –, egy Bibó Istvánra hivatkozó, magát és társait forradalmárnak nevező „Informatikai KFT-tag – 1989.03.16-án saját kezűleg írt alá egy szerződést, melyben kötelezettséget vállalt, a téma megjelentetésére.

Tette ezt, a „közélet tisztasága megjavításának elősegítése” érdekében.

Ma, jól menő vállalkozó, valamint, az Önkormányzat rendesen megfizetett, aktuális rendszerellenes alkalmazottja. Korábban számára elképzelhetetlen magasságokba tör, alább nem is adja.

Nem panaszkodhat, mint más. Megfelelő méltányosságot gyakorolnak vele szemben. De legalább szem előtt van. A város pénzén. De semmi értelme, csak a nagy duma. Az, aztán van bővével. Nem egyedül van ilyen helyzetben.

Gyűjtögeti a rendszert hibáztató vélt, vagy valós problémákat. Munkaidőben, mint az önkormányzat alkalmazottja. Mert sosem lehet tudni a kilátásba helyezett négy évenkénti választások kimenetelét illetően. Vállalkozásai mellett. Miközben egyre jobban eltávolodik az addig fenn hangoztatott „*bibói igétől*”.

Hiába. Minden szentnek maga felé hajlik a keze. Szép csendben el van.

Megelégedett ember, meg mit ordibáljon?

S valóban. Ma már a „*bibói*” tisztaságtól olyan messze került, mint Mako Jeruzsálemtől.

Már nem vezérlik a „*nagy, tiszta eszmék*” –, ahogy hajdan fröcsögte.

Lehet, hogy nem is tudja melyik oldalon áll? Persze, libikókás eszméivel nincs egyedül.

Természetesen a kéziratot „nem találta szerencsésnek” nyilvánosságra hozni, mert már nem állhatott érdekében. Az „*eszme*” –, ahogy akkor emlegette átszellemült arccal, és oly gyakorisággal, mint akkori ellenfelei az „*elvtárs*” megszólítást –, már nem vezérlik. Csak úgy, mint másokat, akiknek betömték a szájukat. A „*nagy eszméket*” vigyék csak tovább azok, akik még nem érték el a céljukat. Ezek a jól hangzó, vagy hangzatos fennkölt szavak arra jók, hogy elkábítsák vele a gyanútlan hallgatót.

Mert az eszme helyett fontosabb a pénz, hatalom, pozíció.

az élő szereplők

„NEM KÖZÖSÜLÜNK...”

Még 1974-ben a Járási Pártbizottság úgy határozott, hogy a megyében (szerintük is), három közepesen működő, gazdasági eredményekben „alig” különböző tsz egyesüljön. Persze az egyesülés mögött más szándék meghúzódhatott, amit legbőszebb igyekezetük ellenére sem tudtak megvalósítani.

Két tsz földjei és a központja is, Szatymazon terület el. A harmadiknak itt is, ott is.

Akadtt Szatymazon, Szeged környékén szanaszét, de a központja, vagyis az irodája, a városban.

Ettől aztán városi téeszcsé lett.

Talán a tősgyökeres városiakban felmerül már egyszer a kérdés, hogy erre a meghatározásra mi lehet a megfelelő kifejezés? Bár, most már fújhatják. Mert a legtöbb paraszt téeszcsével, vagy anélkül is, a városba igyekezett. Mit igyekezett? Zúdult!

Igaz, sokszor elhangzott, hogy a város „parasztváros”. Ezt a nem kívánatos jellemzést, illetékesek később az iskolavárosi mivoltával ellensúlyozták. – Hiába is tagadják, mert az őslakosok még emlékeznek. De ne menjünk bele, hogy milyen eredménnyel, mert az már egy más lapra tartozik, mint annyi minden. Mindenesetre az akkori idők gyorstalpaló értelmiségei, a társadalmon, egy ezred lovascsapat patanyomát hagyta az akkor korrupcióra nem figyelőkön.

Az is elgondolkodtató –, előbbi gondolatmenethez kapcsolódóan –, hogy az eredeti városlakók nem tudtak úgy szaporodni, hogy lakhelyük az etnikai formáját valamelyest megtarthassa. (Talán még a beszédben itt-ott fellelhető). – Utalva ezzel arra a valóságos fenti jelenségre, mikor lavinaszerűen indult be a falvak, községek urbanizációja. – Persze a természetes cserélődés egyértelműen elfogadható, de

nok, akik éppen a gyorstalpaló időszakban végezték el „sikeresen” a felsőbb iskolákat. Na, meg máshonnan –, esetleg egész közéről is elindulhat a közápor. Pedig nincs igazuk, ha az identitásukat, szokásaikat, hagyományaikat megőrző többi falvakra gondolunk. De mondhatjuk úgy is, hogy, tevékenységüktől, hagyományaiktól, ismertté, nevezetessé váltak, és büszkék is rá.

Fentiek kapcsán azért, zümmög a bogár, hogy a – bizonyára nem véletlenül – kialakult falusi települések tömegesen elvándorló lakosai, miért nem tudták vagy akarták jellegüket megőrizni? Nyilván nem a rendszeresnek tűnő havi jövedelem, vagy az infrastruktúra akkori esetleges hiánya miatt. Főleg, ha a következményeket nézzük. Mert, ha csak az építési munkálatokra összesereglett vidéki lakosságra gondolunk, a rendszerváltozással bizony, legtöbbször siralmas véget ért a nagy létbiztonság. Sok ezren maradtak munka, és lakhatási lehetőség nélkül. Hadd ne mondjuk, hogy megtöltötték a hajléktalan szállókat, és a város összes padjai szolgáltak fekvőhelyül, ami persze enyhén szólva is szomorú.

Akik eleve jómódúként kerültek a városba, és a tömeglakásban kezdték városi életüket, azok sem tudtak mind a kívánt módon beilleszkedni. A lakások elejét kicsicsázták ilyen muskátlival, olyan muskátlival, a szemetet meg a ház háta mögé hordták, mint a tanyasi házban, sőt még a kis és nagydolgukat ott végezték, és végzik a mai napig. (Elit társadalom...) Nem törődve a többi lakó nemtetszésével. Hja, nagy úr a megszokás. Az ilyenek mással sem törődve gázoltak át mindenben, és mindenkin. Na, ezek boldogultak. Mert a kutya is oda sz...k, ahol nagyobb a rakás.

De ne lőjük le a következő könyv különbségeivel szórakoztató témákat, mert ez is más lapra tartozik, és ez a könyv nem is ezt kívánja elmesélni, csak az eredeti történetet kívánja megtámogatni. Meg aztán megint a látóhatáron a stigma, hogy „fröcsög a gyűlöletről”. Mindenesetre, aki ezt

állítja, az nem mer a tényekkel szembenézni. Mert igenis, hogy ez a könyv, mint a többi, az objektivitásra törekszik. A nyelvezete már más kovász.

Azért még azt a tapasztalatot megint, és megint ugyancsak meg kell erősíteni, hogy az urbanizálódott vidéki lakosság sokszor nagyon nehezen, vagy egyáltalán nem tudott beilleszkedni az új környezetbe. Ennek nem kívánatos eredménye a széthúzás, megvetés, oda nem illő viselkedés, érthetetlen gőg az őslakosok iránt, amit egy időben a jól látható elkülönültség bizonyított. Mintegy, úgynevezett összeférhetetlenség jellemezte a betelepülőket. (Tisztelet a kivételnek) – Persze a városok magánházak külterületein is kicsiben folyt a mezőgazdasági termelés, mert hát ez mégis csak egy alföldi városka lett volna. Inkább a kertészkedés ment –, amitől nem tartották őket – elnézést a szóhasználatért, amit nem a szerző talált ki – "vadparasztoknak". Nyilván lassan szivárogtak be a város köré, és megtanultak alkalmazkodni. Tehát nem az apró kertecskékről van szó. Kertészkedésük „eredménye”, szintén a város élelmiszer piacán kötött ki. Viszont a falukról, községekből betelepülők, egy ideig megtartották a földjeiket előbbi helyükön, és eredeti foglalkozásaikat, de leginkább szokásaikat, ami –, ha tudomásul veszik az illetékesek, ha nem –, akkor is negatívan hatott a városi őslakosokra, amint erre fentebb utaltunk.

Lehetséges, hogy ennek a jelenségnek a megemlítése, egyesekből nem vált ki népünnepélyt. Főleg azokból, akik nem voltak eredetileg városiak. Az biztos, hogy ez utóbbiak igenis, hogy féltették a városukat a felhígulástól. Főleg a társadalom – általában – elmaradott bevándorlójától. De a törtetőitől legalább annyira. Mégis, itt abba kell hagyni a fejtegetést, mert már látóhatáron belül villog a „sovinisza, nacionalista” billog a magukra érzékeny érintettek kezében. Legjobb esetben is sületlenségnek neveznék az itt leírtakat, pedig ezek tények! Tények! És melyik érintett szeret

szembenézni a tényekkel? Akkor bízzuk az olvasóra a megítélést, és ne az okoskodókra, akik tényleg sonkáért, vagy hízott libáért vették a diplomájukat, mint alább ebben a könyvben is látható.

Mellékesen még ugyancsak meg kell jegyezni, hogy e könyv szerzője egy alkalommal a várostól nem messze eső egyik összeszokott falu egy utolsó nyitott tanácsülésén vett részt, és elképedve hallgatta, hogy a falu vezetői, a városból faluba kiköltözőkről folytattak vitát. Továbbá, hogy egyre csak a „minőséget” feszegették. Ez ugyancsak nevetségesnek tűnt egy olyan településen, ahol akkora volt a korrupció, mint manapság mindenütt, és állítólag a falu nagyobb részét pálinkagőzben „csinálták”. Ezt a tájékoztatást, nem egyszer ott, a helybeliektől lehetett hallani. Ha ők hazudtak, akkor a szerző is. De meg lehet róla győződni bárkinek. Módjában áll.

S ha egy falu megengedheti magának, hogy válogasson a beköltözők között, akkor érthetetlen, hogy ezt, egy híres város miért nem engedhette meg magának, még akkor is, ha a lélekszám a mindenkori tanácselnök, vagy polgármester keblét dagasztotta, egyéb előnyök mellett...Feltételezhetően, ezen is so-kan elgondolkodnak. Meg azon is, hogy a városok – de még az ország élén is –, mindig úgynevezett „idegenek” álltak. Mert az hihetetlen, hogy az eredeti lakosság nem tudta magának kinevelni a vezetőjét. Még akkor is, ha a dolgok az érintettek szerint nem ilyen „egyszerű”. Most nem a szükséges „vérfrissítésről” szól a dolog. Sokkal inkább lehetne arról beszélni, hogy miként törtettek némelyek gátlástalanul a város élére, és jelentős pozícióiba. Meg az is nyilvánvaló, hogy ha illetékes érintettek olvasnák e sorokat –, amitől egyáltalán nem kell tartani – ezen észrevételt nyilván nem hagynák szó nélkül. De, elkövettek ők már nagyobb galádságot, is emberek életét megnyomorítva. Na! Hát éppen erről szól ez a könyv is.

Az már tényleg csak hab a tortán, hogy az eredeti város-lakók közül, leginkább azok kerültek felsőbb oktatásba, ahol

nem első generációs értelmiségiekké váltak. Ennek következményeit, itt nem nagyon érdemes firtatni, talán megteszik ezt a népességkutatók, vagy az idevágó szakmák tudorai. Legfeljebb az objektivitás lehet kérdéses. Szokás szerint nem-e előtérbe kerül a kozmetikázás... Bár meg kell még említeni, hogy iskolavárosról lévén szó, sok értelmiséginek megmaradt az „eredeti” habitusa. Többek között egyes nagy tudoroknak, az élet legalapvetőbb dolgairól fogalmuk sem volt, és van. Erre mondják, hogy semmi sem tökéletes. Az meg főleg nem, hogy valaki(k) egyetemet végezzenek, meg még tudjanak, és értelmiségiek is legyenek....

Fenti mondatban a szóképzavar teljességgel kizárt! Maradva a magyar, és érthető beszédnél, hogy az orruknál tovább is tekintsenek...

„Savanyú a szőlő” – mondhatnák teljes iróniával a virágkosárban elüldögélők. Mondhatnák. Ha az egyenlőség szele néha meglegyintené a savanyú szőlőt fogyasztókat is. Meg a vezetők részéről nagyratörős vágyakat, a város létszámát illetően. Lehet, hogy „harcolniuk” kellett volna a kirekesztetteknek, csak nem volt fegyverük.

Úgy, hogy rendesen ki lett cseszve az őslakosokkal. Ha csak azt az állandó, eszméletlen disznótrágya szagot említjük a mai napig, ami egy faluban sem észlelhető, pedig ott majd minden háznál tartanak sertést, az ember nem is tudja hirtelen, hogy hol is van.

Így aztán –, többek között a parasztok városba költözésével, és a városiak frusztráltságuk nyomatékosságának egyidejűleg utat engedve, az egyre többet való „parasztozással” –, elhíresült az a nem éppen szalonképes szólás-mondás, hogy „...ha a paraszt nem sz...k, az úr nem eszik...” Ezzel aztán mindent megmagyaráztak. Meg a „józan paraszti ész”-t is megerősítették, ami örökre beivódott a mindennapi beszédbe. Persze ez sem állja meg a helyét, mert a paraszt, amit megtermelt, nem bírta elfogyasztani. Nyilvánvaló, hogy értéke-

sítenie kellett a felesleget. Továbbá, a városban is jelen volt, és van a társadalmi rétegződés! Tehát az egyes betelepülők el-lenszenve érthetetlennek tűnt. De ez a megjegyzés, mint minden – a részletekben való kurkászás nélkül is – nézőpont kérdése, és csak egy vélemény. Meg, lehet, hogy ez volt a motalkójuk.

Mindenesetre, meglehetősen sokáig nyomta rá a bélyegét a városra. (Csak azért említették itt olyan sokat a megbélyegzés, mint olyan, mert erről a mai napig sem bírtak leszokni elsősorban a vezetők). Fentiek valódiságát azok tudnák megerősíteni, akik az inkriminált jelenséget megelőzően, több évtizede a városban laktak, vagy születtek, és meg is éltek ezeket az időket. Ez a megjegyzés, egy parasz-ellenes stigma megelőzésére szolgál. A szerző továbbra is igyekszik a véleményeket, és a tapasztalatokat objektíven megosztani a tisztelt olvasóval, még ha kellemetlenül is hat az érintettekre. Lehet más vélemény, nézet, de a tények valóban makacs dolgok. Annál is inkább, mert semmilyen faluban, községben, az összeszokott lakosság kollektíven – mint említettük – nem fogadja tárt karokkal a betelepülőket. A városban ilyen jelenség soha nem fordult elő. A közvetlen környezetről itt megint ne essék szó. Itt be kellene lépnie a törvénynek, amiket tonnaszámra gyártanak, csak nem tartatják be. Ezért ez összetettebb dolog. A tömeges betelepülés, mint olyan, itt általánosságban került említésre. Bár falun, községekben, árgus szemmel figyelik a jövevényt, lent is „fent” is, és emiatt sokan nehezen, vagy egyáltalán nem is tudnak beilleszkedni. Alaposan kitérőgömbölyöztetett, hogy ki fia-borja, kiféle, miféle. Mert a magyar ember legtöbbször, esélyt sem adva, az illető „státusa” alapján ítéli meg a másikat. Leginkább a kis közösségekben.

Kell-e tőle tartani, megkülönböztetett tiszteletben részesíteni, vagy lehet vele bratyizni, mint a kocsmában. Itt is helyénvaló egy közmondás, miszerint „...fejétől büzlik a hal...”(Mint

érdekességet, feltétlenül meg kell említeni egy mai jelenséget. A média egy betelefonálás műsorában, az egyik –, hangja, stílusa után ítélve, hatvan-hetven év közötti ember, a sármos – még jócskán fiatalnak számító szerkesztő-beszélgetőt, bácsinak szólította. 2012.08.10. – A műsorvezető természetesen kérte ennek mellőzését. A vidéki atyafi hetykén visszakérdezett, hogy akkor hogy nevezze. Mondhatnánk, hogy „no komment”, de minek? Ezen az alapon – szokásuk szerint – a műsorvezető nőket meg „mamának” is szólíthatnák. Na, ugye, hogy messze van még „Ejurópa”, ha meg sem tudjuk egymást szólítani.)

Ezen is el lehet gondolkodni, hogy mennyire beivódott az emberekbe a hajbókolás, az okkal, ok nélküli rang tisztelete, az alázat, vagy éppen az ellenkezője! Mindig átesünk a ló túlsó oldalára.

Tényleg soká fog még Európa közepébe ideérni „Ejurópa”. (Ahogy egynémely mai főméltóság nevezi.) Nesze neked magyar nyelv megint egy lapáttal!

Hja, volt rá ezer éve....

A szatymazi emberek nem akarták tudomásul venni, hogy a három tsz-nek egybe kell olvadni.

A három tsz-nek mindenből három van. Elnökből, főkönyvelőből, helyettesekből, szóval mindenből.

Hát ezután akkor hogyan legyen, mert tudták, hogy csak az időt húzzák. Ha egyszer a párt kimondott valamit, annak úgy kellett lenni!

Jól ismerték egymást. Mind keménykötésű, akarnok ember volt.

Sorsukat az egyik szatymazi tsz elnöke döntötte el. Neki volt a legerősebb pártfogója. Így aztán bátran vágta a másik kettő képebe, amit kialakított.

– Prolival nem közösködünk!

Hogy ez a szó hogyan jött a szájára, a jó ég se tudja. Mert ha még azt mondta volna, hogy „zsellérekkel”, „napszámosokkal”, „kódissal”, vagy valami ilyesmi jelzővel, érthetőbb és helytállóbb lett volna.

Azért, igaz, ami igaz, ők álltak gazdaságilag a legjobban. A másik tsz rosszabbul produkált, a városiról meg nem tudtak semmit. Legfeljebb csak ezt-azt hallottak. De hát az emberek mindig beszélnek, legtöbbször össze-vissza. Arra meg nemigen lehet adni. Bár... nem zörög a haraszt...

Azért sem tudták az igazat –, hogy hogyan is állnak anyagilag –, amire a másik tsz-nél is céloztak –, mert a vezetőjük állandóan dicsekedett.

Ám, úgy tartja a közmondás, hogy, aki dicsekszik, annak adni kell, aki panaszkodik, attól el kell venni.

Az intő jelekre ugyan senki sem hallgatott, ez az egy tszcsé mégis megmenekült.

Sokba is került ez neki, mint később beszéltek. A másik viszont beszaladt a csőbe.

– Mégiscsak városiak – mondogatták azért egymásnak bizonytalanul, mint akik nem tudták, hogy mi is lenne jó.

Hanem, mikor Imre – a „házasságra” készülő szatymazi tsz vezetője – meghallotta, hogy emezek lesajnálják, a magyar virtustól egyből fejébe szállt a vér, és visszavágott.

– Mi mög kulákiivadékkal nem közösülünk!

Hát, ezek jobban eltalálták szarva közt a tőgyit, mert a magát nagyra tartott tsz elnökének családját annak idején kuláknak nyilvánították.

Imrét a méreg majd megette, hogy Lajos olyan nagyra tartotta magát, mivel tudta, hogy nagygazda fiaként került a tsz élére. Már ez is csípte a többiek szemét. Így aztán régebben se nagyon szívlelték egymást, most meg aztán felújították a „haragszomrád”-ot. Innentől kezdve nem csak az elnökök fújtak egymásra, hanem a tagok is. Úton útfélen, okkal, ok nélkül egymásba kötöttek. Ha találkoztak némelyek, folyton

akadékoskodtak egymással. Hol viccesen, hol komolyan. De mindig volt valami éle a beszédnek. Mikor a kocsmában iddogáltak, biztos, hogy verekedés lett a vége. Állandóan lekiabálták egymást, hát persze, hogy összekaptak.

- Te kulákpárti! – sziszegte az egyik.
- Te kódís! – így a másik.
- Prüszkölhettök, nem közösülünk – mondta Imre csapata.
- Ti csak közösüjjetök, mi mög nem égyesülünk!
- Mindégy a’ nem köllötök! Mondta az elnökünk, hogy antagonisztikus ellentét van közöttünk! – tört bele majdnem a nyelve Tóninak, de nagyon megtetszett neki ez a szó, hát addig gyakorolta, míg meg nem tanulta.
- Mi a fene! Azt sé tudod, mit jelönt az – dohogott a másik tsz-beli, bár ő sem tudta. – Nem tunnak ezök mán beszélni sé röndösen.

HA MÁR EGYESÜLNI KELL...

Imre az elnök elhatározta, hogy azért is megmutatja. Azért is a másik téeszcsével, a városival fog egyesülni. Bár, az istennek sem értette, hogy miért kell egyesülni, mikor mindenki olyan jól el volt eddig. De izgatta is a dolog, mert hát a város az mégis csak város. – Maga mellé véve az agronómust –, aki minden négyzetméterről tudta, hogy hová tartozik – elindult a téeszcsé autóján. Ő is tudni akarta, amit amaz. Imre nem győzött csodálkozni. A városi tsz földjei sunyi módon ott lapultak az övéik között.

– Hát emmög hogy löhet? – kérdezgette állandóan – de hát ezt is mi műveltük, mög amazt is.

– Á! Nem sokat törődtek ezek a főggyeikke’ – nyugtatgatta társa – úgy löhet űk sé tuggyák, mög mi sé. Különben is, van nekik melléküzemáguk.

Imréék nem tudták –, ahogy a városi tsz elnöke sem –, hogy ott meg a földügyes volt az atyaisten. Földügyben! Úgy adta oda használatba a földet, hogy azt nem tartotta szabályosan nyilván.

Egy összehajtott jegyzetfüzetet vezetett magának, ami már ronggyá szakadozott, mert állandóan a belső zsebében hordta. A saját tartozásai fejében, csak úgy odaadta a tszcsé földjét az illetőknek. Ezzel fizetett. Ugyan mi mással? Csak nem a jó fizetéséből? Ccc... De a földügyesnek is mindig volt valaki „adósa”.

A szemle végén a szatymazi elnök csak csóválta a fejét. Sokáig gondolkodott mire megszólalt.

– Te Béla! Milyen összeköttetései löhetnek ennek, hogy ennyi földet összeharácsolt, ráadásul nem is hiányzik nekik?

– Gondóhatod – volt a se ide, se oda válasz.

– Me’ jó van. Lögyön főggye! De mit keres ez a mi területünkön? – vakargatta a tarkóját, mert látta, hogy agronómusa sincs tisztában teljesen a földügyekkel.

– Tuggya a fene!

– Te! Énnéköm az a gyanúm, hogy ezé’ köll egyesülni. Ott fönn mán elosztottak mindönt.

– Möglöhet – volt a kurta válasz.

Béla a nagy ravasz eszével már arra gondolt, hogy ha új főnök lesz, jobb, ha vigyáz a szájára. Lehet, hogy a réginek még útilaput is kötnek a talpára.

– Élni mög, köll valahogy – morfondírozott.

– Mi a’? Mit mondasz? – nézett rá főnöke gyanakvón.

– Sémmit, sémmit, csak arra gondótam, hogy jobb ha miné hamarabb túlesünk rajta.

– Min te?

– Hát az egyesülésön.

– Maj’ mögláttuk – vakarta a fejét Imre szokásosan a kalpag alatt. – Ki tuggya, hogy döntenek odafő’.

– Mire gondósz főnök? Néhogy teljesen főd nekü’ ma-
raggyunk!

– Á! Bolondokat beszéssz! – legyintett, de azért a darázs már zümmögött a fülében. Az ő fejében is megfordult az ijesztő gondolat, és már nem először.

– Ezök mindönt mögcsináhatnak – gondolt egyre többet rá. Azért nem merte hangosan kimondani az agronómusa előtt. Mind nyugtalanabb lett, és éjjelente rosszul aludt. Tudta, hogy nincs mese, ha egyszer kimondják a verdiktet. Szerette volna azt hinni, hogy azért jó vásárt csinálnak, vagy legalábbis a jobbik rosszat választják, ha már belemegy az egyesülésbe. De azt is tudta, hogy bele kell mennie, mert más választása nem lesz.

– A fene essön ebbe a Lajosba! Mégiscsak jobb lött vóna vele égyesülni. Bár az is biztos, hogy nem gyüttünk vóna ki. De ütet legalább esméröm.

Imre zaklatott lett, de nem akarta mutatni a félelmét. Nem tudta mitől félt, csak azt, hogy előre félt. Egyre csak a Lajost szidta, amiért összevesztek.

A városi téeszcsé elnöke hamar meghallotta a számára jó hírt.

– A két tsz összeveszett, és az egyik már az ördöggel is cimborálna, hogy a másiknak betartson – dörzsölgette lapát kezeit. Azt nem mondta ki, hogy ő lesz az ördög megtestesítője.

– Majd csak beérik a gyümölcs – örvendezett magában. A városi elnök ravasz volt. Tudta, hogy ő csak nyerhet az égyesülésen. A szétaprózódott földek megszűnnének. S minél nagyobb a terület, annál nagyobb hatalma lesz. Már korábban is törte a fejét azon, hogy miként adhatná el a kis parcellákat, hogyan lehetne abból is pénzt csinálni. De 1974-ben még nem biztosította a földtörvény az állami földek magántulajdonba kerülését. A városi elnöknek – összeköttetése

révén – ez nem jelentett volna különösebb akadályt, de az egyesülést jobb ötletnek találta. Kapni mindig szeretett. Főleg készen. Márpedig ez készen volt.

Megüzente Szatymazra, hogy jelentkezzenek nála, mert beszédje van velük.

A szatymaziaknak nem nagyon tetszett az ukáz.

– Még nem is nyilatkoztunk, és máris parancsolgat – dohogtak egyesek.

A kíváncsiság aztán behajtotta őket a városba.

Úgy feliből-harmadából meg is egyeztek, de ekkor meg a helyi pártszervek nem járultak hozzá. A városi elnök ezt elhárította.

Tudta, hogy hova kell fordulnia, és az akkori egyes körzet országgyűlési képviselő segítségét vette igénybe. Eredménnyel. Időben, mert a szatymazi tsz elnöke újra el kezdett ódzkodni. A városi ezt nem engedhette meg.

Már eldöntötte az egyesülés tényét, és amit ő eldöntött, abból egy jottányit sem engedett.

A biztonság kedvéért úgy ráült a szatymazi tsz-elnök nyakára, mint banya a kemencére.

Állandóan háztűznézőben volt náluk.

Imre ilyenkor igyekezett házon kívül maradni. Az akkor még vendéget, a lányok fogadták és kérdésére mindig azt válaszolták, hogy: „...*ma már nem jön vissza a főnök...*”

– Holnap bent lesz az irodában? – kérdezte türelmetlenül a kérő, bosszúságát alig leplezve.

– *Nem. Holnap sem lesz bent. Azt sem tudjuk, mikor jön be* – válaszolták szinte kórusban a kiadott szöveget.

Emez érezte, hogy le akarják rázni, ezért nem tágított. Látzólag türelmesen, de inkább makacsul kijárogatott Szatymazra. Minden áldott nap. Semmi sem volt ennél az ügynél fontosabb számára.

Imrének is fontos volt a dolga a tsz-en kívül. Egyesülés ügyben mászkált. Házasulandó téeszt keresett, de nem talált. Pontosan azért akart mással egyesülni, mert félt az ajánlkozó

akarnokságától. Már látszott az erőszakossága, és kicsit sem voltak kétségeit. Éppen eleget mutatott ki a foga fehérjéből. Sokat törte a fejét, hogy kinek állt ő útjában, miért akarták őt összeházasítani más gazdasággal, de nem jött rá. Arra azért mérget mert volna venni, hogy valakinek a bögyiben van. Hát... lehet, hogy valakinek, vagy valakiknek a begyében volt, vagy inkább fájta a foguk a jól menő gazdaságukra, de nem ez volt az egyetlen ok. Itt a fő ok az volt, hogy a semmihez sem értő, dilettáns, pazarló, mindent elherdáló tsz-vezetőt kihúzzák a szarból, mert a városi elvtársaknak ez valóságos aranybányát jelentett. Legalább is ezt hangoztatta mindenki úton-útfélen. De csak addig, míg be nem fogták az illetők lepénylesőjét egy-egy jól irányzott csapással.

Imre nem tehetett mást, beadta a derekát a városi tsz elnökének. Meg is keseredett a szája. Nem ízlett az ebéd, nem lelte a helyét, mint aki tudta, hogy nagy bajt hozott a gazdaságra.

De ugyan mit is tehetett volna a szerencsétlen? Kis ember volt ő a cápák között.... Ezt így mondták neki a városi pártbizottságon. Azokra is haragudott. Meglehetősen frusztrált lett, így aztán mérgét a hazaiakon töltötte ki. Nagyképűen vágta oda:

– Na, *azanyátokúristenit!* Ugyé, hogy nem ti győztetek?

– Majd eválik szar a májtú' – röhögcséltek kajánul a hazaiak. – Mönnyenek csak a városba, ha mán olyan nagyon akarnak. Nékünk mög nem parancsol sénki.

Azért Lajosék azért nagyon kíváncsiak voltak, hogy Imréék mit nyernek az egyesüléssel.

– Majd mögtuggyuk – kacsingattak egymásra –, de esküdni mertek volna, hogy semmit.

„FÖLD A FÖLDDEL HÁZASODIK...”

Úgy is volt. Ők még a tsz-ek erőszakos felbomlasztásának – a nagy *elitrendszer* váltás – idején is virágzó gazdaságot mondhattak magukénak. Volt is mit szétoztani. De ezek....

Persze... Lajosék sem gondolták a legmerészebb álmukban sem, hogy lesz egy elitrendszer változás, mikor – az erőszakos tsz-be tömörítés után – erőszakosan verik szét őket. Persze, amikor már megerősödtek. De ők, legalább tényleg tudtak osztogatni. A hogyanról itt ne is essék szó, mint mindenütt, ahol szétkapták a közös vagyont, és a vezetők kapták-marták, ahogy szokták. Minden vezetőnek maga felé hajlott a keze, úgy, hogy egészen kacsksa lett. A rendszerváltó erre rendszeren rásegített.

Megtörtént az egyesülés.

Imrének a hangulata is megváltozott, valahogy jobb lett a kedve. A városi tsz elnöke – hozományként –, felajánlotta a hűtőházukat a szatymazi pritamín paprikának.

Nagy segítségnek számított az akkor. Kimondhatatlan segítségnek.

Míg a városi tsz fűszerpaprikát termelt a háztájiban, addig a szatymazi pritamint. A hibás egész paprikákat feldarabolva vásárolta meg a szedő.

Ebben az időszakban éjszakákon át daraboltak, csumáztak a termelők, hogy semmi ne vesszen kárba. Olyan piros volt a kezük, mintha véres lett volna, úgy befogta a paprika. A felszeletelt paprikát valahol tárolni kellett, így tényleg jól jött a hűtőház.

Igaz, többet dolgoztak a vágottal, meg kevesebbet is fizetett a szedő, de még így is nagyon megérte.

Hibátlan paprika kevesebb termett, mint szeletelni való, mert csak minőségit vettek át I. osztályúba. Csakis szép nagyra nőtt egészséges paprikákat. Ha nem locsolták a homokon, kevés

kifogástalan termett. Még isteni szerencsének tartották, hogy így vágva is átvették. Ja, persze a konzervipar is virágzott. Na, de aztán az hamar meg is csiccsent. Nagyon kellett vele igyekezni, de a hűtőben elállt egy-két napig. Az otthoni hűtőket mindig dugig rakták darabolt paprikával, mert azért pénz járt. A városi téeszcsétől a hűtőházzal szebb „nászajándékot” nem is kaphattak volna.

Már, mintha nem is bánták volna az egyesülést. Na, arról meg nem is beszélve, hogy közben a járási pártbizottságtól fenyegetést kaptak, hogy felosztatják őket, ha valakivel nem egyesülnek. Ez a „valakivel” csak álca volt. Az elvtársak jól tudták, hogy nincsen „valaki”. Itt csakis a kijelölt téeszcséről lehetett szó. Ha a szatymazi tsz megköti magát, úgy felaprózzák a földeket, hogy egyik darab az egyik tsz-hez, egy másik darab a másik tsz-hez került volna. Ezzel ők is számoltak, meg azt is tudták, hogy a pártbizottság ezt komolyan gondolta. A kialakult háztáji rendszer veszélybe kerül, amibe már be is investáltak. Sokan kutat fúrattak, minden évben gondosan gyomirtózták, trágyázták. Már sajátjuknak tekintették.

Ha szétkapják a tsz-t, más profitál a befektetésből. Ettől mindenki reszketett. De minden maradt a régiben. Legalább is azt hitték. Ezért, az egyesüléskor kicsit mindenki megnyugodott. Tán még örültek is egyesek. Imre felesége hihetetlen boldog volt.

– Ezután a városba járunk – lelkesedett. – Majd möghívjuk az elnököt bográcsos paprikásra. Jókat öszünk, iszunk, mulatunk. Társaságunk lösz. Mindön nagyon jó lösz. Mindön.

– Teruskám úgy érzem rossz üzletet csináltunk – aggodalmaskodott Pösze, a főkönyvelő.

– Eriggy mán! Té mindég károgsz! Majd möglátod, hogy jó lösz. Igaz té ott nem lösző’ főkönyvelő, de ha iparkocc föl-lebb kerúhecc.

– Hát Imrus mi lesz? – kérdezte Pösze elszorult szívvel.

– Imre helyöttes lösz. Nem baj, jó a’ me’ a tsz is nagyobb lösz. Olyan, mint az elnök, csak helyöttes.

– Teruskám félek én ettől – szorongott tovább Pösze.

A főkönyvelő nem volt szatymazi. A véletlen sodorta oda és nagyon jól érezte magát abban a közösségben.

Elvégezte a mérlegképest, a marxista egyetemet, de ettől függetlenül még nagyon tudott. Értette a szakmáját.

Meg is voltak vele elégedve, meg szerették is. Nem vágyott a városba.

ANYÁM, NEM ILYEN LOVAT AKARTAM...

Az egyesülés után tartottak egy nagy közös gyűlést, most már együtt.

Igen furcsa dolgokat hallottak ott a szatymaziak, de csak vártak.

A városi elnök kiosztotta a beosztásokat. Az elnök természetesen ő maradt. Helyettesnek a szatymazi tsz elnökét javasolta. Erre felugrott a minden lében kanál Cányiné, és hadonászva kiabált.

– Nem kell nekünk elnökhelyettes! Van minékünk elnökhelyettesünk!

A szatymaziak szájátva bámultak. Mit tudták azok, amit a városiak, hogy mindent előre elterveztek! Az elnök megbízott állandó szócsöve nem magától háborodott fel. Ugyan mi a fenéért aggódott volna a helyettes státusán? Előre ki lett osztva mindenkinek a mondani való, a szöveg. Mint a színészeknek a szerep.

– Mi az, hogy nem kell? Mi az, hogy nekünk?

Egy pár percig még ámuldoztak, majd Imre rácsapott öklével az asztalra és kiadta a parancsot.

– Gyerünk haza!

Erre a szatymaziak felugráltak, és minden magyarázkodás nélkül otthagyták az ülést. Majdnem kiürült a terem. A nagy tetre otthon ittak egyet, aztán jól kitérgyalták az esetet.

A főkönyvelőjük újra megismételte a „bankos Rózsa” figyelmeztetését. Júdások azonban mindig és mindenütt akadnak. Már akkor volt, aki gondolatban átállt az ellenfélhez. Amit ott hallott, elmondta a városi tsz elnökének. Meg azon kívül még sok minden mást.

– Hát most mi lögyön? Nem engedünk! – erősködött Imre – mi is vittünk égy tsz-t, ők is hoztak égy tsz-t. Legalább az elnökhelyettesi széköt aggyák nekünk! Ha mingyá’ az elejin így bánnak velünk, mi lösz később? Mi lössz a többive’ ha engöm az elnököt így mögaláznak?

Imrét, az elnököt úgy általában kedvelték a szatymazi tszben. Jó, neki is voltak hibái, de azért elment. Aztán meg, nála sutyorgással nem lehetett előnyhöz jutni. Többen tartották igazságosnak, mint nem. Még, aki megharagudott rá, az is hamar megbékélt ezért a jó tulajdonságáért. Mert, azért haragosa mindenkinek van. Lehet is nevetni azon mikor a rendőr megkérdezi a károsultat, hogy van-e haragosa?

Van hát! Már hogyne lenne? Kinek nincs?

Ennek ellenére mindenki kiállt Imre mellett. Elhatározták, hogy tényleg nem engednek. Ha kell, szavazásra viszik az egész ügyet. Kiállnak az elnökhelyettesi posztért.

– A sarkunkra köll állni! Nem szabad, hogy bekebelözenek! Mit képzelnek ezök? – lázadoztak.

Küldték is az ultimátumot, nem vacakoltak vele.

Imre egy kissé lenyugodott, hogy nem estek neki az övéi, hanem melléálltak, és egy emberként és biztatták.

„TI IS A MI KUTYÁNK KÖLKEI VAGYTOK...”

A városi tszcsé elnöke visszakozott. Először ő is úgy gondolta, hogy nem eladó az elnökhelyettesi szék, csak neki nem volt bátorsága a szatymaziakkal közölni. A szokott módon Cáy-ninét szervezte be a felszólalásra, csakhogy nem számított ekkora ellenállásra. De belátta, hogy nem lehet ajtóstul rohanni a házba, egy kicsit türelmesnek kell lennie.

– Van elég idő – nyugtatgatta magát, bár unta már az ajnározást. Nem ehhez szokott. Amit ő kimondott, azt teljesítve látta, különben röpült az illető. Azért megüzente Imrének, hogy nem kell olyan gyorsan megsértődni, Cáy-niné nem tudhatta, hogy az elnökhelyettesi szék a szatymazi tsz elnökét illeti meg. Arról nem beszélt, hogy gyávasága miatt, egy asszony szoknyája mögé bújt.

Az üzenet viszont megtette a hatását, a szatymaziak megenyhültek. Újra szívesen fogadták a városi elnököt. Nem is csínáltak több gyűlést. Ismét mindenben megegyeztek, és egymás tenyerébe csaptak.

– Hát, most már ti is a mi kutyánk kölkei vagytok – dörzsölgette a kezét a városi elnök a szatymaziak elképedésére, amit észre sem vett, mert tovább folytatta.

Én leszek a Vezér, te leszel a helyettes.

– Mi lösz a főkönyvelőnkkel? – kérdezte az újdonsült elnökhelyettes, aki innentől hivatalosan is az lett.

– Egyelőre bejön könyvelni, ha itt lezárt mindent, mert új lapot nyitunk. Aztán majd meglátjuk – felelte hanyagul, mert egyáltalán nem érdekelte a szatymazi főkönyvelő sorsa. Egyébként, előzetesen mindenkit lekáderezett, és a főkönyvelő egy cseppet sem volt számára szimpatikus. Túl becsületesnek – ahogy ő mondta –, „kukacoskodónak” találta.

– De azért itt mégiscsak főkönyvelő volt! Iskolája is van hozzá – méltatlankodott Imre, mert maradt egy cseppnyi lelki ismeret furdalása.

– Na, és én mit csináljak az enyémmel? He? Ha olyan jó munkaerő, akkor nincs mitől félnie. Majd ha bejöttök, elbeszélgetek vele.

Akkor eldöntjük, ne izgasd magad – veregette meg Imre hátát bizalmasan.

Mikor Pösze megtudta, hogy a városba kell menni könyvelni, úgy érezte, hogy elárulták.

Kicsi, törekeny, csupa szív csípőficamos, mozgáskorlátozott öreglány volt.

Rettenetesen szégyellte az egészségesekkel szembeni testi hátrányát, talán ezért is volt olyan alkalmazkodó és törekvő. Mert az emberek nagyon kegyetlenek tudnak lenni. Nem tűrik meg maguk között sérült társaikat. Ezért Pösze, tudásával próbálta pótolni hiányos külalakját. Nehezen járt, de nem akart segédeszközt használni. Az orvosok többször felajánlották neki, hogy leszálalékolják, rokkantságba helyezik, de ő nem, és nem akarta! Ő dolgozni akart. Sokan ki is használták. Ilyenkor mindig megkeményedett. Aztán ha valaki elért a szívéig, annak megnyílt, és mindenét odaadta volna.

Szép arca ellenére nem akadt társra, ráadásul állandóan kisebbségi érzés gyötörte.

Óvatosan lépkedett, nem rohant, nem sietett, és így valamennyire sikerült egy ideig lepleznie biccentését.

Szép kék szeme állandóan csillogott, és jól állt neki, érett kalász-szőke haja, amit röviden viselt. Sem arca, sem haja soha nem látott festéket.

Minden nő szokott kicsit csalni, egy parányi előnyös festék mindenkinek kerül az arcára, szemére. Neki nem. Nem szerette a festéket, és nem is tudott vele bánni.

Igaza is volt. Ha valaki festék nélkül is mutatott, minek oda kendőzés? Még így közel negyvenhez is feltűnt.

De, nem csak az arca, a lelke is szépet sugárzott. Főleg mikor mosolygott. Nyílt, vesébe látó tiszta tekintete és egyenes jelleme, sokakat zavarba ejtett. Neki nem lehetett hazudni, mellébeszélni.

Nem szólt ő semmit, hogy ez vagy az nem igaz, de a szemében egy pillanatra megtört fény azonnal elárulta, hogy tudja az igazságot. Ezért inkább nem szerették. Akivel viszont közelebbi kapcsolatba került és ő elfogadta, az is egyenes jellemű lett.

Pösze mindenkire nagy hatással bírt. Sokan félték tőle, de becsülték. Akadt, aki nem bírt vele, és azonnal belegázolt. Rögtön bicebóca öreglány lett. Hiába. Az emberek többsége hamarabb megtanulja, hogyan lehet másokba beletaposni, mint azt, hogy hogyan lehet megszeretni. Öreglányságáról ő is tehetett, mert korábban neki is udvaroltak, de egy morálisan tökéletes nő, nehezen talál párra az elvárások miatt.

Így aztán elszalasztotta a lehetőséget a társszerzésre, megbízható szövetségesre, védelmezőre.

Egyedül volt, de inkább magányos. A magában álló fát a vihar is hamarabb kidönti, mint a csoportban lévő.

Pösze, ahogy öregedett, ezt egyre inkább megtapasztalta.

Mikor először szembetalálta magát a vezérrel, rögtön tudta, hogy ki lesz neki szolgáltatva.

Az ő tudása –, ami a kisujjában volt, és alkalmazása rendes körülmények között sok embert juttatott volna rács mögé –, kevésnek bizonyult az összefonódás és összeköttetések útvesztőjében.

Az ő tudása –, a körülötte lévő hazug, csaló, világban – valósággal nyügnék tűnt. Tisztánlátása, mint egy stigma ott virított rajta.

Ezért rendszeresen megbántották, így leplezve mocskos trükkjeiket.

– Megyek az öreglányhoz, nem tudom, hogy bírok majd el vele. Tudod! Ahhoz a kis sántához. A kis okoskodóhoz! – mondogatták a bevált szöveget, akik beszámolóssal tatoztak

Pöszének. Tudták, hogy a fülébe jut, s remélték, hogy megzavarják vele tiszta gondolkodását. A gyenge pontjába tapostak bele.

Pösze sokszor hallott ilyen, és ehhez hasonló szöveget. Eleinte otthon sírt, aztán megszokta és meg is kérgesedett. Ő csak a munkáját végezte, amiért olyan hitványul fizették. Egyetlen dolog vigasztalta, éltette. Ha baj volt, a magas beosztású, jól fizetett kollégái, mind ott pítiztek nála sorban.

Egy sem ért a poros nyomába sem, pedig azok fizetése öt-tíz-szerese volt Pöszének.

Javasolták neki, hogy álljon be a falkába és üvöltsön együtt a hordával. Pösze csak rosszállóan ingatta fejét. De, nem azért maradt tiszta, mert tudta, hogy ha ő is besározódik, vele vitetik el a balhét.

Ő, elvi kérdést csinált a tisztességből.

Őt, nem lehetett csak úgy megvásárolni. Ráadásul párttag volt. De olyan párttag, aki hitt az eszmében. Szegény...

Mindig azt mondta, hogy nem az elv, az eszme a rossz, hanem az emberek, akik kiforgatják.

Hát, ha úgy vesszük, akkor igaza van annak a párttagnak, aki váltig azt állítja, hogy Jézus volt az első kommunista?

Érdekes megállapítás...

Akkor viszont jól félreértelmezték, és jó sokan.

Talán a kapitalizmus áldozatait össze kellene vetni a kommunizmus áldozataival.

Lehet, hogy az izmusok rokoneszmék...

Pösze –, most már ex-főkönyvelő – sokat gondolt arra zárás után, hogy máshol kellene állást vállalnia.

De hűséges természet volt. Megszokta a szatymaziakat, szerette őket, és maga sem tudta, hogy mi lenne a jobb. Arra is kíváncsi volt, hogy mi lesz az egyesülés vége.

Imre meg Terus úgy bíztak az egészben, hogy kicsit rá is ragadt a lelkesedésből.

Bizony nagy hiba volt.

Az ő életét is tönkre tették másokéval együtt. Érezte ő ezt előre, de elnyomta magában a figyelmeztető hangot. Lelke mélyén remélt, és hinni akarta, hogy jobb lesz. Az új munkahely kicsit szíven ütötte, de a vidéki nagyváros annyi érdekességet ígért, hogy erőszakkal nyomta el balsejtelmét.

Valóban jó párttag volt, és Szatymazon párttitkár. A pártbizottság meg a városban székel. Azt gondolta, hogy közel lesz a munkahelyéhez, és akkor megy be, amikor akar.

A Vezér a szatymazi alapszervezetet meg akarta szüntetni. – Úgy gondolta, hogy ne trafikáljanak a háta mögött, és kapcsolatot se tudjanak tartani. Ám Imre, a sarkára állt. Ebben az egyben nem engedett. Így aztán II-es pártalapszervezet címen ott maradt ahol volt. Természetesen a taggyűléseket is minden e-gyes alkalommal ott tartották. El nem mulasztották volna. Azért ez, a későbbiek során is állandó ütköző pont lett Imre és a Vezér között.

Az ostor azonban Pöszén csattant, de ő nem törődött vele. Úgy vélte, hogy ebből a szempontból kikezdehetetlen.

Hát, mint annyi minden másban –, ami a bizonyosságot illeti – tévedett.

A szatymazi embereknek sok minden nem tetszett. Kezdték szervezkedni. Endre a raktáros szorgalmazta, hogy most melegében váljanak külön, míg nem késő. De ezt a kellemet-lenséget senki nem vállalta magára. Főleg Imre nem. Pedig ha valaki, ő tehetett volna valamit a szétválás érdekében, mert csak tudomásul vette az ukázt, és nem járt utána.

A Vezér gyakran megjelent Szatymazon, a bekebelezett tsz központjában. Eleinte még irodát engedélyezett, később már mindent felszámolt.

Vele tartott személyzeti vezetője, aki az egyesüléskor, sztk-s-ból avanszált személyzetisé.

A személyzetis egy szuper menő, igazi hölgy volt. Kirírt a tsz-es emberek közül, bár ott sem lehetett mindenkit parasztnak mondani.

Az emberek sandán nézegették őket, és egyáltalán nem értették, hogy a személyzeti vezetőnek miért kell mindenütt ott lenni. A falusi ember az ilyen dolgokhoz nem volt hozzászokva. A fiatal, szemrevaló nőről pletykák kezdtek keringeni.

Szóbeszéd járta, hogy a személyzetis és a Vezér összeszúrta a levét. A falusi nép már csak ilyen.

Azt sem értették, hogy minek a személyzeti vezető? Főleg akkora fizetéssel, mint amit ő kapott. Hát, ha eddig nem volt! Most minek?

„A SZŐNYEGPARTI...”

A Vezér egy nap váratlanul a szobájába kérette az ex-főkönyvelőt.

Pösze megilletődve ácsorgott a hatalmas bordó velúr közép-szőnyegen.

Nagyon időtlenül érezte magát.

Főnöke egy ideig hagyta ácsorogni, úgy tett mintha lázasan keresne valamit, ugyancsak hatalmas íróasztalán.

Pösze arra gondolt, hogy talán még a pártbizottságon sincs ekkora pompa.

A Vezér néha sunyin felsandított, és elégedetten nyugtázta, hogy vendége megilletődött. Neki is szegezte kérdését, mielőtt Pösze zavara elmúlt volna.

– Mondja, mit tud maga a szatymazi szervezkedésről?

Pöszének elkerekedett a szeme az arcátlan kérdéstől. Magában azt gondolta, hogy a Vezér elég ostoba, ha azt hiszi, hogy egy szót is elárul a volt, illetve kinnrekedt kollégáiról. Bár... mint később kiderült, nézőpont kérdése volt a *”vagy én, vagy ők”*

szemlélet, amit bizony alaposan meg kellett volna fontolnia. Annál is inkább, mert a helyzetet és alakulását tekintve nem biztos, hogy fordítva bárki is kiállt volna mellette, érte. De Pösze kemény volt. Akkor még azt hitte magáról.

– Semmit – hangzott a kurta válasz.

A Vezért nem olyan fából faragták, hogy amit a fejébe vesz, azt könnyen feladja.

Tovább faggatózott.

– Hát... azért gondolom többet hallott, mint más. Maga ott lakik, minden nap találkozik velük. Csak tudja, mi történik kint – nógatta egy cseppet sem leplezve kíváncsiságát, annak ellenére, hogy tudott a szervezkedésről. Arra volt kíváncsi, hogy Pöszét sikerül-e maga mellé állítani. Számíthat-e rá, vagy továbbra is szembehelyezkedik vele.

Kémei pontosan jelentették, hogy az egyik „főkolompos” éppen az ex-főkönyvelő.

Valahol meg is értette, csak éppen nem méltányolta.

– Tényleg nem hallottam semmit. Én itt dolgozom bent, és este megyek haza. Mire túljutok a buszon való dulakodáson, már nincs kedvem mászkálni. Olyan zsúfoltság van állandóan, hogy se felszállni, se leszállni nem lehet normálisan. Mindig elszakad rajtam valami ruha.

A Vezér tudta, hogy Pösze merészen kibújik a kérdése alól, azért lefetyel össze-vissza. Érdekelte is őt, hogyan jut haza az ex-főkönyvelő a buszon. Meg aztán nem egyszer megfigyelte. Mindig tudta, hogy kinél járt. Mivel nem kapott határozott választ, hát másképpen közeledett a nőhöz.

– Nézze Pöszécske – kezdett hozzá komótosan. Na, üljön már le, ne ácsorogjon itt nekem, nem vagyok én emberevő – kínálta meg egy székkal, mint, aki akkor vette észre, hogy vendége álldogál előtte.

Pösze tartózkodóan, félfenékkal ráült az egyik kárpitozott székre, gerincén támaszkodva. Az istennek sem dőlt volna hátra kényelmesen a támlához.

Az egész testtartása kihívást közvetített főnöke felé. Azt sugallta Vezérnek, hogy „...*Beszélhetsz te nekem napestig. Le is ülhetek, ha rám parancsolsz, de akkor is hallgatni fogok, és előbb utóbb el kell, hogy engedj...*”

A Vezér vette az adást, de mit sem törődött vele. Megszokta, hogy mindig úgy van, ahogy ő akarja. Nem, és nem tűrte az el-lentmondásnak a szikráját sem. És soha nem felejtette el, ha valaki szembe helyezkedett vele. Ezért nem zavartatta magát folytatta, amit elkezdett.

– Szóval –, vakargatta a fejét – nálam megüresedik majd egy főkönyvelői állás. Ha maga tudja, hogy hol a helye, akkor ismét főkönyvelő lehet – próbálkozott újra zavartalanul.

– Na, te aztán nem lacafacázol – gondolta Pösze és szúrósan nézte főnökét – de vajon mit akar tőlem? – járt az agya, mint a motolla. Egy pillanatig sem gondolt akkor még rá, hogy ő egy „megfigyelt személy”. A Rákosi érának már régen leáldozott, akivel akartak addig elbántak. Börtönbe dugták, vagy kinyírták. Bár volt más ellehetetlenítés is. Ilyen minden érában van. Ezért a durva „túlkapásoktól” már nem tartott. De, ha valakinek mondta volna, mint félelmet, hát biztosan kinevetik.

Egy darabig némán bámult a vele szemben ülő nyakigláb emberre. Kíváncsisága nőtt, hogy meddig bírja a faggatózást. Magában biztos volt, mint egy dacos gyerek, aki csak azért sem válaszol.

A Vezér nem adta fel, egyre csak unszolta Pöszécskét.

– Gondolja csak meg – folytatta tovább – hozzám bármikor bejöhet, én mindig meghallgatom. Meg aztán –, vakargatta meg frissen borotvált állát is –, segíteni akarok magán. Ez volt a legkecsegtetőbb ígéret a részéről. Ezt ő is így gondolta, de nem azért, hogy bármiben is segítségére legyen Pöszének. Ő már gondolatban a fekete listáján látta az ex-főkönyvelő nevét, ha még sem beszélne.

Pösze kezdte magát kényelmetlenül érezni a vallatáson, de ezért vette a bátorságot és felállt, hogy kimenjen a szobából. Aprócska természetével, a Vezér hóna alatt nyugodtan elsetélhatott volna.

Volt ebben a csöppnyi nőben valami, ezzel a nagy bátorságával, keménységével, ami egy kicsit meghökkentette a behemót embert, akinek nem voltak skrupulusai hatalmát illetően. Így semmiféle szabályt nem tartott magára nézve kötelezőnek. Hisz ő volt a Vezér. Aki nem tudta, hogy ezen elnevezés mögött mi rejtőzik, a legjobban tette, ha feltétel nélküli engedelmességet mutatott. A lehető legjobban tette...

Pösze ezt még nem tudta, és a munkájára hivatkozással az ajtó felé indult.

A Vezér nem tartoztatta, de már felforrt az agyvíze, amit most igencsak leplezett. Pösze mintha megérezett volna valamit a feléje irányuló dühből, még visszaszólt.

– Jó. Ha hallok valamit, akkor szólok. – Gondolta, mégiscsak ez a főnök, és legalább a látszatot igyekezett megőrizni.

De azért végül is a Vezér engedélye nélkül távozott.

Pösze alig húzta be maga mögött a nehéz párnázott duplaajtót, az elnök akkorát csapott az asztalra, hogy megfájdult az ökle.

– Mi a fenét képzelsz magáról ez a kis nyomorék? – sistergett, mint az izzó szénre vetett marék hó. – Micsoda hülye tyúk! Ez nem is tudja, hogy milyen lehetőséget szalasztott el!

Egy darabig magában füstölgött, mint egy felsült, kikoszorózott kérő, aztán felkapta a telefont. A vonal végén a főkönyvelő hallózott. Nem is mondta neki, hogy ő kicsoda, de nem is kellett, mert mindig mindenki megismerte magas fehangját.

– Te Gyuri! A Szatymazról bejött főkönyvelőnek nincs fizetésemelés, nincs jutalom, nyaralás és háztáji paprika. A többi majd még meglátom.

A felhívott nem kérdezett semmit, csak jelezte, hogy megértette.

A Vezér nagylelkűen még egyszer próbálkozott Pöszével, mert nem bírta elviselni a kudarcot, de nem tudott belőle kiszedni semmit. Innentől kezdve levegőnek tekintette. Nem is fogadta a köszönését. Arra gondolt, hogy kitessékeli a tsz-ből –, mert a koholt vád nála mindig kéznél volt – de egy kicsit izgatta, hogy Pösze olyan jól „feküdt” a városi pártbizottságon.

Úgy gondolta, hogy jobb, ha szem előtt van, úgylis bármikor elküldheti.

Az ex-főkönyvelő alig várta, hogy felkereshesse Terust meg Imrét. Ők azon szerencsések közé tartoztak, akik kint maradhattak a régi helyükön.

Pösze könnyeivel küszködve panaszkolta el, hogy állandóan a szervezkedésről faggatja új főnöke, és nem is akárhogy. Ígérget, ha „énekel”, hogy magasabb posztra helyezze.

– De én nem szoltam semmit, higgyétek el. El nem árulnálak benneteket semennyiért – bizonygatta, és így is gondolta. Imre hallgatott, és a földet bámulta. Terus meg a vállát rángatta.

A szervezkedés csak nem hagyott alább, amit Pösze Imre orra alá dörgölt, mint lehetőséget, amit az egykori szatymazi elnök kihagyott. Bár nem hitt már abban sem, hogy ezzel vissza lehet bármit is csinálni. De látta, hogy az emberekben nagyobb bátorság volt, mint Imrében. Az csak hümmögött.

A Vezér semmiképpen nem tudott belenyugodni semmilyen kudarcba, azt meg főleg nem viselte el, ha ellentmondtak neki, szembe helyezkedtek vele. Márpedig ez történt.

A szatymaziak átkozták a napot, amikor ezekkel megállapodtak. De a lázongáson kívül semmit sem tehettek. A Vezér nem tűrhette sem azt, hogy szembe menjen vele bárki is, meg hogy a terveit keresztezzék.

Bánta is ő, hogy hány embert ért komoly igazságtalanság. Hány emberbe gázolt bele, neki nem számított a másik igazsága, önérzete, tekintélye, tisztessége. Az volt tisztességes, akit ő annak tartott.

Csak egy igazság volt. Az övé. Csak egy vélemény érvényesülhetett, az övé. Ha értelmetlen volt valami, akkor is végig kellett csinálni, mert ő úgy akarta. Ha minden felfordult, akkor is. Csak egy isten létezett, és az a Vezér volt. Élet halál ura. Ezt mindenki gyorsan megtapasztalhatta. Aki szó nélkül végrehajtotta a parancsot, az jó embere lett. És sok akadt ilyen. Aki nem, az önként távozott a tsz-ből és örülhetett neki, ha nem nyúlt utána. Akinek mégis, azt egész életére tönkretette. Nem tudott tőle, és a hatalmas bosszúállásától megszabadulni. Akkor már jobban tette, ha mégis ott marad és meghúzza magát.

Pöszével is így volt, de nem nagyon tudott vele mit kezdeni. Ezért nem is faggatta tovább.

Egy alkalommal a folyosón összetalálkozva, méltányosan felajánlotta neki, hogy ha kimegy az I-es üzembe, akkor gumicsizmát kap. Pösze tartotta magát, és röviden, de tömören közölte, hogy nem akar kimenni. Megdöbbenésére a Vezér nem erőltette. Nagylelkűséget mutatott iránta, méltányolta akarátát. Az igazság a már meglévő probléma, hogy Pösze a városi pártbizottságon teregetett. Úgy tett, mintha meghagyta volna az ex-főkönyvelő döntési jogát. Innentől még jobban megalázta. Először is igyekezett a többiektől elszigetelni, és mindenkivel közölte, hogy Pösze nem oda való. Mivel ő nem kedvelte, elvárta, hogy a többiek is hasonlóképpen járjanak el, ne bratyizzanak vele, mert végülis, megint ellent mert mondani neki ez a kis senki.

Hány, de hány hatalmaskodó, jó pozícióban lévő ember keserítette meg ezzel a hozzáállással, a másként gondolkodók éle-tét!

Nagyon, nagyon bevált, és kedvelt módszer lett. Ha jól meggondoljuk, és létezne a földön egy parányi igazság, akkor a sors még időben úgy fordul, hogy mindenki a saját tudása, és hasznosított tapasztalata alapján érvényesülhessen. Jaj, mi lenne ezzel a kis országgal! Atyaisten mi lenne!? Persze ehhez

olyan körülményeket is kellene teremteni, hogy fentiek megvalósulhassanak! Elsősorban korrupció mentest. De akkor meg, azokkal mi lenne, akik csak dirigálni tudnak, intrikálni, ellenségképet kreálni, hazudni, harácsolni, szóval, akik semmihez nem értenek csak a dumához, a porhintéshez. Mert, hogy nem tudnának megélni az biztos. Vagy, csakis ezek élnének meg? Ehhez is megtalálnák a módszert. Védelmet szerveznének maguk köré. Nem ezt hívják maffia-módszernek? Csak pepitában. Persze, olyan törvények kellenének, amiket be is tudnának tartani, tartatni, de leginkább a vezetők. És nem hatalmas juttatásokkal venni elejét a megvesztegethetőségüknek. Hogy ne ilyen példát mutassanak az ország lakosainak. Hogy tudják meg, nem egyedül vannak, és a világ mindig változik. Vagy egy lakatlan szigetre szállítani őket semmi nélkül, mint az egyszeri filmben, hogy boldoguljanak, ahogy tudnak. Mert fenti tulajdonsággal rendelkezőknek bármennyit is adnak, semennyi nem lenne elég. Semennyi! Ez a mentalitás is a múltban keresendő, mint az egyik tv-adón közzétett koreai repülőgép lezuhanásának okát kutató NASA szakemberek következtetései.

Tejőisten! Ekkora naivitást! Magyarországon...!

Éppen ezért, ebbe ne menjünk bele, mert állítólag így kerek a világ, bár nem lehet mindig bólogatni sem, mert akkor ugyanott lennénk.

(Valójában a hatalmi pozícióban lévő alattomos gyáva férgek mindenkori bosszúja, elképzelhetetlen. A hátuk mögött lévő hatalom nélkül egy nagy senkik. Egy élhetetlen senkik! Ez már többször bebizonyosodott a történelem során. De az a bizonyos „félázsiai” jelenkori (2012.) beszólás még meg is állná a helyét, ha azok már nem lennének különbek.)

Ám, az emberek nem tanulnak. A Vezérnél itt, ez a bevált módszer nem nagyon jött be, hiába nyilvánította ki ellenszenvét lépten-nyomon a nő iránt. Kollégái nem azért becsülték, mert ellent mert mondani, meg elérte, hogy ne

kelljen a város szélén lévő I-es üzembe kimenni, ahol szügyig érő sárban jártak, ha esett az eső. Fűtés sem létezett, viszont csatorálás annál több. Amolyan munkásmelegedő, amit kineveztek irodának. Hanem mert rászorultak, szükségük volt rá.

Nagy luxusnak bizonyult ez főnöke részéről a tsz felé, mikor egy 8 általános végzettséget igénylő munkakörbe mérlegképes, munkájára igényes könyvelőt szánt. S hol volt ekkor még a rendszerváltást követő időszak, ahol a könyvelők között csak addig volt munkanélküli –, vagy ha mindenáron dolgozni akart alulfizetett –, míg meg nem tanulták, hogy merre hány óra. Aztán a világon nem lehetett könyvelőt kapni, csak ha valaki beprotezsálta a *megbízható delikvenst*.

A Vezért nem izgatta a nagy szaktudás. Ha tudni kellett, arra ott volt ő.

Hogy Pösze miért nem ment ekkora szakértelemmel máshova dolgozni? Van az úgy, hogy a megalázott embernek az jelenti az önbecsülést, ha ellen tud állni a sok mocsoknak.

Hogy kitűnő munkaerő bizonyult, azt kollégái hamar megtapasztalták. Eleinte tartották magukat, majd sorra behódoltak, mikor segítségre szorultak. És inkább rászorultak, mint nem. Persze ez a tekintélyét, önbizalmát növelte, ami maradásra bírta. Ez a hiúság is sokba került neki. De ha ezt sem engedhette meg magának, akkor mit?

A Vezér legnagyobb bosszúságára mást sem hallott, csak azt, hogy: „...*ezt Pösze tudná megmondani...Pösze érti a dolgot. Pöszét kell kérdezni...*”

De miért is? Mert Pösze a valóságot könyvelte, amihez igazították a csalásokat.

Ilyenkor mindig felment a vérnyomása, de neki is rá kellett jönnie, hogy Pösze nélkülözhetetlen. Legalább is a beosztottjainak. Mert a Vezér nem hitt mások nélkülözhetetlen voltában, csakis a sajátjában. Mondogatta is gyakran.

– Mi lenne veletek, ha én nem lennék?

Választ sosem várt, nem is érdekelte. Ő biztos volt benne, ha nem lenne, nagyon nagy baj lenne. Azt sohasem fejtette ki, hogy kinek.

Így aztán kénytelen kelletlen megtúrta az ex-főkönyvelőt. Annál is inkább, mert Pösze nagyon csendes volt. Csak úgy meghúzódott. Figyelt, de soha nem ment vele semmire.

Lassan kiesett a Vezér látószögéből, akinek egyre kényelmetlenebb és fárasztóbb volt rá haragudni, úgyhogy nem üldözte már olyan hévvel.

De, nem felejtett! Ő sohasem felejtett, és nem is bocsájtott meg. Ha mást nem is jegyzett meg, de azt igen, aki szembeállt vele. Ezt az egyet kitörölhetetlenül megjegyezte a fejében.

Endrét a raktárost jól meghurcolta a szervezkedésért. Megbízott emberei pontosan jelentettek neki mindent. Pösztétől csak azt akarta tudni, hogy behódol-e neki.

A raktárosra ráfogta, hogy hiánya van.

Endre, párttag és munkásör volt. A Vezér ezt nem respektálta. Szembe ment az akaratával, a szervezkedésével, és ezért a földi istenségnek meg kellett büntetni. Jól besározta, amiből az, alig tudott kimászni.

Ő, ott is hagyta a tsz-t. A Vezér ezt is akarta. A bosszún kívül.

A KABARÉ IDŐSZAKA... GAZDÁLKODÁS, VAGY GARÁZDÁLKODÁS...

„MAJD ÉN MEGMUTATOM...”

A Vezér megkezdte a gazdálkodást a szatymazi földeken, a tsz területén.

Utasítására, az akkori állatorvossal kiírtatta a beolvadt tszcsé, messze a környéken híres birkaállományát.

Az emberek őrjöngtek, lázongtak. Iszonyatos felháborodásuknak adtak hangot. Nem voltak hajlandók az egészséges szép birkaállományt csak úgy elpusztítani.

– Micsoda eszemönt ötlet! Nem normális, aki ezt akarja – üvöltözték.

A Vezér, gyűlést hívott össze, ahol „Comáromi” állatorvossal bizonyította, hogy a birkaállomány fertőzött.

Az összegyűlt tömeg csak úgy izzott. Le akarták rohanni az állatorvost.

Pista bácsi leintette a zúgolódókat.

– Ki mongya azt, hogy ez az állomány fertőzött? – kérdezte látszólagos nyugalommal, mert őt nem lehetett csak úgy megfélemlíteni.

– Én! – rikkantott az állatorvos hetykén maga mögött tudva a Vezért.

Pista bácsi egy kérdéssel még nem fejezte be. Vett egy nagy levegőt, mert nem értette az állatgyógyászt.

– Akkó, maga mönnyön emböröket gyógyítani, me’ nem ért hozzá. Sosé’ látott birkát. A diplomáját mög sonkáé vötte, me’ ilyen szép állomány nincs is a környéken – fakadt ki, majd félig hátat fordított, mert nem bírta a képüket nézni.

Hanem az állatorvos sem hagyta magát egy juhász által megszégyeníteni. Pista bácsit rendesen a helyére rakta, akinek a be-szédért nem kellett a szomszédba menni.

Az öreg juhász, azért uralkodott magán, annál is inkább, mert látta, hogy az állatorvos paprika vörösre váltott. Csak úgy félvállról, szemrebbenés nélkül pörölt a vele. Ezen aztán úgy felbátorodott a társaság, hogy már mindenki ordítozott. Az addig tiszteletben tartott állatorvost kis híján elagyabugyálták.

Végül a Vezér kénytelen-kelletlen beleavatkozott, pedig nem volt szándékában. A piszkos munkát mindig másnak kellett elvégezni.

– Emberek ne háborogjanak, mert mindenképpen ki kell irtani a birkaállományt. Olyan ráfizetéses, hogy nem érdemes megtartani.

Azt hitte, hogy szavaival sikerül lecsillapítani a feldühödött embereket.

Pista bácsi még nem végzett. Továbbra sem volt rest, meg szégyellős sem. Kapásból vágott vissza.

– Tuggya Vezér, én erre azt mondom, hogy a birkatartás ott ráfizetésös, ahun a vezetők a marhák!

Erre már mindenki hahotába tört ki, csak a Vezérnek szaladt a fejébe pillanatok alatt a vér.

Dühében levágta a kalapját a földre és össze-vissza taposta, tiporta. Közben úgy ordított, hogy az ötödik majorban is hallották.

Magáról megfeledkezve, de inkább kikelve tajtékozott.

– Majd én megmutatom, hogy ki parancsol itt! Majd adok én nektek ellenkezni! Nem tűröm az ellenvéleményt – ordított egyfolytában.

Az emberek látták, hogy nem lehet vele beszélni, kénytelenek voltak ráhagyni.

Senki sem tudta túlkiabálni hiába próbálkozott egyik-másik. Kezdték szétoszlani.

Mit csináljanak egy hibbant emberrel?

A Vezér, nekibőszülve még akkor is üvöltözött, mikor már mindenki otthagya. Észre sem vette, hogy magában kiabál.

Az állatorvos a kocsiból várta ki a dühöngés végét.

A szatymazi emberek sokáig emlegették a Vezér dühkitörését, és esküt mertek rá tenni, hogy nem normális. Akinek csak tudták, elmesélték az esetet. Szájról szájra adták, mint egy anekdotát.

Kicsit elvettek belőle, kicsit hozzátettek. Azért jóízűt sohasem tudtak rajta nevetni. Csak bosszúsan, amúgy kényszerből.

„KILYUKADT A ZSÁKOM...”

A bekebelezett szatymazi tsz az egyesülés előtt is bimbóskelt termelt a földjén. Eredményel.

Az országos „zöldségprogram” adta ezt az ötletet a vezetőknek.

Nem sokat bajlódtak vele, ha a kezdetén megfelelően gondozták. De, megtanulták kezelni, és megérte.

Késő őszig kint lehetett a földön, szedése megvárhatta a többi termés betakarítását. Ha egy kissé megcsípte a fagy, nem ártott neki. Legfeljebb alig érezhetően édeskés ízű lett. A parasztasszonyoknak késő ősszel is akadt munkájuk, nem kellett tétlen üldögélniük.

Bár, ez azért túlzás, mert a falusi ember sosem tétlenkedik. A fizető munka meg jól jött minden évszakban.

Szedeggették a bimbóskel bogyóját, előkészítették a hűtőipar számára. Szerződést kötöttek egy hűtőházzal, így ebben az évszakban is akadt megélhetésük.

Az egyesülés után a Vezér már sokadik ténykedése, a bimbóskel írmagjának kiirtása volt. Az is lehet, nem tudta mire való. Megkérdezni meg szégyellte. Hogy is nézett volna az ki, ha kiderül egy nagy tsz-t vezető „szakemberről”, hogy nem ismeri a bimbóskelt?

Mivel a föld már üres állt, hát valamit kellett belevetni.

Mákot vetett bele.

A föld azonban mindig bosszút állt a hozzá nem értés miatt.

Így volt ez akkor is.

A 100 kataszteri hold elvetett mákot, úgy ahogy volt, elfújta a szél.

Volt, nincs. Homokra mákot vetni!

„AZ ÁRPA TOLVAJ...”

A sok melléfogást a szatymazi emberek csak nem hagyták szó nélkül. Újra meg újra fellázadtak. Megkritizálták, lehülyézték.

Az elnökhelyettes Imre, majdhogy öltre ment vele.

Fejére olvasta felettesének, hogy **s e m m i t** nem ért a gazdálkodáshoz. A Vezér, újra bebizonyította, hogy a tsz-ben egyedül ő az úr. Imre orrára koppintott.

De jó alaposan ám! Ráfogta, hogy ellopott egy vontató árpát. Ezzel egy jó időre kivonta őt a „figyelő szolgálatból”. Míg a megvádolt azzal foglalta el magát, hogy a bíróságon bebizonyítsa ártatlanságát, addig a Vezér nem tétlenkedett.

„SZÉP A BABÁM, FEKETE SZEME...”

Azért a Vezér nem állt a helyzet magaslatán a sok kudarcot nézve. Nem tisztelték, nem akartak neki engedelmeskedni. Állandóan bírálták, pocskondiázták. Kezdte magát rosszul érezni a saját bőrében. Sem a gazdálkodásban, sem a szerelemben nem volt sem siker, sem tolerálás.

Barátnője az egyik reggel napszemüveggel a szemén ment be az irodába. Kollégái kérdésére, gyulladásra hivatkozott. Valamit mondani kellett, mert akkor nem divatoztak a hivatalban a sötét szemüveggel. Meg aztán csak úgy, egyik napról a másikra egy tsz-irodában... kicsit furcsa lett volna. Az amcsi filmekben a maffia tagjai hordtak sötét szemüveget! Arról lehetett őket megismerni. Ezek itt nem merték vállalni. A „szemüveget”. Hanem, napközben megfeledezett az okról, és letette. Mikor az egyik kolléganő meglátta, pillanatok alatt telekürtölte az i-rodákat.

Nem telt bele egy óra, már mindenki tudta, hogy a férjürem meglegyelte. A hatalmas kék-zöld foltok miatt tett fel napszemüveget.

A Vezér rettenetesen felháborodott.

– Mit képzelsz az a mocskos disznó? – fújt dühösen – kikészítem! – fenyegetőzött.

– Jaj, csak azt ne! – ijedt meg barátnője.

Viszont, egyre sűrűsödött a verések száma, ezért nem egyezkedett a csajával, hanem betelefonált a férj munkahelyére, hogy mindenféle gazembernek lehordja.

Persze nem vágta a férj szemébe egyenesen, hogy milyen disznó, amiért az ő gyenge szeretőjét elkalapálta, hanem ahogy ak-kor szokták. A főnökének mőszerolt.

A Vezér azt hitte, hogy minden munkahelyen személyi kultusz és diktatúra uralkodik, ezért nem fukarkodott a dehonosztáló jelzőkkel. Ám csalódnia kellett, mert udvariasan, de határozottan közölték vele, hogy ne üsse a kilós uborka orrát az őt nem illető dolgokba.

Akadnak még tisztességes főnökök, akik nem ugrottak mindenféle mocskolódásra, vagy a férj elismert ember lehetett a munkahelyén. Mindenesetre főnöke úriembernek bizonyult. A beosztottjával szemben. Esetleg neki is lehetett egy babája...

A Vezér tajtékozott, hogy elutasították. Nem is értette, hogyan merészelték. Bosszút esküdt.

Másnap a barátnőjét megint úgy elpáholták otthon, hogy nem mert bemenni. Szabadságoltatta magát.

A Vezér nem hagyta annyiban. Törte a fejét, hogyan tarthatna be barátnője férjének, de hiába próbálkozott mindenütt elküldték. Sőt! Legnagyobb elképedésére előfordult, hogy megfeddték, amiért barátnőt tartott.

Nem értette, mert úgy vélte, hogy ez így természetes. Minek ezen csodálkozni? Hiszen minden valamire való főnöknek kijár legalább egy külön bejártatú nő.

Nem volt mit tenni, a gyakori verések miatt időnként kénytelenek voltak szüneteltetni a kapcsolatukat. A gazdálkodásba vetette magát.

Hogy miként szerzett tudomást a férj, a számára *előnytelen* kapcsolatáról? Na, nem azért, mert többször nem kapott vacsorát. Mint alább kitűnik, akár ez is oka lehetett volna.

„BÓG A TEHÉN...”

Még az 1970-es évek elején a Kormány országos szarvasmarha programot tűzött ki.

Az akkoriban önálló szatymazi tsz épített egy 132 férőhelyes növendékmarha, egy tehén-, és egy borjúistállót.

Az istállók – meglehetősen magas –, 70 %-os állami támogatással, nullára futással készültek.

Az állam feltételül szabta, hogy ha profilváltás történik, az összes állami támogatást vissza kell fizetni.

Az egyesülés után nem sokkal, még kimondottan négylábú állatok laktak az istállókban.

A Vezér a legfőbb gondok közt tartotta számon a marhák értékesítését, az istállók teljes kiürítése mellett.

A jól tejelő szarvasmarhákat vágómarhákká varázsolta.

Előfordult ilyen eset az elitrendszer váltás után is, mikor tiltakozásul a gazdák a tejet az utcára öntötték, miközben sok százezren éheztek, és a levágott véres marhafejeket – a kiutalt 10.000,- ft fejpénz mellett, a Parlament elé zúdították. Na! Csak emlékszik tán még rá valaki! Mintha hasonlítana a 70-es évek ténykedéseire. Bár ez az akció össznépi állami szinten történt, harminc évvel később. Talán ezért nem volt elszámoltatás, mert kellett a séma. Mégiscsak ismétli magát a történelem...

A Vezérnek az állami támogatást, soha nem kellett visszafizetni.

Az embereknek azt mondogatta állandóan, hogy „nem kifizetéses”. Egyenesen ráfizetéses! Mint minden.

Ettől a marhaistállótól nem messze lakott egy család, aki nyomás ellenére sem lépett be egyik tsz-be sem.

A családfő nem tartozott a nehézsúlyúak csoportjába, felesége sem nyomott többet a latba. Mégis 4 tehénjükkel elfogadható megélhetést teremtettek négyüknek, már a gazdálkodásuk elején, mikor még meg sem térültek a befektetések...

„KI TANYÁJA EZ A NYÁRFÁS....”

A szatymazi tsz „békeidőben” használatra kapta a községi tanács tulajdonát, a Kovács tanyát, amit állami tartalékként tartottak nyilván. Szép nagy területen állt, jó állagú fő-, és kiszolgáló épületekkel, egyebekkel, prima megközelítési lehetőséggel, stabil kerítéssel körbekerítve.

Fenti tsz bekebelezésekor, a városi tsz „örökölte” természet-szerűleg, *használatra*.

Egy időben elterjedt a hír, miszerint a Vezér portákat osztogat.

Pösze bírta az emberek bizalmát, ezért őt faggatták, mi az igaz a dologból. Ő azonban semmit nem mondott. Elküldte a kérdezősködőket a Vezérhez, aki két makacs szatymazit semmiképp nem tudott lerázni. Végül szóban azt ajánlotta nekik, hogy bontsák le a Kovács tanyát, aztán majd meglátja.

A két ember visszaloholt Pöszéhez, aki kijózanította őket, hogy a tanya nem a téeszcsé tulajdona. Ezzel megvillantva előttük a következményeket.

Mivel az emberek megtapasztalták az elképesztő pazarlást, úgy gondolták, nekik is szabad. Már majdnem nekiálltak a bontásnak –, mert kellett a jó építőanyag –, de aztán csak megijedhettek, mert újra a Vezérnél kötöttek ki.

– Akkor most mi legyen? – kérdezte a két ember sürgetően?

A Vezér dühöngött, hogy mindenki okosabb nála, és ezt akkor leginkább Pöszére értette.

Nem telt bele egy hét sem mikor Pösze kezébe került további intézkedésre a Szatymazi Tanács értesítése, amiben a következőket olvashatta:

„.....Porjási elvtárs utasítására a Tanács, a szegedi tsz-nek 12.000,- forintért a szóban forgó tanyát eladja...”

Így aztán 12.000,- „kemény” magyar forintért a szegedi tsz tulajdonába került fenti elvtárs jóvoltából az állami tartalék, Kovács tanya. (Lehet, hogy hagyták nyerni, a hétfő esti vörössző-nyeges szocialista-kapitalista kártyacsatákon. Vagy éppen ott veszíthette el, mikor zseton helyett feltehethe...)

Akkoriban a községben 2-300.000,- ft-ért lehetett vásárolni egy falusi házat.

Egy üres –, 3-400 szögöles – portát 15-30.000,- ft-tól. Persze attól is függött, hogy hol helyezkedett el.

Az események tovább zajlottak, és a tanya tovább sodródott, mint a hajótörött ácsolt tutajja a tengeren. Közben úgy el-

hordták körüle a homokot, hogy éppen parton maradt. Még így is büszkén állt. Két hatalmas épülete messziről szembetűnt az E 5-ös úton az első szatymazi leágazásban a Magasórházzal szemben. Szinte kínálta magát, de nem sokáig.

Ám most nem adták vették, hanem cserélték. Szórt, szórért – lehetne mondani, ha úgy lett volna.

A büszke –, előtte állami tartalék – Kovács tanyáért a tsz „hozzájutott” egy darabka pusztát földhöz. Olyan pusztát volt, mint annak a csupasz valaga, aki eladta.

Új tulajdonosa a szatymazi Homokgyöngye tsz elnöke lett.

Pöszének az értesítéssel már szinte semmi dolga nem akadt.

„SÁRGARÉPA PASZTERNÁK...”

Kormányunk tevékeny időszakát élte.

„Arccal a mezőgazdaság felé” a meghirdetett zöldségprogramnak nagy jelentőséget tanúsítva.

A korábban önálló szatymazi tsz eredményes zöldségtermelését a Vezér, a d o p t á l n i kívánta –, miután azt előtte teljes mértékben szétverte.

Az 1976-os évben 650.000,- ft-os állami támogatással kék koralábé és sárgarépa termesztésébe kezdett.

Fenti 650.000,- ft ártámogatást, év végi elszámolásra kapta a téeszcsé előlegként.

A nagy vállalkozást nagy gépekkel erősítette meg.

A megtermelendő zöldségfélékre négy db betakarító kombájnt vásárolt 90 %-os ártámogatással. Hadd irigykedjen a többi téeszcsé... Természetesen a „Z 4-es” táblában termelt kék koralábé, a volt szatymazi tsz központjában rohadt meg. Hogy ki

francnak termeltetett pont karalábét, mikor a bakák is okádtak tőle....

A községben lakók 10 km-es körzetben élvezték a különleges penetráns szagot.

A szatymazi „B” táblában termelt sárgarépa sem kerülhette el a sorsát. Az is megrohadt, mint a karalábé, és majdnem úgy is büzlött. Azért senki ne higgye, hogy a sárgarépa burkolását a katonák megúszták. Nyilván a vezetés máshonnan szerezte be, és rétesről szó sem lehetett. Valakik mindig akadtak, akik gondoskodtak a hont védőink gyakori karalábé, és sárgarépa ebédjéről, amiért körükben elterjedt az anyázás. Annál is inkább, mert ilyen étken nem igen volt erejük sakkozni, gyakorlatozni. Egyébként is már jó előre ki volt írva az étrend...

Persze azt sem tudni, hogy hogyan számoltak azok, akik e nagy állami támogatásokat engedélyezték, és aláírták, mert a későbbi elitrendszer váltáskor, az akkori éra kicsinységekre nem adott. Az érthetőség kedvéért arra, hogy az esetleges bevétel, a támogatás negyedét sem fedezhette! Ezt még egy laikus is ki tudta volna számolni. Az elitrendszer váltó éra még nagyobb dolgokra sem adott. Például, hogy miként jutott az ország a tönk szélére...A győztes, elitrendszer váltó párt vezetője aztán, az ország élén nagyvonalúnak mutatkozott minden szempontból. Mint egy úriember a rulett asztalnál, az előkelő játékosok előtt villogott, a kisemberek kárára. Elhíresült mondása soha nem évül el, miszerint: „...tetszetek volna forradalmat csinálni...” Ezért, egyesek soha nem felejtették el áldani a nevét, miután a Teremtő döntött a sorsa felől. A nép véleménye nem számított... Mit is kerestek volna ők, az urak között? Meg hogyan kerültek volna oda? Még a gondolat is nevetséges. Jól kikapta az ország a vezetőit...

Már az elitrendszer váltás is „jól indult”, mikor az ország első embere fitymáló grimasz kíséretében nyilatkozott a médiában a legelején a Kossuth-díj osztogatása alkalmával.

– „Munkások! Ugyan már”!

Az országot eltartó munkásember ugyancsak eltátotta a száját. Akkor kezdte sejteni, hogy csöbörből vödörbe került. Választáskor leadta voksát, és mehetett amerre látott. Tovább egyetlen, párt sem volt kíváncsi a szavazóira. Semmilyen érában. Illetve a pórnép szavazataira, mert azért ne keverjük össze a nedves kőt, a kedves nővel. A paraszti jelmondatot már át is lehetne fogalmazni pl. „...ha munkásember nem pörög, elitrendszer nem röhög...” vagy „...ha munkásember csak tököl, elitréteg nem dőzsöl...” „...kényúrtól függ a létünk, fizetésünk, jövedelmünk...” Vagy valami ilyesmire, mert vannak, akik úgy gyártják a jelszavakat, jelmondatokat, hogy minden – hatalom által elismert – „hivatalos” költőnek leesik az álla, és úgy is marad. De ennél nyomósabb ok is akad. Ma már a parasztot is az a vékony munkásréteg tartja el, ahol az áfát, hárfát, vázát, tarhát, ilyen adót, olyan adót kell még fizetnie. Na persze. Mert a kapitalizmusban nem mindenki maszekol feketén, ahol annyi a levonása, mint a franciáknak kiszolgáltatott közüzemi szolgáltatás számlája, amire azt mondják, hogy „ja, ezek nem az energia árak”.

Hát mi a jó nagy franc? Akkor fizesse ki ő, vagy aki neki eladta, mert készen kapta a piacot! Teljesen készen! Nem kellett neki kajtatni érte, mint a magyar vállalkozónak. Meg kellene végre vizsgálni, hogy kinek a zsebében landolt a jatt, mikor a nagy üzlet megkötött. Meg kellene vizsgálni!

Bár a hetvenes évektől már igen messze vagyunk, egyre rosszabb a helyzet. Mintha körbe pörögnénk, forognánk a saját tengelyünk körül, és csak azt észleljük, hogy egyre jobban szédülünk. A paraszt meg képes a nagybanin termelni az árut! Még ilyen csudát! Az ember, egyik ámulatból a másikba esik, mint, aki akkor jött a tanyabokorból. És azt állítja, hogy a

termék magyar! A hülye vásárló meg beveszi... Csak onnan értékesíti! Miután gombbért felvásárolta, és az eldugott – esetleg megpatkolt – mérleget csak ő látja! Meg az egy (1) dkg-ot is felszámolja, mint a mérget a patikában. Mintha nem is piacon árulnának. Az üzletben jobban lehet alkudozni, mint az élelmiszerpiacon. A vásárlók meg mindent felzabálnak. Leginkább a méregben fürdetett zöldséget, gyümölcsöt. És elhiszik, hogy az élelmiszer piacon a tök egyforma gyümölcs, az ország különböző tájegységeiről való. Beveszi a félázsiai. Legfeljebb az való onnan, aki árulja.... Adómentesen. Engedni nem enged az árból, nehogy már a vevőnek is legyen egy jó napja. Inkább ládaszámra kidobja. Csak egyszer számolna utána. Csak egyszer! Hogy, hogyan járna jobban. Az értékesítés volumenében, vagy a méregdrága megrohadt termékkel. Persze ehhez ész is kellene, nemcsak kapzsiság. Pedig akkor két Mercivel hordhatná egyszerre a nagybaniról a permetezett, ellenőrizetlen, adómentes árut. És nem szőrössel, mint a szép időkben. A szőrös mellékterméke, meg nem is mérgezte a levegőt, és az embereket. De így, mellé még az EU-támogatást megkapja!

A négy db zöldségbetakarító kombájn sem töltötte be a hivatását, így ezek is szétrohadtak. Mintha kartonpapírból lettek volna. Egyéves működésük után a dorozsmai telephelyen rozsdá halommá degradálták. Pedig el is lehetett volna pl. adni. Vagy bérbe adni. Egyéves gépek nem öreg gépek... Nem úgy, mint a menyecske, akiből egyre vénebb asszony válik, hiába tartják karban. De, kint a szabadban eső, és hó áztatva! Ha a gépet karbantartják, a matuzsálemi kort is megéri. Mint a Trabantok, Zastavák, Skodák változatai. Hogy csak a keleti országokban értékesített némely kocsit említsük. Így, aztán a

drága kombájnok használható darabjai lassan, de biztosan eltünetedeztek, bár nyomai még sokáig fellelhetők voltak.

Pösze szorgalmazta leírásukat, de hiába. A Vezér természetesen tisztában volt vele, hogy ha ez megtörténik, vissza kell fizetni az állami ártámogatást.

Megsúghatták neki a hétfői kártyapartikon, mert magától nem valószínű, hogy rájött volna.

Ezt látva, előfordult, hogy valaki cirkuszt csinált. – Nyilván irigykedésből –, mert azt észlelte, hogy bizonyos magánvállalkozásba kerültek. Apródonként, hogy ne legyen feltűnő. Persze, össze lehet azt rakni, mint ahogy össze is rakták. Lehet, hogy korrupciót sejtett emmögött is. Hogy az emberek mi mindent kiszúrnak...

Végül mégiscsak azon témáztak, hogy valaki „*mocskos korrupciós személy*” ezekkel a gépekkel alapozta meg mesés gazdagságát...

Miért kell ezen csodálkozni? A jól menő IKARUSZ 1,- (egy) ft-os jelképes megvásárlása mivel volt különb akció 30 évvel később? És az utána jövő kormány is úgy találta jónak, csak a hülye nép ámuldozott. Jaj, de felejtünk, de felejtünk, elvtársak. Ó! Azért említjük meg azt is, hogy az, az akciójuk „törvényesen” bonyolódott. Lehet, hogy csökkent a Cavinton gyártása. Vagy kihagyták belőle a hatóanyagot. A ballaszt meg szart sem ér. Legfeljebb telik vele a gyomor, meg a szervezet méreganyaggal. Na és? Módosul a szójárás, hogy miért is zúg a nép. „Mert nincs kenyere. – Nincs? – Akkor egyen „orvosságot”.... Felírja az orvos. De már fel sem kell írni. Még pult alatt is lehet kapni. Egyes helyeken. Ha már úgy hozzászokott az ember...

Az 1976-ban a M. Tanács Elnöke által támogatott sikertelen zöldségtermelés 650.000,- ft-os ártámogatását sem kellett visszafizetni. Lenyelte az állam, illetve a dolgozó nép. Hiszen a dolgozó nép maga volt az állam. Akkor. Vagy, hogy is volt...?

Tényleg semmit nem ér már a Cavinton. Igaz, azóta már kiadták a „forrtét” is. Valamelyik csak elkel.

A tsz gazdálkodását kísérő adminisztrációs munkák a falakon belül folytatódtak mindenki tudtával. Annak minden egyes rezdüléséről a kontírozó könyvelő Pösze tudott. És munkája akadt vele...

Szegény Kádár János. Ha mindezeket a tudomására hozták volna az ő puritán életében! De már akkor nem ő irányította az országot, csak nem tudott róla! Elég volt neki a dísztrübinről könnyes szemmel bámulni – az ünnepek alkalmával kötelezően kivezényelt lakosságot –, és megelégedetten nyugtáznai, hogy lám-lám, a „munkás-paraszt társadalom” miként élteni őt, és a közvetlen seggnyalóit. Az értelmiségiekről itt ne essék szó, mert ők már abban az időben megkapták, ami nekik „járt”. Hogy nem emlegették annyiszor, mint társadalmi réteget? Az, hogy Kádár szívügyének tekintette fenti két társadalmi osztályt? Na és? Az nem számított. Még jól is jött nekik. Okos ember szépen csendben meghúzódik. Kihajtották ők maguknak, amit ki akartak. Kádárt meg hagyták, hadd bájologjon a hatalmas tömeg láttán. Igaz, ez nem a moszkvai tér volt a Szu-ban, ahol a félelmetes patkolt csizmák úgy csapódtak a kövezethez, hogy egész „Ejurópa” hallotta.

Azért, egy misét megérne –, mert a szerzőnek nem volt érkezése utána nézni annak –, hogy mi a jó büdös francért hirdetett a kormány olyan zöldség és állattenyésztési programot, a-minek az eredményét nem vizsgálta, felügyelte? Motoszkál egy halványlila sejtelem, hogy már akkor elkezdődött egy –, a Rákosi éra utáni – újabb vagyoneelosztás. Tehát a kontinuitás, a folytonosság, folyamatosság soha nem szakadt meg. Csak az a Cavinton lehet a hibás! Lehet, hogy ezért nincs szükség az idős emberekre, mert előfordul ám, hogy még emlékeznek is...

Nagyon úgy néz ki, hogy a fiatalok erre fájznak rá, hogy nem hallgatnak a bölcs öregekre. Hát, ezt most ők is szívják...

„MÉLY KÚTBA TEKINTÉK...”

Még annak idején a szatymazi tsz négy db 350 méter mélyfúrású ártézi kutat fúratott.

Szatymaszt nem akármilyen helynek tartották. Finom őszibarackjáról hírnevet szerzett magának.

De hol van az már! A fák is megöregszenek. Aztán mindig csak szedni, szedni a termést, és más semmi...

Ez nem megy. A fagy különben is megoldotta már egy jó pár éve az őszibarack gondot. Legalább éjjel füstöltek, vagy permeteztek volna! Akkor még majdnem *ingy*é adták a vizet! *Úl-löhet béhúzóttak az asszon pöndölye mellé. Vagy belé. Me' ott jó meleg vót. A barackot, mög úgy ötte mög a fene. Mán csak azé, me' most rínak, hogy ebánt az időjárás vele. Na, mögént ájjon mög a hangyás mönet. Hát, időjárás a' mindég vót...! Hogy efelejtötte mán ezt is a paraszt! Kereskedő lött belüle. Viszonteladó. Mögpatkót, egyugott mérllögge'. Valahun be kő hozni, amit hagyott mögrohadni, és kénytölen vót kidobni...*

De ha már sorsára hagyták a híres őszibarackot, valahogy azért meg kell élni akkor is, ha az ember ki van téve az időjárás viszontagságainak.

Időjárás meg bizony, leginkább még mindig van.

A földet azért sok mindenre lehet használni. A földet igen. De a homokot! Őszibarack termelésre lehetett volna. Pedig milyen nemes munka is új fát ültetni a régi kiszolgált helyett! Szemzeni, kísérletezni, amihez régen minden gazda értett, és élvezettel végzett. Nem baj. Termelik *Eszpányába'*. *Konzervdobozba. Jó a'!* A magyaroknak. Azoknak mindön jó.

Az biztos, hogy nyár itt Szatymazon a legszárazabb, a tél a legkeményebb messze környéken. Ha Mélykúton felhőszakadás van, itt leheletnyi pára. Ha jégfelhő kanyargott a szemhatárig, itt biztosan kipakolt.

Kiskert, volt sok. Meg hétvégi ház. Azt a maroknyi földet csak lehet tán locsolni saját fúrású kúttal! Bár a Tanács erre is tervrajzot kért. A kútfúrasi engedélyhez, amit rendszerint meg is adott. Ki tudja miért...

De budit, nem engedett építeni az istennek sem! Majd ha felépül a hétvégi ház! Maga az épület. Oda lehet csinálni budit. Belül nézheti a tulajt, de ne lássa a kertek környékén kószáló. Nem esztétikus... Sőt! A Tanács illetékesei szerint kifejezetten csúnya látvány.

Az nem csúnya, ha az ember szerteszana...., mint a kutyák. Ahol eléri őket. Mert ugye az embernek is van szüksége. S addig? Addig hova menjen a szükségét érző istenadta nép? Azt mondták az illetékesek, hogy van hordozható WC. Olyan, mint régen a gyaloghintó. Ha elbírja két ember, már viheti is. Ha nem bírja kettő, hát négy biztosan elbír vele. S főleg oda viszi, ahova akarja. Ha rossz helyen díszlik speciel, pl. kerítés, kapu körül, míg az illető beljebb ráncigálja, hogy senki ne hallja az illatos harsonaszót, már nem is kell neki használni, mert ott rosál be mellette. A végeredményt tekintve, a gatyacsere olcsóbb lett volna.

De, ez a hordozható, külsőre pontosan ugyanolyan, mint a deszkából összetákolat kerti budi! Nem érdekes. Csak hordozni lehessen! Belül aztán a hordozhatóban volt egy übrik, ami tartályként szolgált. Ha sikerült eltalálni az übrik közepét, akkor a kertben szétöntözte a dolgát végző. Ha nem, jaj az már macerá-sabbnak tűnt.

Először is szétszórta a nagyját. Utána össze-vissza kente magát, mire sikerült valamennyire eltakarítani.

De amerre csak ment, minden csupa sz..r volt. Na, mindegy, mert ezt lehetett. Ezt engedélyezték az elvtársak.

Hogy ez az intézkedés a Szatymazi Tanács specialitása volt-e vagy országos intézkedés, az illetékesek nem adtak rá választ hiába faggatták őket. Pedig a kiskertesek „vasárnapi tanácskozásán” elég gyakran és vastagon hangzott el, hogy az intézkedő elvtársak véletlenül nem-e szoktak sz..ni, de erre megint nem kaptak egyértelmű választ. A szabál az szabál.

Hogy Taylor a munka menetének megszervezéséről szóló tanulmányairól még csak nem is hallott az elitréteg ebben az időben sem, az már biztos. De hátha egyszer egy-egy illetékes szembe néz a tényekkel, és rájön, hogy milyen semmilyen, sokszor eszetlen, hiába való „munkáért” kapták le a habot, min-dennek a tetejéről.

Mondhat mindenki, amit akar, a világon mindig kapitalizmus jellemezte a gazdálkodást. Csak időnként más színt öltött, és a rosszabb fajta uralkodott. Az ember kimondottan kapitalista beállítottsággal, jelleggel születik.

Hát, ha a nemzetközi helyzet fokozódott, úgy a kiskertesek helyzete is. Említettek még egy alternatív lehetőséget kínai mintára, ami ugyan olcsóbbnak tűnt első hallásra, de hát azzal is annyi szá...zás volt, hogy mindegy bele vagy mellé.

Azt javasolták, hogy ha a kiskert tulajok hazáig nem bírják ki, akkor ragasszanak zacskót a kloáka környékére, de ez sem vált be fentiek, és más nehézségek miatt. Mintha erre mondaná a jó magyar közmondás, hogy „*nem szá...nk a kútba, csak mellé, és belelőktük*”.

Bezzeg a kutyagumi nem zavart, és zavar senkit a mai napig, pedig hány törvényt ültek felette! És trágyának sem jó, legfeljebb belelépni. De az a közmondás már meg is dőlt, hogy „*szá...-ba lépni szerencse*”.

Az egyik szegedi nevéssé fizetett kiadó „polihisztor”, vezető elvtárs (amúgy keresztapa) erre azt mondaná, hogy a könyv „*tele van sz...l*.” Nyilván. Mint az ő „munkájuk”, meg egész ténykedésük. – Mert a magyar ember mindent kerülővel tud csak megoldani. Igen. Csakis kerülővel! És rengeteg

felesleges kiadással, és bajt csinálva másoknak. Ami pontosan olyan, mint fent említett végtermék. Minél bonyolultabb, annál jobb. Erre számtalan példa szolgál. – De, hogy kinek, és mire volt jó ez a módszer, arra ebben a könyvben az olvasó nem kap választ, mert neki kell rájönnie. Ám az ilyen bürokratikus engedélyezések még az ajánlólevélnél, de még a reklámozásnál is jobbnak bizonyultak. Felfelé biztosan. Tuti, hogy az intézkedő elvtárs(sak) nevét hosszú időre megjegyezte a pórnép. Lehet, hogy a hunoknak Attilával az élen a bekerítős nyilazás „sikertörténet”, de így a 20. század végén, valahogy más módszert kellett volna alkalmazni a bárgyú, (vagy bornírt?) nép levadászására. Azzal együtt, hogy az ilyen intézkedések általában bu-merágnak bizonyultak, amit most szintén ne részletezzünk. Ám a mögöttes cél mindig a sarc. Ez egyszerűbb, mint a racionális gondolkodás. Csak nem törik össze magukat az illetékesek, mikor a sarc kivetése sokkal kifizetőbb és egyszerűbb?! Nyilván nem vették figyelembe az utánuk jövő generációt sem. Pedig köztük van az ő utódjuk is. És sehová sem tudnak menekülni. Sehová!

A tapasztalatokat tekintve, nyugodtan ki lehet jelenteni, hogy ez a gondolkodásmód, és az ezt követő cselekvés, jellemzi az emberiséget. Közvetve, és közvetlenül is kiirtják saját fajtájukat. Nem baj. A NASA kutatja az új tönkre tehető bolygót...

Visszatérve a budi-ügyre, nagyon jó ötletnek tűnt a kiskertések részéről egy leendő bemutató, amit a hivatali elvtársak é-lőben nem voltak hajlandók illusztrálni. A kiskerteseket nagy csalódás érte, pedig a hivatal apparátusának tagjai, virtuálisan ennek szinte minden alkalommal részesei lehettek. A sz.. földig hordták le őket, amikor csak alkalom adódott rá. Nem is értették, hogy amikor ott volt a lehetőség egy illusztris demonstrációra, csak verbálisra futotta tőlük. Pedig igencsak értették a megmagyarázást önvizsgálat helyett.

Ilyenkor nagy szerencséjükre, csak egyesek szája búzlott, mert ha az elhangzott szavak is szagot árasztanak, egy nyitott pöcegödör illatos rét lett volna hozzá képest.

Az emberek nem tudták, hogy mérgeződjenek, vagy nevéssenek. Elképzelték az akkor még üres kertekben –, ahol nem voltak építmények legfeljebb egy összetákolt szerszámos –, azt a lélekemelő látványt, mikor sebtében szétnézve zacskóba sz...nak.

Mert egy szép kerek, sima tepsi-popsit még el-elnézegettek volna az arra járók, de egy ráncos vagy aszott hátsó nemigen kelthetett üde látványt. Lett is volna téma Szatymaz-szerte. Ezen röhögött volna mindenki. Így van ez, mikor egy hivatalba ragadt akárki, pechére született bürokrata, és nem az eszével gondolkodik.

Ezért a megszorítások ellenére, vagy még inkább azért, minden kiskertben első ténykedés, egy zárt deszka-budi összetákolása volt. Lesz, ami lesz alapon. Nyilván egyetlen, jó érzésű ember sem csinált volna még országos törvényre sem – nemhogy helyire –, a hátsójából kirakatot. Még ha szigorúan el is rendelte a Tanács. Ha mégis tesznek az egészre, és ott gugyul le a puszta földön ahol eléri, egy század rendőr sem lett volna elég a „szatírok” begyűjtésére.

Nem is értette senki az egészet. Az összetákolt bódéban egy helyen összegyűlik, aztán hígítva kész a trágya. Nincs szállítási költség, meg városokon, településeken *végigfiákeroztatott* penetráns illat, amitől városi járókelő és turista, totál elalél. Persze azért mindenki sejtette, hogy ennek is zsebnyúlós oka lehetett. Csak akkor még levegőben lebegett a budi megadóztatása, íratlan törvényben. A Tanácsnál a szorgalmas alkalmazottak megdolgoztak a fizetésükért. Előre gondolkodtak. Sokan a Szeged Városi Tanácstól „avanzsáltak” ki. Nem voltak úgy szem előtt ellenőrizhetetlen –, leginkább építési magánvállalkozásaikkal, ami akkor még „szokatlan”, de kifizetődő ténykedésnek bizonyult.

Annál is inkább, mert például nevezett tanácsi főügyintéző semmit nem értett az építkezéshez. Ő aktakukac volt, és nem építész. Felfogadta a vállalkozókat, aztán hadd szóljon. Valószínű, hogy már ekkor elindult a körbetartozás.

Igaz, hogy a fő engedélyező elvtársnak a minisztériumban „székelt” –, hogy stílusosak maradjunk – egy ugyanolyan nevű, magas rangú rokona. Vagyis a nagybátyja, mint retye-rutya. Hát ehhez már nem is kell többet hozzáfűzni. Oltalma alatt *megacélosodott*. De –, mint látjuk – nemcsak támogatója akadt, hanem olyan mellékfoglalkozásai, ahol csakis kussoló embereket alkalmaztak – készenlétben tartva őket – egy, esetleges fe-lelősségre vonásnál. Mert ugye sose lehet tudni. Egy véletlen ellenőrzéskor, valakinek tartania kell a hátát. Ő, és a barátnője csak nem tarthatta. Persze az emberek hamar átláttak a szitán, és nagy fluktuáció jellemezte a vállalkozást. Az ilyen példa mindenestre utat mutatott az egyszemélyes kft-re, bt-re, a-nyám csibéjére, ahol csak egy jó könyvelő szükségeltetett. A-kárcsak manapság, az ezredforduló után alig több, mint egy évtizeddel.

Tehát gyakorlatilag nem történt más, mint az utána való időkbén. És a kontinuitás az istennek sem tud megszakadni. – Annál inkább a megrendelő. A beinvestált összeget mindig duplán számolták és könyvelték le. Persze a „felesleget” kivették. Nyilván ezt meg sem kellett volna említeni, mert az ilyen dolgokon csak az csodálkozott, aki akkor látott bele először a machináció menetébe. Meg mikor a megrendelőnek beázott az épvhogy kész tetőhéjazata, leszakadt a vakolat, eláztak a lakások, mert a nyertes cég szerint, az a piszok víztorony nyomta a vizet. De, hogy egy építkezésnél az engedélyező 14 hivatal mi a jó bűdös francot csinált ellenőrzés helyett? Örök rejtély marad ez is a többivel együtt. A „hibák” sorozatáról itt megint ne essék szó. Majd, ugyancsak egy másik könyvben. Aztán a szerencsétlen tulaj –, miután megszabadították, a lakásra nehezen összeizzadt sok milliójától

–, csámpázhatott pereskedni. Na, oda ugyan járhatott! Még a 2010-es évek után is. Nem is érdemes ezekről beszélni, mivel azóta, ez hatványozottan természetes. Persze nem mindenkinek. Az „illusztris” lakók, ha elsóhajtották magukat, egy teljes építőbrigád vonult ki majd kezüket-lábukat törve. És az ilyen pozícionált személy a másik utcából képes levelet írni, hogy „...kedves szomszédom...” Pedig neki az a kedves szomszédja, akinek ugyancsak rohangálnak az építőbrigádok. A többinek, csak akkor lesz kedves szomszéd – akármilyen közel lakik –, ha a leszakadt mennyezet, a penészes, vagy elázott lakások hallatán –, amiről lapítanak a média-nyilatkozatok alkalmával – lélekszakadva sietnek a *kontármesterek*, hogy sebesen megjavítsák az elbarmolt munkájukat. Úgy tűnik, erre is várni kell még. Na, igen. Gibicnek semmi sem drága. Viszont azt már mindenki láthatja, hogy a vesztünkbe haladunk. Mindig több, és több dolgot cseszünk el...

Azért, újra meg lehet erősíteni, hogy firnájszos egy nép ez a magyar. Aki meg nem, az a fent említett francia eredetű „*bornírt*” jelzöt kapja a kalapja mellé.

Megint visszatérve a budi-ügyre, hogy honnan vették a tanácsi alkalmazottak ezt a kínai mintát, mikor abban az időben még mutatóban sem lehetett kínait látni? Nem úgy, mint az ezredforduló után. Gondolta volna valaki, hogy minden utcában lesz egy kínai bolt? Hogy konfekcióként szinte csak kínai ruhát lehet vásárolni? Nagyon úgy néz ki a dolog, hogy valamit csak fejlődött ez az ország az *elitrendszer* változás óta.... Kínából ennyi embernek idejönni! Egyáltalán maradt ott valaki? Ez ugyan nem Amerika –, legfeljebb a nem kívánatos fele. – De, mint tudjuk, nyitottak vagyunk. Azt halljuk nap, mint nap, hogy ha ők nem kereskednének, a fele országnak ki lenne a fenéke. Persze így is, a minőséget tekintve. Hol van már a „Vörös Október Konfekciógyár”, aminek a terméke még negyven év múlva is minőséginek bizonyul...Na, persze, az

magyar ter-mékként került forgalomba. És, hogy a francba tudták, kinyírni pont azokat a cégeket, amiből az ország valami hasznot is látott! De egyes csoportok biztosan. Az egyik közgazdász „vatta-korszak”-nak nevezte...

Azért annyira ne szakadjunk még el a buditól, mert ez egy eklatáns példája a bürokráciának. Volt, van több is, de most még itt tartunk, hogy hiába tartotta vissza a szükségét a tulaj, a mindig új, és ostoba rendelkezés, tiltás, büntetés, azonnal megmozgatta a vastagbeleit. De, valamit csak sejthettek ezzel a kínai mintával, mert, mint egy vátesz ajánlgatták. Mint fent látható, be is ütött a nagy kínai meglepetés. Mára már tényleg sokan elmondhatnák, hogy „*anyám kínai, apám japán. Én meg alig látok*”. A franc se bánná a mandarint, meg szeretnénk is, csak felmerül egy probléma, és egy kérdés. Miért zölden szedik le? És mi hasznot hoznak az országnak? Vagy ez nem közügy? Aztán a magyarok csak a Nagy Falat mennek bámolni. Már, aki oda kijut, bár egyesek szerint ott is kellene maradniuk. Nem csoda, hisz legtöbbször itthon még strandra sem futi.

Még mindig ne ejtsük a budi-ügyet, – mert akárhogy szépítjük a dolgot, ami bemegy, az ki is jön, csak egy kissé elváltozva. (Képzeljünk bele, ha nem jönne ki, akkor elmehetnénk szumózónak. Közel került hozzánk ez a Kelet. Nagyon közel.)

De ha ki akar jönni, azt ugyan egy, bürokrata sem tudná visszatartani. Ezért a budi-ügy, a kiskerteseknek meglehetősen nagy problémát jelentett. Talán a legnagyobbat. Tehát ezt meg kellett oldani, és nem szájjal. A kulturált országokban, ebből soha nem csináltak ügyet! De csak a kulturált országokban! Uram bocsá', természetesnek vették a szükségletet. Még ilyet! Hinné valaki is?

Mivel elsősorban az idősebb korosztály kiskertezett, nekik jelentett gondot. A csinos örömlányok már akkor hamarabb leparkoltak. Leginkább az E5-ös úton. Hogy ők, hogyan oldották

meg, arról most szintén ne essék szó. Mert a manóra vágyó elvtársak is –, mint ebben a könyvben majd látható –, bizony még azt is készen kapták, nemcsak a róluk dicshimnuszokat zengett napilapokat, és egyebeket. „Kulturált” körülmények között. Pedig hányszor, de hányszor vetődött fel az örömtanya létesítése kötelező orvosi vizsgálattal! Ugyan már! A munkásember megoldotta a fal mellett, az elvtársakat meg képesek lettek volna egész este kukkolni, és megdobálni. Leginkább romlott tojással, amit akkor egyébként is gombbért árultak.

Hát miért is kellett ezt a budi-ügyet majd öt oldalon kitárgyalni? És egyáltalán miért kellett kitárgyalni? Gondolkodjunk. Csak egy kicsit. Naaaa. Próbáljuk meg. Mert minden intézkedés így történt! Ilyen kacskaringósan! És az ostor vége mindig a kiszolgáltatott embereken csattan. Tegye a kezét mindenki a szívére. Ennek tényleg így kellett lennie? Meg másnak? Meg mindenek! Törjük egy kicsit a „diót”. Aki jól válaszol, kap egy ingyen könyvet. De ha még sem menne a golyózás, akkor nem kellene megsértődni a *félázsiai* elnevezésen sem.... És ez, még dicséret is lehetne az ottani külön népet, és viselkedést tekintve. Bár az is szöveget üt egyesek fejében, hogy miként lettünk a 21. században hirtelen félázsiaiak...

Remélhetőleg lesz, aki belátja, hogy valamiképpen szembe kellene nézni azzal, hogy miről is szól a magyar ember élete. A rétegződésről most itt megint ne essék szó, mert az is egy bicskanyitogató téma, ahogy a parasztok szokták volt mondogatni...

A budi után következett a kút. Jól menő kútfúró vállalkozások szaporodtak el. Olyan messziről is eljöttek kutat

fúrni, hogy már kétséges volt, megéri-e nekik? Az ember próbálkozik, nem adja fel a reményt.

Azért sok helyen egy fia vízhatat sem találtak. De megpróbálták tizedszer, huszadszor is. A városi ember nem annyira gazdálkodni akart, bár aztán csak meglegyintette az ősi tevékenység szele. Legtöbb számára a kikapcsolódás volt a lényeg, mert a munkahelyen egész nap csak üldögélni, legfeljebb értekezni.... Hétvégén távol legyen a város zajától. Még busszal is meg lehessen közelíteni rövid idő alatt. Mert ne feledjük, hogy ezekhez a városhoz közeli kiskertekhez is elsősorban az elvtársak jutottak. Hű, hogy mennyien voltak! Egy rakáson...

Aztán már adták-vették. Előbbit jó pénzért. Utóbbit máshol, már megint kapták valamiért...

A cígelést, meg az egyéb kétlaki élet nehézségeit meg lehetett szokni. A kellemetlen, a sokat szidott homok volt. Eshetett az eső hétszámra –, ami csak a mesében fordulhatott elő – sarat sosem láttak. Ezért, azt is elviselték, ha viharos szelek alkalmával még az alsónemű alatt is tele lett homokkal. A legkisebb résen is betalált. De ennek is akadt orvossága bár évekbe tellett. Amilyen gyorsan lehetett, fákkal gyömösölték tele a kertet. Pillanatok alatt olyan oázist varázsoltak, hogy a kilátástalan délszláv háború kivételével bármely időszakban licitárakon mentek. Ha valaki árulta, nem ám, hogy első kérő az igazi vevő! Fenét. Ki kínál érte többet?

Nyomós érv, hogy itt sosincs sár, nem úgy, mint Békésben. Oda a vizek miatt a horgászok jártak.

Hát...az ember keze teremtő kéz. Legyen az akármilyen mocskos. Csak hagyni kell őket. Azóta a községi előljáróság is hallott valamit, csak nem tanult. De mindig hátul kullogott, mert, mint a legtöbb, csak akadálnak, gátnak bizonyult.

Abban az időben a szatymazi tsz-nek sikerült kutatkat fúratni. Persze jó mélyről adta az anyaföld. Jött a víz, mint a for-rás, lehetett vele öntözni. Kukoricát, paprikát, egyéb veteményt. Örültek is a tsz-csések, mert nagy dolog ám homokon eredményesen veteményezni!

Az egyesülés után a mélyről fúrott négy kutat sorsára hagyták. Mivel nem szívták a vizet, eliszaposodott, használhatatlanná vált. Bár, ki lehetett volna azt nyomatni, mert a vízhát, a vízér ottmaradt. De nem tették. Aki ezt így elhanyagolta, azt nagyon meg kellett volna leckéztetni, mert nem tudta, hogy a víz mekkora kincs. Talán a Szaharába kellett volna küldeni egy üveg szájvízzel, mint az egyik Rejtő könyvben. Egy, kút kivételével mind az enyészeté lett.

Mikor a Kovács tanya, a Homokgyöngye tsz elnökének tulajdonába került – a tőle több km-nyire lévő mélyfúrású kútból odavezették a vizet az épülethez. Került, amibe került. Az állam pénzén... Csak nem hagyja elveszni? Neki több esze volt. Hátha ezeknek nem kellett... A fedetlen árkon keresztül ott húzódott a cső, az út alatt. Mindenki láthatta, aki meg akarta tekinteni. Nyilván állandóan folyatták, mert télen sem fagyott be. Az új tanyatulajdonos értékelte a kutat.

A tanya ki tudja már kié, de a víz rendületlenül folyik. A négyből ez az egy.

(...Istenem! Mennyi kárba veszett energia, erő, pénz, jószág, javak! Istenem!..Mennyire ki lehet a megfélemlített embert és a földet zsigerelni!.. Uram! Vajon meddig tűröd még ezt el? Meddig nézed el ezt a pocskolást a kapzsi, harácsoló, dilettáns, öntörvényű kártékony pusztítóknak? Uram, végtelen a te türelmed...)

Pösze az egyik agronómust kapacitálta, hogy mentse meg az egyértelműen tsz-tulajdonú megmaradt kutat.

– Nem tartozik rám – volt a közömbös válasz a nő legnagyobb megdöbbenésére. Próbált még érvelni, hogy akkor

kire tartozik, ha nem az agronómusra, de falra hány borsó volt. Majd megszakadt a szíve ezért a kútért, szerette volna legalább ezt az egyet megmenteni, de kevésnek bizonyult a feladathoz. Bár itt szintén meg kell említeni, hogy Szeged környékén is szinte minden sarkon ártézi kutak kínálgatták mennyei ízű friss – forrásvízzel felérő – nedűjüket. Azzal a nagy fejlődéssel, a vezetékes vízzel – ahonnan koszos csövekből jön sokszor a víz, és az ára.... jaj, az áráról ne is beszéljünk – hát nem megszüntették az utcai vízvételi lehetőséget? Pedig csak nyomni kellett a gombját, és szinte felüdült tőle az ember.

– Ott a vezetékes! Tessék azt meghúzni! Azt nyomni sem kell! Csak az árát.

Pedig az utcán szédelgő, szívesen inna egy-két pohár vizet leginkább nyáron. Úgy, mint külföldön. És télen be sem fagyott, olyan mélyről jött a víz.

– Tessék üdítőitalt inni! Minden sarkon műanyagflakonban árulják a kátrányos, szirupos lötytöt. És mit ad Isten, a nép megfélelkezik mindenről, beinvestált összegről, egészségről, praktikumról, kartonszámra hordja haza a csinált vizet...

„CSAK AZ NEM SIKERÜL...”

Mint az korábban már említve volt, a sok melléfogást megelégette a hatóság. A városi... Nahát! Szinte hihetetlen! Többször kinyilvánították, hogy a Vezér alkalmatlan a vezetésre, gazdálkodásra meg főleg. Szerették volna eltávolítani végleg, de erőtlennek bizonyult az egész kísérlet. A rivális hatóságnak erősebbek voltak az *érdekei*. Mást nem tehettek, mint vártak....(?) – Mire? – kérdezhetnék...

A Városi Pártbizottság minden évben önéletrajzot kért be a Vezértől.

Ez volt a kabaré napja.

A Vezér hat (6) elemijére egy pár hónapos gyorstalpaló mezőgazdasági iskola, és Gödöllőn eltöltött egy (1) éve a hasfájásig nevetette a pártbizottság tagjait. (Milyen jó kedvű társaság lehetett!) Ezt már ugyan mindenki tudta róla, és nem is ezen derültek. Hanem azon, ahogy minden évben kiszínezte, feltupírozta.

Talán, ha a pártbizottság vár az *elitrendszer* váltásig, még agrárdiplomát is prezentálhatott volna nekik. Jól mondja a közmondás: „nagy sietség sose volt jó”.

Talán azért kérték minden évben az önéletrajzot, mert úgy gondolták, hogy egy kis kikapcsolódás nekik is jár. Meg aztán arra is gondoltak, hogy míg az önéletrajzával bíbelődik, színezgeti, addig sem tesz kárt a mezőgazdaságban.

Mástól nem kérték, csak tőle. Mérgeződött és, állandóan morgott érte, de készségesen csinálta. Hát hogyne. Beosztottjai előtt villogott fontos mivoltával. Ez utóbbit ő maga szentül hitte.

Előfordult más is a tsz-ben – meg más munkahelyeken – ahol alapfokot elhagyva, középfokot kihagyva, rendkívül nagy szaktudásra hivatkozással felsőbb iskolába volt javasolt az illető. Aztán azt vagy kijárta, vagy nem bírták átlökdösni. De mi az, hogy előfordult? Rendszeres volt! Szokássá vált.

És ne legyünk igazságtalanok. Az elitrendszer váltás után, még jóval húsz év múlva is gyakorolták. Hja! Nagy úr a megszokás. És a csókosokat valahogy illet megjutalmazni. Még kibeszélték volna egymás titkát. Azok? Mindenre képesek lettek volna!

Az iskolákban ugyan mindig azt hajtogatták, hogy tanulás nélkül nincs tudás, de ezek szerint vannak kivételek s egyre többen.

Egy alkalommal a helyi sajtó is foglalkozott a Vezérrel – nyilván nem önszántából –, és nem kímélte ez egyszer.

Elkeresztelte Ciki Lórinak.

Egy vagány gyerek véres zászlóként hordozta végig a tsz-ben az újságot.

Bánta is szegény, míg élt...

A Vezér összehívta azokat, akik a tsz-ben számítottak, és önkívületben ordította, hogy jelentkezzen, aki a tsz munkájáról a firkászoknak referált.

Rettenetesen felháborodott, hogy hogyan mertek ilyen „förmedvényt” kinyomtatni. Mindenkit biztosított arról, hogy addig megy, míg meg nem találja a lepcsés szájút.

Az újság azt fejtegette, hogy a Vezérnek csak az nem sikerül, amihez hozzáfog. Természetesen ő, ezt nem tűrhette.

– Majd én megmutatom! – verte az asztalt és ordított, mint egy számár.

A folyosón, sietve lábujjhegyen haladtak el ajtaja előtt. A jelenlévő összehívottak meg csak hallgattak, és lesütötték a szemüket. Ezt a szöveget már igen jól ismerték. Kívülről tudták minden szavát.

Ciki Lóri figurája nem kitalált személy volt, hanem nagyon is valóságos testet öltött a Vezér személyében. Talán ő is tudta, de a mögötte álló támogatás védelmében megengedhette magának, hogy ne tűrje, utasítsa vissza a bírálatot.

Ha valaki mégis megkísérelte, kegyetlenül megbosszulta.

A tsz „nehéz” emberei halálra röhögték magukat. Még közvetlenül a háta mögött is.

Ciki Lóri újságban való szereplésén sokáig témáztak, és jó heccnek bizonyult, annyi szent.

Az igazsághoz tartozott, hogy leginkább megalkuvó vagy birkatürelmű emberek vették körül. Azok a szakemberek, akik szólhattak volna és kötelességük is lett volna szólni az eszméletlen pazarlás ellen, hallgattak. Ezek meg sem érdemelték, hogy szakembernek nevezzék őket. A hivatástudat említésre sem kerülhetett. Saját jól felfogott és kézzel fogható érdeküket nézték. Azt, hogy ha mindenre rábólintanak, egy

részt alkalmasak voltak főnökük számára, másrészt kialakíthatták a saját kis mutyizós birodalmukat.

Mennyivel jobban megérte így, mint hóbörögni!

De, mint tudjuk, a fejtől büzlik a hal, ennek következtében a vezetőt szerették volna eltávolítani. Nyilván sok minden megoldódott volna. Legalább is ebben a tsz-ben...

Ám a vezetők tudják, hogyan kell magukat bebetonozni.

A merész újságíró, töretlen karriernek nézhetett volna elébe, ha cikkével elindíthatott volna egy lefejezési sorozatot. Vagy sikertelennek bizonyult kísérlete, vagy nem kapott további megbízást, mert elmaradt a várva várt folytatás.

Az már nem jutott el a tsz-be, hogy a firkászt megtartották-e állásában, vagy felfüggesztették.

Esetleg egy ejnye-bejnyét kapott, vagy ismeretlen, jobban fizető állásba tették?

Nagy hálátlanság lett volna megbüntetni az elindító részéről, mert senki nem hitte el, hogy az újságíró önként dugta a fejét a hurokba.

Az emberek viszont ilyen mélységig nem foglalkoztak az ügyvel.

Akadt nekik éppen elég bajuk.

„EGY DIPLOMA, EGY LIBA...”

Egy ember, azért meg merte mondani a véleményét. Igaz, hogy nem azon a nyáron barnult le. Egy igazi csoki gyerek. Valamelyik arab államból jött, és most is jól érzi itt magát. Esze ágában sincs visszamenni hazájába. Minek? Kukoricánemesítésben hihetetlen sikereket ért el.

Szemírrrel a Vezér egy ideig igen jól el volt. Még, sötét bőre sem zavarta. Jól megtanult magyarul, így a kommunikálásnak sem volt akadálya.

Ám Szemír furcsa szokásokat vett fel, ami eredeti hazájában magától értetődött, ide viszont importálta. Nehéz is leszokni a belenőtt hagyományokról, ami az őt körül vevő nőket illette. Talán ha magyar honban lehetővé teszik a többnejűséget, meg is esküszik velük. De így csak balkézről... de ettől függetlenül magáénak tekintett minden maga körül lévő nőt.

Érdekes módon vonzódtak hozzá, amivel Szemír igencsak büszkélkedett. Persze. Hazájában minél több feleséget tudott az oldalán, annál nagyobb tekintélynek örvendhetett.

A Vezér egyértelmű kifogást emelt a nyílt udvartartása ellen. Hogy irigykedett-e, vagy csak irritálta, nem tudni. Azt mondta, hogy „nem illik, meg nem is tisztességes”.

Az arab gyerek ekkor megsértődött.

Nem tetszett neki, hogy a Vezér beleavatkozik a dolgaiba.

– Még, hogy tisztesség! Még, hogy nem illik! – gúnyolódott vele s azt ajánlotta, hogy vizsgálja meg önmagát. Szó szót követett, és már kész cirkusz lett az összecsapásuk, ami egyre gyakoribbá vált.

Ilyenkor mindenki leskelődött, hallgatózott, mert nagyon élvezték a dolgot. Persze kétség sem merült fel, hogy kinek drukkolnak. Kenyerük adódott, a cirkuszt ráadásnak kapták. Jót szórakoztak, mert Szemír, briliáns vitapartnernek bizonyult, és ellenfelét majd az örületbe kergette merészségével. Tört magyarságával ragyogóan ríposztzott, és helyén volt az esze. A viták egymást követték, de egyik sem engedett a negyvennyolcból.

A Vezér akármikor meglátta, ha szolgált rá okot, ha nem, állandóan belekötött.

Feltette magában, hogy elüldözi a tsz-ből.

Egy vita alkalmával, Szemírnek elege lett, és nem kedélyeskedett tovább. Jó hangosan odavágta mindenki füle hallatára.

– Te is hízott libán vetted a diplomádat!

Hoppá ridikül. Eddig csak járt (?) az egyetemre, vagy mellé, vagy hová. Most meg már diplomával dicsekedett?

Szemír hamar megtanulta a hazai csíziót, és magyarul élcelődni. De inentől kezdve kifelé állt a rúdja a téeszcséből.

Távozásával kimondottan jól járt.

Azért ez a diploma-ügy nagy újságnak számított, és sokan bambán álltak a hír hallatán. Diploma egy év után – ízlelgették némelyek sokáig.

Eddig tényleg úgy tudták, hogy csak járt az egyetemen. Vagy mellé, vagy köré. Most meg már diploma is? Nagy lehetett az a hízott liba...

A FENEKETLEN ZSÁK

„A BŰNÖS BARLANG...”

A „másik hatóság” csak nem nyugodott bele a dolgokba, és megfelelő helyen javasolta a kolhoz szanálását. Lehet, hogy azért, mert nem kaptak pakkot.

Az emberek már régóta kolhoznak nevezték a tsz-t. Óriási harc kezdődött, és a pálya szélén állókat majd szétvetette az izgalom. A remény ott csillogott a szemekben.

– Na, majd most! – mondogatták, de nem volt sem most, sem később.

A szanálás azt jelentette, hogy a kirendelt bizottságnak elsődleges feladata a veszteségek forrásait megállapítani.

A másodlagos, hogy hogyan tudják pénzügyileg lerendezni. Ilyenkor rendesebb helyeken *leváltották a vezetőket*. A hangsúly, a l e v á l t á s r a helyeződött, de a Vezérnek nem volt mitől tartani. Bár... mit lehessen tudni, egy kissé szorongott. Ám nem hiába reménykedett.

A M.T.-től több mint egy millió ft vissza nem térítendő összeget kapott. Továbbá, költségvetés fedezete mellett folyósított fejlesztési megelőlegezési hitelt, fejlesztési alap hiányra. Puff a kirakat! Ez igen kedvező, megelőlegezett, kézzel fogható bizonyíték tszcsé támogatásra.

A Vezér diadalittasan bizonygatta intézkedésének eredményét és rendkívül büszke volt összeköttetéseire.

Az egész kolhoz mást sem hallott, mint a hatalmas összeköttetés történetét.

Hónapokon keresztül hangoztatta, hogy egyedül ő húzta ki a tsz-t a szarból, az összeköttetéseivel.

Minden maradt a régiiben.

Az emberek tudomásul vették, hogy az a bizonyos hatóság tartja el a kolhozot. És a többi tszt-t is. Erre föl, az *elitrendszer* váltáskor szétverték őket. Nem az alkalmatlan vezetőket váltották le, tiszta vizet öntve a pohárba, hanem kihúzták a tagok lába alól a talajt. Az emberek viszont álmélkodva figyelték, hogy mi mindenre van pénze az államnak, ha akarja...Vagy inkább az államot uraló atyaisteneknek. Hát ezzel nem mondtunk semmi újságot, semelyik korban.

Az elitrendszer váltás után ugyan beszélt-e valaki arról, hogy mi az oka a hatalmas államadósságnak? Pedig mindenki tudhatta. Kivétel nélkül mindenki. Meg érzékelte a bankszámláján és a zsebében keresztül. Rengeteg okos politikus került elő, sok okos közgazda és mégis, mintha megbénultak volna. Na vajon miért? Nyilván csoroghatott a vaj a szemükbe... De ezek mindig tudták mi kell az őket eltartó tömegnek. Vagy mit lehet tőlük elvonni. A rendszerváltó párt –, mint ismeretes – méla undorral emlegette a kétkézi

munkásokat. De azoknak nem volt alkalmuk ennyi adósságot összehalmozni. Mégis mindig velük fizettetik meg a felkapaszkodott réteg jólétét.

Ám ezután még jobban sűrűsödött a fekete Merci menetrendszerű járata a kolhoz és a „nagy ház” között. Köztük ugyan elenyésző volt a távolság, de valamibe pakolni kellett a megrendelt árut, amit a kolhoz előteremtett. Valahonnan. Nagyon úgy nézett ki, hogy a tsz, a megyei elvtársak és a kolhoz Vezérének játékszere, de leginkább aranybányája.

Feri – a kolhoz sofőrje – is szállított árut, de ő inkább hétvégén. Nyilván ekkor lehetett szabad a kocsi.

Feri, a bizalmasainak sokat mesélt az elhordott miegymásról. Akadt ott a listán minden. Kívánság szerint. Leginkább kurrens áru.

Pöszéék kint lógtak az ablakban és már direkt figyelték, mert pontosan tudták, hogy mikor érkezik a fekete Merci.

Azt is számolták, hogy hányszor fordul a sofőr, hatalmas csomagokkal a kezében.

A dolog pikantériája, hogy Imrusnak, az elnökhelyettesnek kellett előteremteni az ingyencégek, ami a kolhozban nem termett meg. Felháborodására a vezér nem volt tekintettel. Pedig ezek nem Nyilas Misi-féle pakkok voltak ám! Feri meg o-lyan nyíltan vonulgatott a *nagy házba* a megrakott Mercivel, mint az istenhívők a katolikus körmenetben. Az áruk beszerzése nem lehetett kétséges.

– Én nem bánom honnan szerzed be, csak legyen meg! – parancsolt a helyettesre.

Ilyenkor Imrus Pöszére zúdította felháborodását. Neki magyarázta, hogy milyen disznóság, amit művelnek.

– Rablás! Valóságos rablás! – pattogott. De hát, közvetlenül a nyugdíj előtt hová menjen az ember? Meg aztán mi a garancia arra, hogy máshol nem így van? Nem tehetett semmit. Hiszen sokkal magasabbról is próbáltak ellene tenni,

még sem sikerült. Így aztán Imre tovább lótot futott a primőr és kurrens áruk után.

Ez lett a feladata, mint tsz elnökhelyettesnek. De, hamar beletanult...

Az elszámolás? Hát igen. Az elszámolás sajátságos volt.

– Úri emberek között nem szokás a fillérezgetés – veregette hátba Imrét a Vezér, mikor az naivan a kifizetésről érdeklődött. A találkozáskor a megköszönt portékát barátságos kézfogással intézték el. Kicsinységekre nem adtak. Hozzászórtak ők a nagybani játékhöz.

(A megyénél lévők igazán szerencsés csillagzat alatt születhettek, mert hódmezővásárhelyi és makói betelepítésükkor a város későbbi Rózsadombjának nevezett legszebb területeiket hasították le számukra Újszegeden, családokat téve ezzel tönkre az utódokat is ellehetetlenítve egy életre. Az „elrekvirált” telkekért –, ami után szinte értéktelenné váltak a megmaradt porták –, vajmi keveset fizettek „kisajátítás” okán. Mert mindegy, hogy minek nevezték. Elvették és kész! A kisajátított telkeken négylakásos kiskertes társasházakat építettek az elvtársaknak. Aki ügyvédet tudott fogadni, az valamennyire kárpótolva lett. Aki nem, az törölhette a könnyeit, meg a fenekét a kapott pénzzel. Ha a mindennapi gyűlölködő átkok fogtak, akkor manapság minden lakásban más lakik, mint, aki akkor megkapta. A Rákosi éra hagyatéka igencsak túlnyúlt a század közepétől. Meg tovább is. Az *elitrendszer* váltáskor a kisémmizett portatulajdonosok próbálkoztak, hátha valamelyest utólag kárpótolják őket. Ez a tétel azonban nem szerepelt a nagy osztozkodási listán. Pedig nagy osztozkodások indultak meg. A vagyonok újra elosztása. Mint minden rendszerváltásnál. Ennek a hírére reménykedtek a szerencsétlenek. Egy magánházat csak megfelelő nagyságú területre lehetett építeni. Ezek a megcsonkított porták meg sem közelítették az előírt nagyságot. Mégsem kárpótolták őket. *Ezek kisajátítások* – hangzott a hivatalos elutasító indoklás, az

elitrendszer váltáskor! Az! De milyen kisajátítások! És kinek sajátították ki, és hogyan?! Mivel volt ez külön, mint a Rákosi-féle rekvirálás? És kit érdekelt, hogy milyen nevet adtak a mocskos akcióknak? Pedig itt nem kulákok éltek, hanem kétkezi munkások leginkább. Sok gyerekkel. Talán ez volt a fő ok. A nyertes rendszerváltó párt nem szívelte az egyszerű kétkezi munkásokat, amit nem röstellt kinyilvánítani. Meg a többi sem. Hát, nem nagy kérdés azóta is, hogy kinek volt jó az *elitrendszer* váltás? Hát nem. Mert egyértelmű.)

A hétfő esti kártya partikon a megye életét meghatározó nagy emberek élték ki, nagyvilági szenvedélyüket. Ők már megteremtették maguknak a Las-Vegas-i kaszinók pazar, könnyelmű, nagyvonalú hangulatát. Hogy ezek hol szoktak rá a szocialista demokráciában? Magasról tettek a szocializmusra. Persze duma az volt. Ehhez nagyon értettek.

A lélekölő szemináriumokon ezzel tömték a fáradt dolgozók fejét munkaidő után. Még azt is figyelték, hogy ki az, aki szunyókál.

Mindenesetre a Vezér a szocialista kapitalizmust nem a szülőfalujában, Sándorfalván tanulta a zsellér családban.

De az is biztos, hogy a szegény család a legmerészebb álmában sem gondolhatta, hogy ilyen fontos ember lesz a cseléd nap-számos fiuk. Még mondja valaki, hogy a parasztnak nincs annyi esze, mint az úrnak. Felkerült a szocialista tízezerbe.

Hogy az micsoda társaság volt! Ezek voltak ám a partnerek!

„Porjási”, „Kis”, „Barsi”, „Pomócsin” „Kolmár” elvtársak. Hogy csak a legfontosabbak kerüljenek megemléítésre.

(Az *elitrendszer* váltás után ezek legtöbbször egy másik pártba igazolt, másik színt kedvelt meg. A szocialisták között talán hiába is keresnék őket. Persze nem kell megijedni, mert azért maradt ott elég.)

A Vezér igyekezett titokban tartani a hétfő estéket, és a portásokat maga osztotta be személyesen, megbízhatóságuk szerint.

Szíve mélyén nem nagyon örült neki, de azért szolgálatkészen ugrott.

Nagyon nem szerette volna, ha bárki is meglátja a nagy eszemiszomot, a nagy dínom-dánomot a heti kötelező pakkok mellett. Mert a Vezér nagy vendéglátásban részesítette az illusztris vendégeket. A kulináris élvezeteket nyújtó gazdagon megrakott hidegtálak mindenféle szempontból megfelelték a magas rangú vendégeknek. Magyarul, mindent felzabáltak.

Ráadásul praktikusán oldották meg. Nem kellett hamarjában készíteni, így nem igényelt konyhai kiszolgálást. Melegíteni sem kellett. Csak az asztalra sorakoztatni a tálcaikat. Onnan aztán minden eltűnt. Etikettre sem kellett ügyelni. Falták, marták ahogy bírták, ahogy azelőtt a tanyán...

Szóval minden tekintetben megfelelt az igényeknek.

Csak az irodák alatt lévő csárda vezetője panaszkodott a könyvelésen, hogy nem bírja már kielégíteni a sok extra kívánságot.

A csárdásné egyre gyakoribbá váló panaszkodására az ellenőrző bizottság elnöke megígérte neki, hogy meglátogat egy kártyacsatározást. Már előtte tájékozódott ettől is meg attól is, hogy minél többet tudjon meg.

Az emberek mindig össze-vissza beszélnek. Pl. nagy összegű eljátszott pénzekről, egyéb vagyontárgyakról.

Nagyon felizgatta a dolog. Egy ideig halogatta, mert rosszat gyanított, de aztán rászánta magát. Bár sejtette, hogy nem lesz része illendő fogadtatásban, csak azt nem tudta, hogy kinek a részéről.

Már a portán nem akarták beengedni, de nem hagyta magát. A lépcsőn felfelé ballagva még hallotta, hogy a portás telefonon beszél valakivel, de akkor sem gyanított semmit.

Felcaplatott a lépcsőn az első emeletre, ahol a kártyabarlang volt berendezve.

Felfelé menet több meglepetés is érte. A lépcsőn kiterített nagy vörös szőnyeg előtt egy pillanatra megtorpant. Szinte

megebénult a lába. Gondolataiban megjelentek a magas rangú diplomáciai fogadások, az illusztris vendégek elé terített vörös szőnyeggel. Egy pillanatra szinte meg is ijedt. Arra gondolt, hogy talán titokban itt is efféle rangos vendégek tartózkodnak. Aztán, mint egy rossz látomást, elkergette magától.

– Micsoda hülyeség – gondolta – akkor én is tudnék róla – könnyebbült meg kissé, és újra nekilódult.

Alig ért feljebb pár lépcsőfokot, újabb meglepetésére a Vezér állta útját.

– Hát te? – vonta kérdőre – mit keresel itt kilenc órakor?

– Té mit keresöl itt ilyenkor? – vágott vissza Tóni bácsi.

– Mi közöd neked ehhez?

– Azt hallottam, hogy hétfőként nagy kártyacsatározások vannak. Valami dínom-dánom nagy disznóságok. Ha nem emléköznél, én vagyok az Ellenőrző Bizottság elnöke. Neköm jogom és kötelességöm mögtudni, hogy mi az igaz belüle.

– Nincs itt semmi kártyázás! Eredj a fenébe, és ne üsd az orrod abba, ami nem tartozik rád – tuszkolta erőteljesen lefelé a tolakodó embert, de az nem hagyta magát. Úgy megkapaszkodott a lépcső korlátjába, mintha az élete függött volna tőle. Annyira szorította, hogy a Vezér nem bírta lefejtetni a kezét. Az istennek sem engedte volna el. Mintha begörcsölt volna.

– Mán pedig én innen addig nem mögyök el, míg be nem nézők a tanácskozó terömbe! Kik vannak itt ilyenkor' és mié' mindön hétfőn, ha nem a kártyázás miatt? He? Arra sé válaszoltál, hogy té mié' vagy itt?

– Mert fontos emberek vannak odabent, és munkaértekezletet tartunk.

– Té bolondnak nézől?

– Annak – volt szemtelen válasz.

– Igen? A fene ött' vóna mög. Mié' álldogálsz itt, mint égy őr? Ki a fene hiszi e' neköd, hogy ebben az időben tartasz munkaértekezletöt?

– Mondom, hogy így van, eredj már haza – szolt rá most már erélyesebben a Vezér.

– Majd előbb benézök, aztán mögyök el – indult újra befelé az EB elnöke, de a Vezér nem engedte.

Újra elkapta a karját, megszorította, és erőszakosan tuszkolta lefelé a lépcsőn. Az Eb. elnök keményen ellenállt. Úgy gondolta, hogy van öneki rangja is meg beosztása is, ami után kijár némi tisztelet még a Vezértől is. Kiráncigálta magát a szorításból.

Tekintély ide, tekintély oda, kíváncsiságának eleget téve nyomakodott a szoba felé.

A Vezér az utolsó pillanatban fogta meg, és határozott mozdulattal egy jó nagyot taszított rajta, amitől Tóni bácsi elveszítette az egyensúlyát. Kis híján leesett a lépcsőről.

A lökdösődésnek dulakodás lett a vége. Az EB elnök felfelé, igyekezett, a Vezér lefelé igyekezett vele. Erősen nyomta lefele, de úgy ám, hogy Tóni bácsi majd az orrán támaszkodott. Többször négykézlábra esett, mert a nála jóval fiatalabb, és jobb fizikumú Vezérral szemben nem sok esélye volt. Nagyon méltatlan helyzetbe került. Ennek ellenére már nem törődött a tekintélyével, beosztásával, emberi méltóságával, csak be akart jutni a tanácskozó terembe. Csak azért is!

A Vezér most már dühbe gurult.

– Takarodj innen, te vén marha! Még mindig nem fogtad fel, hogy ez nem neked való? – és valósággal lerugdalta az EB elnököt a lépcsőről.

Emez megijedt. Hirtelen valami furcsa félelem tört rá. Eddig még csak szópárbajnak tartotta, de ekkora durvaságra nem számított. Már vérzett a kézfeje, az arcán karmolások égtek, és könyökét, térdét is megütötte. Alig tudott feltápászkodni, ráadásul már megalázottnak érezte magát.

– Megállj mögyök a rendőrségre te disznó! – fenyegetőzött tehetetlenségében.

– Nem ajánlom a saját érdekedben – sziszegte foga között a Vezér, miközben simára nyalogatta dulakodás közben összekócolódott néhány hajszálát.

De, hogy mit igazgatott rajta, mert körülbelül úgy nézett ki, hogy egy szál haj, öt perc szünet...

Úgy állt a lépcső tetején, mint egy Isten. Mint élet halál ura.

Egy darabig farkasszemet néztek, aztán az EB elnök feladta.

Vérnyomása majd kiszakította a feje tetejét, szíve szinte szétrobbantotta a mellkasát. Ilyen szégyent talán gyerekkorában érzett mikor társai pisilés közben kinevették. Azt sem felejtette el még ennyi év után sem, pedig hát nem volt neki miért szégyenkeznie, mert teljesítette a Ratkó korszak elvárásait. És nem azért mert a kórházak falára ki volt függesztve, hogy: „...asz-szonymak szülni kötelesség, lánynak dicsőség..” Vagyis gyereket kell csinálni, de sokat.

Azért volt több gyereke, mert ő is nagycsaládból származott. Akkor még divat volt a sok gyerek, vagy inkább nem tudtak védekezni.

Igaz, két asszonytól, de öt gyereke született.

Arra gondolt, hogy szerencsére senki sem látta ezt a megaláztatást.

– Micsoda szégyön, micsoda szégyön – zakatolt a fejében. Ráadásul nem is jutottam be a kártyaszobába.

Minek is álltam le ezzel a vadállattal viaskodni? Ez egy vadállat! Égy ocsmány disznó! Ki gondolta volna, hogy ekkora barom! – dühöngött hazafelé.

Egész éjjel nem aludt, de nem is értette az egészet.

– Mi a jó franc löhet az a nagy titok, amié nem engedött be a tanácskozó terembe? – töprengett.

Csak túrta, túrta daróc ősz haját, de nem jutott egyről a kettőre. Másnap rohant a könyvelésre, már amennyire dagadt fájós lába engedte. Felháborodottan kapkodva kezdett Pöszénél az esti történetbe, de a nő gyorsan leintette.

– Majd este elmegyek hozzátok, mert könyvelési problémám van, amit tisztázni kell – intett a szemével.

Az EB. elnök most már igazán begyulladt.

– Tényleg égy nagy marha vagyok, ha mindönki tud mindönt, csak én nem. Azt már látom, hogy én vagyok a hunyó – morogta magában.

Munka után mindketten igyekeztek haza, de előtte Pösze felhívta telefonon.

– Figyelj! – kezdte minden bevezetés nélkül – kerekezz már ki a szatymazi irodába, mert alá kellene írni valamit. Na, szervusz – tette le sebesen a kagylót.

Az EB elnöknek majdnem kiesett a kezéből a telefon. A zsigereiben érezte, hogy valami nagy szoaréba taposott bele. Már ré-meket látott. Mindentől, és mindenkitől félt. Megértette, hogy Pösze nem mer hozzájuk menni, ő sem mehetett Pöszékhez, ezért kellett egy hivatalos helyiségben találkozniuk.

Mikor beért a szatymazi régi villa udvarára, óvatosságból mindenhova bekukkantott. Még a góréba is, pedig azt ritkázott léckerítésből készítették.

Mikor benyitott az irodába, Pösze már az asztalnál ült, előtte egy csomó papír. Látszólag nagy elmélyüléssel tanulmányozta.

– Elfelejtetted aláírni a múltkori pártgyűlés jegyzőkönyvét – mondta jó hangosan – itt írd alá, aztán rakom vissza a helyére.

Az EB elnök készségesen kapta elő a tollát, hogy túl legyen rajta, de Pösze némán leintette és a meglévő aláírásra bökött. Aztán a szája elé rakta a mutató ujját, hüvelyujjával meg a háta mögé bökött, a mellettük lévő iroda felé.

Tóni bácsi egy pillanatra visszafogta a lélegzetét, és valóban motoszkálást hallott a fal túlsó oldalán.

Csodálkozón széttárta a karját, hogy hogyan lehetséges ez? Majd Pösze fülébe súgott.

– Nem tán mögfigyelnek? – kérdezte megrökönnyödvé?

Pösze némán bólintott.

– Híjjjj, azanyaúristenit.... de a nő félbeszakította.

– Bizony! – mondta jó hangosan –, az egészet újra kell csinálni.

Tóni bácsinak ezer darázs zsongott a fejében, de csak bámult meredten.

– Nem való ez neköm – gondolta – még a Rákosi rendszer alatt sé’ voltam ilyen helyzetben, pedig azúta már eltelt egy kis idő. – Ezután egy szót sem szólt, csak Pösztét figyelte.

Nagyon nehezőre esett most a pártértekezletre figyelni, de azért hümmögött.

Aztán lassan besötétedett, és Pösze elébe csúsztatott egy cetlit, amin nagy betűkkel ez állt:

– „Indulj el, tegyél egy kanyart, és várj meg a hármast nyárfánál”.

Tóni bá’ meredten bámulta cédulát, és azt gondolta, ha nem vele történik meg, el sem hiszi.

– Hova, mibe csöppentem én bele? – nézett értetlenül a vele szemben ülő nőre, aki megette a cetlit miután Tóni bácsi elolvasta.

– Mönnyön a fene – gondolta – neköm elégöm van ebből az egészből. A jó anyjokkal szórakozzanak. Mit játszadozik ez is itt kémösdit. – Majd ránézett Pösze halál komoly arcára, és megint ideges lett. Végül úgy döntött, hogy ezt még megteszi, aztán felhagy az egészszel. Nagyon el szerette volna mondani valakinek az esteli szégyenletes dolgot, csak ezért ment bele a játékba.

– Akkor beszéld meg a többiekkel, hogy mikor tartsunk pártértekezletet, és szóljál nekem – mondta jó hangosan Pösze, majd folytatta. – Én megyek is, mert olyan sötét van, hogy az orromig sem látok, meg a kutyák is megesznek.

Zárjál már be most te, légy szíves. Jóéjszakát – intett Tóni bácsi felé.

Ezzel felállt, hangosan zörgött még, és becsapta maga mögött az ajtót.

A kerítésen kívül, az omladozó – bokorral körbevett – villa mögött meghúzódott, mint akinek a kisdolgát kell végeznie. Szoknyáját igazgatta a félhomályban, biztos, ami biztos alapon. Sose lehet tudni, nem-e odaszédeleg valaki. Látta, hogy Tóni bácsi kikerekezett a kapun, de még várt egy kicsit. Nem hiába. Utána rögtön kijött a sertésszerződő Bandi. Szét sem nézett, csak arra indult amerre Pöszének kellett volna rendes körülmények között. Tóni bácsi nem érdekelte, nem is látta, hogy merre ment. Pöszét követte volna. Valószínű őt állította rá a Vezér az ex-főkönyvelőre.

Mikor elhajtott, Pösze a társa után kerekezett, és gyorsan utol is érte, aki ugyancsak meglepődött.

– Mi az mán itt vagy?

– Nagyon siettem – lihegte. Tudod-e ki volt a másik szobában?

– Tudom hát! Az a mocsok Bandi.

– Honnan tudod?

– Hát éngöm sé ejtettek a fejem lágyára – pirult el, mert az előző esti dulakodás jutott eszébe – möglestem a nagy fánál.

– Nem látott meg?

– Égy fenét! Főállítottam a biciklit, hogy még véletlenül sé lógjon ki a fa mögül.

Pösze nevetett.

– Te! Ez neköm nem olyan viccös ám hallod!

– Tudom. De hiába beszéltem eddig nektek, egyikőtök sem mozgatta a füle bojtját sem.

– Bottyát akartá’ mondani.

– Nem. De ugye nem ez a legfontosabb témánk?

– Hát... igazad van. Azannya úris...hogy ez mennyit sikkaszthatott! Nem véletlenül rágják a fülem a sertéstartók. Ez a spiclije a nagyorrúnak. Azé’ mer annyi mindönt mögengedni magának.

– Áh! – legyintett Pösze – ez csak az egyik. Na, mi volt az este? – kérdezte Pösze, mire Tóni bácsi sóhajtott egy nagyot és örült, hogy már besötétedett, mert így Pösze előtt nem kellett szégyenkeznie kibuggyanó könnye miatt.

Alig bírta elmesélni az esetet. Egy gombóc állandóan a torkára tolakodott, és valósággal fuldoklott. Mintha fel-feltörő zokogását próbálta volna visszafogni.

Pösze nyugtatgatta.

– Eredj haza, aludd ki magad. Gondolj arra, hogy pár hónap múlva nyugdíjba mehatsz.

– Aztán mit kezdök magamma'? Alig múltam hatvan! Tovább akartam dolgozni.

– Jobb lesz ez így hidd el. Ott van a háztáji, abban motoszkálhatsz. Meg aztán itt van a párt. Tagja maradsz ezután is és találkozunk.

– Á, nem olyan az mán. Abba' is csalódtam.

Pösze nem szólt semmit. Ő is csalódott. Most mondja meg neki?

– Tónikám te jobban jársz, mint én, hidd el nekem.

Tóni bácsi nem mondta neki, hogy ő is elmehetne, nyugdíjba nehogy megsértse. Aztán eszébe jutott, hogy Pösze még fiatal hozzá képest.

– Csak ennyit tudsz mondani?

– Mit akarsz? Mit mondjak? Tudom én ezeket már régen. Kicsik vagyunk mi ehhez. Jobb, ha hallgatunk. Nem akarom az út szélén végezni. Nem akarom, hogy „véletlenül” elüssön egy autó.

– Majd még az asszonynak lösz igaza. Jobb, ha befogom a pofám.

– Hát, ha meg akarod érni a nyugdíjazásodat...

– Gondolod, hogy kinyíratna? – nézett Pöszére elkerekedett szemmel.

– Most mesélted el, hogy mit csinált veled az este. Ez a gané mindenre képes, nekem elhiheted.

Tóni bácsi elgondolkodott.

– Milyen világ ez Örzsikém?

– Ilyen Tónikám. Ilyen.

– Té hogy bírod?

– Nehezen. De bírom még. Gyűlölöm. Ezért vagyok ott. Nem találsz te már senkit, akivel össze lehetne fogni. Elszalasztottuk a lehetőséget.

– El a rohadt anyját. De ki gondolta vóna, hogy ez lösz a vége?

– Vége? – nevetett kényszeredetten Pösze – jó lenne, ha ez a vége lenne. Ha te tudnád, hogy miket művelt! Nem sokat tudtok róla. Egy kártékony gazember!

Tóni bácsi sötéten nézett Pöszére, de nem válaszolt. Érezte, hogy csak a vérnyomását bolygatná meg.

– Hát... jóccakát – köszönt el borúsan.

– Neked is Tónikám.

– Na, e' nem vigasztalt mög – gondolta csalódottan – inkább mögfenyőgetött. Jó lösz hallgatni rá.

Hazaérve a kaput úgy rúgta be, mint egyszer legénykorában, mikor a sárga földig elázott és nem találta a kulcslyukat. Aztán úgy rávágta a félfára, hogy magától bezáródott.

Tehetetlen düh fogta el, de az előtte álló nyugdíj lecsöndesítette.

Napról napra mind jobban meghunyászkodott. Valami azt súgta neki, hogy ha nem fogja be a száját, még nyugdíjat sem kap.

Hát, volt benne valami...

„A CSÁRDÁSNÉ NEM SZÉP, DE OKOS...”

Az emlékezetes estén az illusztris vendégek kártyázása nem nyúlt az éjszakázásba. Elment a kedvük az egészségtől, de nem végleg.

A portás riadtan figyelte, hogy mi lesz, bár egy kissé meg is könnyebbült. Mindig nehezen várta a rajcsúr végét, ami sokszor torkollott orgiába. – Ezekre a napokra „*ügyes, megbízható*” portások lettek beosztva. Mindegyik azért nem részesült ebben a „megtiszteltetésben”. Természetesen főleg akkor szenteltek nagy figyelmet a kiválogatásnak, mikor az esteken a másik nem is jelen volt.

Szép, magas, fiatal, hosszú combú lányok.

Kéjes sikongásuk sokszor hallatszott le a földszintre.

Hát... mulatni tudtak az elvtárs-urak. Mint a régi dzsenti világban. Egy-két akkor volt portás még napjainkban is mesél az esetről, rébuszokban. Mert ugye nem szabad elfelejteni, hogy „*sosé lehessön tunni..*”

Igaz is. Jöjjön akármilyen éra, sose lehet tudni!

Megtalálják ezek minden világban az utat, mint a víz. És ha egyszer belekóstoltak a jólétbe, meg a hatalomba, le nem mondanának róla.

Csak az érti meg, aki átélte.

A csárdásné egyre gyakrabban emlegette, hogy nagyon szeretne már megszabadulni az irodától, mert neki ez óriási gond. Álmodozott, hogy ha az iroda nem a csárda felett lenne, sosem kerülne ilyen kiszolgáltatott helyzetbe. De ez hiú reménynek bizonyult. A csárda a kolhoz része, tulajdona volt. Onnan még messze volt a privatizáció, a nyílt, szabad rablás. Azért, sosem hagyta ki, ha szóba került. Ha nem beszéltek róla, – mert ugyan kinek is állt volna érdekében, a csárdásné kívül –, akkor ő hozta szóba.

Ráadásul a tanácskozó termet, és a szállodai szobákat kérte még a csárda számára, de csak nevettek rajta.

– Mit képzelsz ez? Ha nem tetszik neki a helyzet, menjen el.

A csárdásné dehogyis akart elmenni! A város központjában csárdát vezetni nem kis bizniss volt. Így aztán továbbra is bizonygathatta szolgálatkészségét minden hétfői napon, hidegtálakkal a kezében, a márkás italokról nem is beszélve.

A csárdásné azért nagyon ügyes asszony volt. Sosem tudták kimutatni a hiányát, mert hát a Vezér sem volt hálátlan.

Például befizetett az üzemi kosztra, mert rendszeresen ebédelt. Nem akart *ingyen* enni. – Hja, ha csak annyi száradt volna a lelkén!

Adott a látszatra...

Szerette a hasát. Valóságos haspóknak tudták, bár nem látszott meg rajta.

A csámcsogásról és a szürcsölésről azonban nem tudott leszokni. Talán nem is akart. Így esett neki jól.

Az üzemi kosztot viszont utálta, ezért a csárdásné picinyke irodájában tömte a hasát kedve szerint.

Egy alkalommal az egyik irodai okvetetlenkedő, a csárda konyhájába merészkedett. Nem tudta, hogy oda nem léphetett be akárki. Ő szó szerint vette, hogy minden közös. Hát, ha közös, akkor ki nem zavarhatják.

Ahogy öbölygött a mosatlan edényhegyek között, a csárdásné kereszte szemével, mert hozzá irányították. Egyszer csak nagy cuppogásra lett figyelmes. Enyhén szólva, meglepődött, mikor a Vezért a sufniiban látta zabálni.

Sietett vissza az irodába, és már az ajtóban kérdezte.

– Lányok mi van ma ebédre?

– Mi lenne? Bableves és grízes tészta. Valahol be kell hozni a hiányt...

– Tudjátok mit láttam? – mesélte izgatottan – a Vezér lent volt a nagyasszonynál, és a sufniiban burkolt. És tudjátok mit? Rántott szeletet. Tele volt a tányérja rántott hússal.

– Mi ebben az újság? – te ezt nem tudtad?

– Nem – hervadt le az okvetetlenkedő. Fel vagyok háborodva. Itt fizetett be nálam az üzemire, és „á la carte” zabál.

A többiek nevetgéltek a naivitáson.

– Nagyon keveset tudsz te még! Higgadj csak le. Ez igazán nem olyan nagy dolog a többihez képest.

– De én nem akarok megnyugodni! Micsoda pofátlan! Hát nem szégyelli magát?

– Pedig jobban tennéd, mert holnaptól kezdve rád is figyelni fog. Egyébként pedig nem ismeri a szégyent. A szótárából hiányzik ez a szó.

Itt azért megint meg kellene állni egy polgári szóra. A hatalmas sikkasztásokat úgy vették, és veszik tudomásul az emberek, mintha ez lenne a természetes. Hát nem érdekes? Mit érdekes? Döbbenetes! Vajon mi lehet ennek az oka ebben az országban? Félő, hogy a gyökerek nagyon messze vezethetők vissza, a történelemben, és messze előre is mutatnak...

Az okvetetlenkedő itt is szembesült azzal az esettel, mikor valaki vizet prédikál és bort iszik. Tipikus eset volt. Na meg, hogy az egyenlők között nyíltan vannak egyenlőbbek. Ezek a kommunista dumák valahogy nem akartak összeállni. Mindet külön kellett értelmezni. Attól függően, hogy milyen helyzetre alkalmazták.

Másnap a csárdásné egy egész sült almát vitt ajándékba a kis okvetetlennek, mert a csárdásné okos asszony volt.

Az okvetetlent ugyan nem kedvelte a szája miatt, de a sült almával akarta *lealmázni* illetve kenyerezni. Mit tudta ő, hogy az okvetetlen nem szereti a sült almát.

Aztán a Vezér mindennapi fejedelmi ebédje is lekerült a napirendről. Más került napirendre, mert mindig akadt valami. Például a csárda leltárhiánya. Adminisztratívé...

Utána meg az azt követő csárdához tartozó pince beázása...

Olyan árvíz öntötte el a belvárosi csárda pincéjét, hogy még a drága boros, pezsgős és tömény szeszes üvegek is eláztak!

Különleges víz tört be a pincébe. Csak a borospincébe.

A rendkívüli esetnek mindenki a csodájára járt. Mindenki látni akarta. Szabad volt. Minél többen látták, annál többen tanúsíthatták a tényt.

Lejárt az egész iroda is és csak nézték, nézték, de nem láttak csak vizet.

Hogy honnan került oda a sok víz, senki nem találta ki, akár hogyan törte a fejét.

Ám a biztosítónak ez egyszer nem merték bejelenteni, pedig hát ez lett volna a célszerű. Féltek, hogy a biztosító sem találja meg a víz forrását.

Így azután a reprezentációt is fel lehetett tölteni, meg el sem kellett számolni. De ugyan kinek kellett volna elszámolniuk?

Hiszen amit leírtak, az úgy is volt. Csak egy törtetőt kellett találni, aki aláírt mindent. Olyan meg mindig akadt.

Mindent meg lehet csinálni, csak akarni kell...

Az ügyes ember előtt nem lehet akadály, és főleg nem ijed meg a saját árnyékától.

A gyenge, a becsületes, elpusztul. A törvényeket is a becsületes embereknek agyalják ki, mert azt lovat lehet ütni, amelyik húz. Amelyik nem húz, azt már ütheti a gazda. Leginkább bottal a nyomát...Legfeljebb felmérgezi magát, meg a tenyere fájdul meg.

A csárdásné nem volt gyenge. De nem ám! És micsoda hangja volt! Úgy szólt, mint egy trombita. A becsületességén meg nem sokat kell törnie a fejét az olvasónak.

De ki a francot érdekelt a becsületesség? Csak a hülyéket. A kocsit végkimerülésig húzó lovat. – A csárdásné nagy levegőt vett és mennyit bírt, egyszerre mondta el. Mit mondta! Ordította! Mindezt egy szuszra. Na, ja. Végülis az ő stiklijeit is a Vezér támogatta.

Termetes alakja alátámasztotta mondanivalóját. Bizony jobb volt kikerülni.

Jaj de meg tudott magáról feledkezni! Vagyis nem felejtette el, hogy a Vezér kegyeltje. Sok ember úgy csúszott-mászott előtte, mint a Vezér előtt. Annak méltó partnere volt. Ideális partnere. Panaszkodása csak figyelem elterelésre kellett.

Úgy oldotta meg a kényes témákat, hogy abban hibát nem találtak. Persze, azért nem haragudott volna, ha nem függ, egy főnöktől. Főleg egy ilyen főnöktől. Mert így kevesebb lehetősége akadt a mutyizásra.

De azért a Vezért sem kellett külön figyelmeztetni, hogy vele, velük szemben mi a kötelessége. Mert a csárdásné nem volt egyedül. Sok-sok pincér vette körül, akik mindazt tudták, amit a csárdásné. Sok figyelmes pincér.

Azt írta a szakirodalom, hogy a pincéreknek jó megfigyelő képességüknek kell lenni. Hát ezeknek volt!

Minden áldott évben, mindannyian 1.000,- ft szociális segélyben részesültek!

Pedig az 1970-es évek végén 1.000,- ft nem volt semmi. Betyárul csóró pincérek lehettek! Mint általában a pincérek. Mára már legtöbbször szálloda, de legalábbis vendéglátó lánccal büszkélkedhet. Hja! Nagy dolog a *tudás, az információ birtoklása*. Ezeknek bőven akadt mindkettőből. Mert, hogy nem a havi 1000,- ft-os szociális segélyből tarhálták össze a jól menő vállalkozásokat, arra a patkány is mérget vehet.

Akkoriban egy gyári munkás, egy irodai alkalmazott, 1.000-1.200,- ft-ért gürcölt havonta.

Na, voltak ettől felfelé eltérő jövedelmek is, de ez volt az átlag. Papiron...

Ezeket a dolgokat csak így lehetett megoldani.

Már akkor! És a paprikafölddel.

A tszcsések a pincéreket mindennek elkeresztelték, csak rendes embereknek nem.

Úgy kezelték a paprika táblájukat, mintha rablógyilkosoké lett volna. Mert a pincérek egy nagy táblában kapták a „háztáji”

paprikaföldet, ami gyakorlatilag csak a tagoknak járt volna, mint kötelezettség.

De ezek a pincérek legalább a tsz alkalmazottainak mondhatták magukat. Nem úgy, mint például a színészek és egyéb külsős emberek. A paprikában kapáló tagok majd kinézték a szemüket a csodálkozástól, mikor a színészek a „*saját*” táblájuk után érdeklődtek. Volt pofájuk azt mondani ezeknek a munkásembereknek –, akiké a téeszcsé volt, vagy kellett volna lenni –, hogy a *saját paprikaföldjét keresi*.

Sokszor el is küldték őket a Dorozsmához közel eső Maty ér fehértói főcsatorna partjától a Bajai útig. Onnan meg vissza. Nagy francok voltak. Ennyi szórakozás nekik is járt. Mert mire a művész úr megjárta az *oda-visszát*, megtanult káromkodni. Annál is inkább, mert a nadrágjából minden lépésnél szállt a por. Mintha egy porszívó teli porzsákját kötötte volna visszájával a lábára. Szegény nem a tábla között csámpázott, hanem a sorok között. Járatlan volt az istenadta. A paprikaföldön. Pedig az is olyan kemény volt, mint a világot jelentő deszka.

Bár a tagok nem is értették, hogy mi a fenét akarnak a paprika táblában, mikor a téeszcsé a közönsön belül mindent elvégzett helyettük. Csak a pénzt kellett felmarkolniuk betakarítás után.

Hej, micsoda szép élet volt akkor! Nekik.

A téeszcsésék a megkülönböztetést mindig respektálták, mert mit is tehettek a margóról leszorultak? De az a joguk meg volt, hogy köpködjenek. Jó nagyokat. Amilyet csak egy parasztember tud.

A paprikaföldbe érdemes volt kimenni, ha újat akart valaki halni. A központban nem terjedt úgy a hír, mint a határban.

„AKINEK REND VAN A PINCÉJÉBEN...”

A csárdásné értékelte Pöszét. Kényszerűségből. Nagyon jól tudta, hogy ő Pösze előtt egy nyitott könyv. Ezért aztán ha könyvelési gondjai voltak, nagy tisztelettel, és alázattal közelítette meg. Emez soha sem fitogtatta tudását, de mindig érezte vele, hogy bármit csinál, tudja, ismeri a háttérét. Előtte nem lehettek titkok. Így aztán a csárdásnénak is meg kellett hajolni a nagy tudás előtt. De, tudott alázatos is lenni, meg kérni is. Ő is ismerte az ókori mondást, hogy „*tanulj meg engedelmeskedni, hogy parancsolni tudj*”. Az utóbbi megtanulására, nem kellett sok időt és fáradságot fordítania. Ha valaki nem tetszett neki, gondja volt rá, hogy a Vezért ráuszítsa. Az meg maga helyett ugrasztott valakit. Ez volt az „add tovább, mert bolond maradsz kinyírós” játék. Már gyermekkorban dívott, csak nem tétre ment.

A Vezérnek nagy szüksége volt a csárdásnéra, mert ismeretes, hogy sokat tudott róla, nagyon sokat. Így aztán respektálta az extra kívánságait is.

A csárdásnénak, a Vezér biztosította a tekintélyét, amit ki is használt. Panaszkodásai ellenére meglepően sokáig tartozkodott a kolhozban, viszont a távozása igen látványos volt. Mind a két alkalommal. De aztán vagy nem boldogult máshol, vagy ő sem értette a szakmáját, mert mind a két alkalommal visszakéredzkedett a téeszcsébe. Természetesen a Vezér visszafogadta, mert az *amnéziának* a nyomát sem látta rajta. A csárdásné nem felejtett, mint a Vezér.

Nem úgy a kerületvezető pincemester Zoli. A Vezérnek csak egy esetben volt igazán szüksége a szolgálataira. Zoli viszont még arra sem vette a fáradságot, hogy látszólag tisztelje felettesét.

A párt, központi bizottságának titkára, „Tavasi” elvtárs látogatása alkalmából fontos feladatot kapott.

Ki kellett takarítania a pincét. Erre a Vezér külön rendelkezésre bocsájtott embereket, akik el is végezték a

munkájukat. Jó nagy rend lehetett benne, ha egy teherautó ember, egy teljes hétig takarította.

Mikor a szatymazi pincéből esténként hazaszállították a takarító brigádot, óvatosan kellett kinyitni a kocsis hátsó ajtaját, nehogy valaki nyakát szegje. Ahogy kinyílt az ajtó, úgy potyogtak, hullottak a földre az emberek, mint ősszel a legyek. Otthon csak bámultak, hogy milyen munkahelye van a családfőnek, hogy munkaköri feladat a piálás.

Végül azért csak rend lett.

„Pomócsin” elvtárs –, mint egy jó házigazda – végigvezette a pincén „Tavasi” titkár elvtársat, annak nagy-nagy meglepedésére. A szerényen álldogáló Vezért megölelte, a hátát megveregette, és kijelentette – annak nem kis büszkeségére –, hogy *„akinek ilyen rend van a pincéjében, annak a gazdaságában is rend lehet”*.

Szó szerint mondta ezt „Tavasi” titkár elvtárs. Szó szerint.

Az emberek nagyon sajnálták, hogy abban a minutumban nem tekintette meg a gazdaságot. Biztosan meglátta volna a feltételezett nagy rendet. Vagy ki tudja annyi pohár után, mire kitámolyogtak a pincéből...

A Vezér természetesen sokáig dicsekedett az eseménnyel.

Az év végi leltárnál a „belőr” a pince 35.000,- ft-os leltárhiányát szorgalmazta behajtásra.

Persze ez, az akkor hatalmas összeg nem csak az ominózus látogatás alkalmával keletkezett, csak addig a szőnyeg alá söpörték.

A „belőr” nem tágított, egyre csak erőszakoskodott, hogy a pincemester térítsen.

Az emberek nyugtalanul lesték, hogy mi lesz ennek a nagy hiánynak a vége. Zolit kedvelték, mert ő sem fukarkodott a vendéglátással, csak neki nem voltak olyan magas rangú látogatói.

Már mindenki ideges volt, csak Zoli, a pincemester nem.

Magabiztosan odanyúlt zakója szivarzsebéhez, egy kissé elhúzza azt, csak annyit mondott csendesen:

– Nyugi. A Vezér nekem itt van a szivarzsebemben.

Ez egy kissé hihetetlenül hangzott, de idővel nem kiderült, hogy mégis csak igaz!

Zoli a pincemester hamarosan eltávozott a kolhozból, de a leltárhiányt még csak nem is követelték rajta.

Minek? Hiszen nem ő reprezentált annyit.

Majd aki elrendelte...

KÍSÉRT A MÚLT

„A KIVÁLÓ ...”

1977 nyarán a helyi napilapban megjelent a kolhoz főkönyvelőjének arcképe, s alatta nagy betűkkel:

„KIVÁLÓ NÉPI ELLENŐR”

– Na, végre! Valami jó is van ebben a kuplerájban – mondogatták az illetékesek.

De nem sokáig örvendhettek, mert két nappal később egészen szerényen, apró betűvel, hogy a M.F.Mg.Tsz-ben sikkasztás történt.

Országgra szóló botrány tört ki erre a vacak kis cikkekre. Amilyen szerényen húzódott meg a többi nagy téma között, olyan nagy port kavart fel. Pedig már akkor cca három hónapja lapítottak az illetékesek az ügygel.

Várták, hogy elsimul-e vagy kipattan.

Hát kipattant! *Kiajóanyját!* Persze, mert megsértették a belőrt. Ostobának tartották –, ami meg is állta a helyét –, és az önérzetében mélyen megbántott ember aztán bosszút állt. Hiába pedáloztak neki, az önérzet az önérzet.

Pedig volt ideje gondolkodni, hogy mit tegyen, de nem tehetett róla, hogy gondolkodni sem tudott, annyira megbántódott.

Ő is hírhedt volt bosszúállásáról, mint amolyan vezér-kreatúra . Ráadásul még szerelmes is volt a Vezérbe!

Az egyik értekezleten odasúgta a pénzügyesnek, mert nem bírta tovább magában tartani: „...*ugye milyen szép ember ez a mi főnökünk..?*”

Ízlések és pofonok különbözőek. Neki tetszett. Végül is azt tartják, hogy a szépség érdek nélkül való. Meg azt is, hogy belülről fakadó. Hogy neki mikor fakadt ki, mint a képén valamelyik gusztustalan pattanás? Azt nem árulta el.

A saját érdekeit mindenki ismerte. Ő is ismerte az érdekeit. Naná! Kizárólag azt tartotta szem előtt.

De, hogy miért ment hozzá egy gilisztához? Vagy inkább az karolta fel jó állása miatt? Azért szép dolog volt tőle, hogy gyerekekkel együtt vette el. Más szépsége nem is akadt. Egyesek szerint rosszul lett, aki ránézett. Bizony nem vagyunk egyformák.

A giliszta nagy türelemmel nevelte az asszony fiát, aki mikor felnőtt, meg is hálálta neki.

A szemét is kilopta –, mint később bevallotta.

A rendőrség nem győzött helyszíni szemlézni a kiskerti vityillóban a sok „érthetetlen” betörés miatt.

De jó üzleti érzéke lehetett a gyereknek, mert mindent el tudott adni a saját zsebére.

Nem csak a motorokat, szivattyúkat, hanem még a trágyahordó vellát is. Ősszel meg tavasszal felakasztott szalámit is felzabálta. Mindent eltakarítottak a haverokkal. Az anyja még könnyet is hullatott miatta.

A szomszédoknak azért nagy szerencsájükre, *csak a háztájiból* részesedett. Rettegtek is, hogy mi lesz, ha a környéken a mások motyójára is rákap! Akkor szaporodtak el a kutyák a kiskertekben, de nagyon. Falkában jártak körbe, mint régen a mezőőr.

A belőrnek tényleg tetszett a Vezér, és azon igyekezett, hogy feltűnjön előtte. De valahogy nagyon rosszul fogott hozzá. Bár, ha meggondoljuk mindegy, hogy merről közelíti meg a személyzetis szépasszony mellett.

Egy nap, bevágtatott a bérszámfejtők szobájába ahol a Vezér bizalmasai ültek. De bizony nem a megfelelő időben. Azt tudta, hogy a Vezér utasítására nem léphetett be akárki, és főleg nem ityre-fityre. De hát ő mégiscsak belőr volt!

Ezt a beosztást is azért kapta, mert állandóan nyüzsgött és a Vezér úgy gondolta, hogy jó lesz valamire. Például informatornak. Ebben nem is tévedett. Hanem azzal melléfogott, hogy ez, halál komolyan vette a dolgát. Igaz, hogy nem nagyon értett az igazi belső ellenőri vizsgálatokhoz, de nem is kellett. Hiszen a vezér mindent kézben tartott. Ő csak díszpinty lehetett mellette.

A belőrnek nem akadt semmi komoly célja, előzménye, amiért dacolt, vagy bosszúból kutakodott volna. Csak úgy. Azért is meg akarta mutatni a sértett ember hiúságával, hogy akkor nyit be a „tiltott” szobába, amikor csak akar. Nem akarta elfogadni, hogy ő sem mehet be. Úgy megmakacsolta magát, mint Bartók Juditja, aki a hetedik szobára volt a legkíváncsibb. Csak ebben a történetben nem ő bűnhődött.

Nem is tudta, hogy a számfejtők és a Vezér között olyan mutyizás folyt, amihez senkinek semmi köze nem lehetett. Ők sem számítottak a belőr akciójára. Még a Vezér sem. Így, nem is tudtak a cinkosok felkészülni a látogatásra.

Mikor becsörtetett minden előzetes bejelentés nélkül, a két bérszámfejtő szabályosan kizavarta.

Ezt bizony rosszul tették. Nem is lehettek maguknál.

Ha esetleg szépen beszélnek vele és gügyögve megkérlik, hogy egy másik alkalommal keresse fel őket, talán leszerelik. Még hozzátették volna, hogy milyen jól néz ki ma, és a frizurája is új lehet, bizonyára elvették volna az élet a kemény szándékának.

Minden, minden másképpen alakult volna. Ez a regény sem született volna meg.

Azért a „kis” tolvajlásért, pazarlásért? Hisz egyfolytában ez folyt. Igazán hozzászokhatott már mindenki...

A belőr megkeményedett. Mivel a Vezér is gyakran hajtogatta, hogy „majd én megmutatom”, hát ő is átvette ezt a szóhasználatot. Kitakarodott ugyan a szobából első meglepetésére, de aztán újra visszahunyogott, hogy a Vezérnek kell valami kimutatást készíteni, és szüksége van a kartonokra.

Hej ha akkor lett volna személyi számítógép internettel, ilyen helyzetbe nem kerül. Mert ide katt. oda katt. és az egész világ előtte van, nemcsak a kartonok. De hol volt az akkor még! Nem azért, mintha a számítógépes világban nem lennének panamázások, de jó részt ki is derülnek. Bár ez sem egy életbiztosítás. Ahogy a példák mutatják a legjobb a kézi munka. Gyorsabb is, egyszerűbb is, meg biztonságosabb is.

Az elbizakodott bérszámfejtők nem gyanakodtak. Nem is volt okuk. Ha a Vezér kéri, akkor oda kell adni. Bár, nem egészen értették, hogy miért nem nekik szólt, ha kellett valami. Ezt bizony jól elcseszték.

A belőr hozzá fogott nyálazni. Fogalma sem volt, hogy mit néz, esetleg keres, csak lapozott, lapozott.

Korábban kint dolgozott egy városszéli részlegben, egy kis lyukban, mint a sáros csizmás bagó szagú rakodók munkalap összeírója. Ismerte mindet, mert szinte köztük nőtt fel. Ennek ellenére nem szerette a hideg mocskos helyet. Aztán addig-addig, míg bekerült a központba, a kicsicsázott irodába, és úgy érezte, hogy hálával tartozik a vezérnek. Rettenetesen iparkodott, de úgy érezte, hogy semmivel sem tud kitűnni. Azt,

természetesnek vette, ha a Vezér félvállról kérdezett valakiről, és ő „énekelt”. Ezek után, még jobban próbálkozott magára felhívni a figyelmet.

A szobájában csak bámulta, lapozta a kartonokat, és semmit sem látott. Ugyan mit is látott volna? Nem tudta, hogy mit keressen.

„A VAK TYÚK IS TALÁL SZEMET...”

Hiába lapozgatta át újra, meg újra semmi kivetni való nem akadt a kartonokon. Minden rubrika ki volt töltve. A tartalma nem is érdekelte. Mit is kezdett volna vele?

Hanem ahogy forgatta a lapokat, valami elképesztő véletlen folytán, az egyik néven megakadt a szeme.

Ilyen véletlen talán csak az öttalálatos lottószelvény lehetett.

Először fel sem fogta szűk kis stréber agyával, hogy mire bukkant.

Mikor visszavitte a kartonokat, megkérdezte a bérszámfejtőket, hogy miért vezették fel annak a nevét is, aki már régen meghalt? Csak úgy megkérdezte minden hátsó gondolat nélkül. Ha azok nem reagálnak rá, elütik valamivel, az egész el is felejtődött volna. Elfogadott volna egy banális választ is, mert még mindig nem értette az egésznek a lényegét.

A bérszámfejtők – pechükre – zavarba jöttek. Ebből aztán iszonyatos tragédia lett.

A belőr –, mint vad a vérszagot – megérezte, hogy elkapta a pökhendi bérszámfejtőket.

Tisztában volt vele, hogy azok komplett hülyének tartják. Mint ahogy az is volt.

Igaz, formai hibát keresett, mert a számszakihoz nem értett, de egészen mást talált.

Az, ezután bekövetkezett iszonyatos tragédia során végig nem volt képes felfogni, hogy miért is erőlködik.

Lélekszakadva rohant a Vezérhez árulkodni a bizonyítékokkal és azt sem érzékelte, hogy az bizony nem örül neki.

Az meg, lógatta a fejét szokása szerint, mert a háta meggörbült, csak azt nem tudni, hogy mibe?

Hatalmas uborka orra majd a térdét verte, és nem mert a belőr szemébe nézni.

– Hagyd a fenébe, majd kijavítják – intette le közömbösen, közben egyik lábáról a másikra állt.

De a belőr nem hagyta magát.

Hordta be a kartonokat a Vezérhez, mert már szinte mindegyiken talált olyan nevet, aki régen nem élt, vagy réges-régen nem dolgozott a kolhozban.

A Vezér nem tudta, hogy mit is csináljon. Bajban volt. Végül azt mondta neki, hogy küldje be hozzá a bérszámfejtőket és ő menjen a szobájába majd értesíti, hogy mit kell csinálni.

Mikor a két bérszámfejtő belépett a Vezérhez, az úgy nekik esett, hogy majdnem felpofozta őket. De előbb kinézett az ajtón, hogy a belőr eltakarodott-e?

– Hogy ti mekkora marhák vagytok! Hát nem tudátok lerázni, vagy valamivel elterelni a figyelmét ennek a tyúkeszűnek?

Hát már ez is gondot jelent nektek? Mindent én csináljak meg?

A két nő kétségbeesetten állt, de inkább dermedten.

– Most mi lesz? – kockáztatta meg mégis az egyikük.

– Fogalmam sincs. Fogalmam sincs – hajtogatta, aztán megígérte, hogy megpróbálja elsimítani.

– Megpróbáloood? – visított hisztérikusan egyikük – ne próbálgass, hanem hallgattasd el ezt a hülyét – üvöltötte végül.

– Ne kiabálj te! Azt akarod, hogy mindenki meghallja?

Már mind a két nő nagyon ideges lett, és az egyikük sírva is fakadt.

– Te! Ha ebből nekem valami bajom lesz, te sem maradsz ki – fenyegetőzött és kirohant az ajtón. A másik utána kullogott, de ő sem volt nyugodtabb.

Pedig ezzel is egy lehetőség kínálkozott az eltussolásra. A Vezérrel azonnal ki kellett volna valamit ötleni és nem hagyni, hogy az egyedül *agyaljon*. Csak hát ők is hatalmat éreztek maguk mögött és nagy-nagy biztonságot.

A belőr egy pár nap múlva nem győzte kivárni az eredményt, és maga ment a Vezérhez.

– Na? – diadalmaskodott. Ugye, hogy igazam volt?

– Persze, persze jó szemed van – dicsérgette – majd én elintézem őket, csak arra kérlek, ne kürtöld szét. Nem kell ide balhé. Van itt e nélkül is. Ez rossz fény vet a kolhozra. Ha találsz valamit, nekem szólj. Jó?

– Jó – mosolygott, de inkább elégedetten vigyorgott a belőr.

– Megígéred? – fogta át a vállát bizalmasan a Vezér.

– Meg! Ne félj, csak neked szólok – czurikkolt ki háttal az ajtón, hogy az utolsó pillanatban is láthassa szerelmét. Nagyon boldog volt. Keble majd szétfeszült az örömtől, a szíve kis híján kiugrott, úgy zakatolt. Még ilyen közel sohasem került az imádott férfihez. Nyilván az ember életében ezt nevezik másodvirágzásnak, mert egyáltalán nem tudta, vagy csak képtelen volt titkolni érzéseit.

Nagyon meg volt magával elégedve. Végre kitűnhetett valamivel. Olyannal, amivel más nem.

Jaj, de a pletyka gyorsan terjed, akár a futótűz. Elég csak egy embernek elmondani, máris mindenki tudja. Mert a belőr sokat adott a Vezér szavára, de olyan nagyon izgatott lett, hogy elkottyintotta magát.

Hát hogyne. Napokig ragyogott a ragyás arca és széles jókedve mindenkinek feltűnt.

Egyszer megjegyezte valaki, hogy tán az angyalát látja, mire elújságolta a hírt, hogy mire bukkant. Igaz, ő is megígértette az illetővel, hogy nem adja tovább, de az is úgy tartotta be, mint ő. Nem telt bele egy pár nap, az egész kolhozban mindenki arról beszélt, hogy óriási sikkasztást történt. Már nem lehetett megállítani a szóáradatot, mert húsz millió summantásról beszéltek.

A belőr felbátorodott. Fel akarta jelenteni a bérszámfejtőket, de a Vezér nem engedte. De már nem tudott mást tenni, hiába a Vezér udvarlása. Ő, meg akarta szolgálni ezt a nagy megtiszteltetést.

A Vezér most az egyszer kutyául érezte magát. Hiszen ő rendelte el, a bérek illetén való elszámolását. Ő adta ki a parancsot, és azt, hogy miként kell eljárni.

Igaz, hogy az elején „nemes” célra fordították az összegeket, mert a szárító építése körül akadt valami gubanc. Se pénz, se engedély nem volt rá, a terményt viszont meg kellett menteni a szárítással. Mutyiztak és nem először.

Saját szakállra építkeztek, és a nem létező emberek bérében való elszámolásával finanszírozták. A nagy izgalomban senkinek sem jutott eszébe megkérdezni ekkora összegnél, hogy a fiktív béreket honnan szedték? Mert az elszámolás, a könyvelés egyik oldala volt csak. Hát volt. Amire *kellett* arra volt. De nem is a könyvelés mikéntje lehetett az érdekes, hanem az esemény. Egyébként az összeg tényleg nagyra rúgott, bár azt sem firtatta senki, hogy a sublenc fiktív melósok pénzéből hogyan jött össze. Valami disznóság azért még lehetett, ahonnan a szükséges pénzt összetarhálták.

Annál is inkább, mert még az is kiderült, hogy nem csak a szárítóra futotta, hanem saját zsebre is. Talán ha ott befejezik mikor a szárító elkészült, a kutya sem veszi észre. De nagyon úgy nézett ki, hogy belejöttek, mint kiskutya az ugatásba. És aki egyszer rászokik, az nehezen tud róla leszokni. Sokan tamáskodtak, hogy először csinálták volna, mert hihetetlen

magabiztossággal viselték a gyanúsításokat, óvatos kérdezősködéseket. Bizony soknak tűnt a „*ha*”.

Mivel a Vezér tudtával történt – hisz a nők váltig állították, hogy ő kapta a legtöbbet – így biztonságban érezték magukat. Ezért aztán nem tudtak megállni.

Nem volt erejük? Vagy csak nem mertek nemet mondani a főnöküknek? A jó ég tudja.

Mindenesetre a Vezért nem olyan fajtának ismerték, akit csak úgy minden ok nélkül meg lehetett vádolni. Még így is nagy bátorságot kellett összeszedni, hogy a képébe vágják, ő rendelte el, ő vette fel a legtöbbet. Inkább a felvett pénz tényét kellett volna valahogy rögzíteni. Mert aláírás öné. Csak úgy zsebbe. Ahogy szokták. A bérszámfejtők viszont, szentül hittek az i-gazságban. Meg aztán, ha ő valóban kimaradt belőle, vajon miért húzta halogatta a feljelentést? Figyelni kéne a közmondásokra, mint népi bölcsességekre. „*Hinni a templomban kell*”.

Ha valóban tiszta volt, neki legalább akkor meg kellett volna tennie a feljelentést, mikor a belőrt hiába próbálta lekenyerezni fizetésemeléssel, mert a nő még azután is kotlott rajta. A Vezérnek az első hallásra rohanni kellett volna a rendőrségre kivizsgálást kérni.

Nem tette. Vajon miért, ha nem volt sáros?

Az emberek találgattak és sok mindent beszéltek. Az tény, hogy sem a Vezért, sem a két könyvelőt nem szívlelték. Így nem is aggódtak értük.

„NEM ZÖRÖG A HARASZT...”

Az addigi sutyorgás, végül nyílt beszéddé vált. Pöszéhez rohagáltak be, hogy mi az igaz belőle.

– Semmi bizonyosat nem tudunk – mondta, miközben nem győzte csitítani a hangoskodókat.

Lehet, hogy kár volt. Ha az emberek a téeszcsénél mindannyian egy emberként lázadnak fel, talán a Vezér sem úszta volna meg. Megint a „*talán*”, megint a „*ha*”...

Pösze, jó kapcsolatot tartott a két bérszámfejtővel, mint mindenkivel és szerette volna, ha nem kerülnek bajba.

Azt is tudta, hogy ha rendőrségi ügy lesz, a Vezér kimossa magát belőle.

Pösze elhitte a két nőnek, hogy a tsz elnök kényszerítette bele őket a csalásba. Lehet, hogy túl nagy bizalmat szavazott nekik, de ismerve főnökét, nem volt nehéz elhinni a bérszámfejtők állítását.

Arra gondolt, hogy zsarolással vitte őket bele. Talán többet engedett meg nekik, mint másnak és viszonzásul elvárta, hogy teljesítsék akaratát. Ez nagyon is kézen fekvő dolognak tűnt.

– Hogy is mertek volna ezek maguktól ilyet tenni? – sópánkodott Imrusnak. Nagyon is életszerűen okoskodott, mert ha a két bérszámfejtő nem a Vezér cinkosa, akciójuk egy-egy öngyilkossággal ért volna fel.

Nem a Vezér miatt, mert az nem csak a gazdálkodáshoz nem értett. A pénzügyekhez még annyira sem.

A dolgozóknak egymástól is tartaniuk kellett.

Olyan ádáz féltékenység dúlt köztük, hogy nagyon kellett vigyázniuk egymásra.

Ha valaki 10,- ft-tal többet kapott, már azt kutatták, hogy kinek a kije. Ez a szokás örökre meg is maradt. Nyilván okkal.

Egy alkalommal egy közgazdász került a könyvelésre, és nem értette senki, hogy miért nem főkönyvelői, osztályvezetői posztot kapott, ha már mérlegképesen volt nagy tudást fitogtatva.

Az új ember értette a dörgést és minden kérdésre azt válaszolta, hogy a „keresztapám” intézte el a megyeházáról.

Kollégái nevetgéltek rajta, de azért ott zümmögött a fülükben a bogár, és hitték is meg nem is a „keresztapa” célzást.

– Sosem lehet tudni, és minden megtörténhet – mondogatták, ami nem volt olyan új dolog, mert egy jól fizető álláshoz mindig is protekció kellett. Az új kollégánő sok mindent tudott a tsz-ben történekről és lehet, hogy „csak” ugródeszkának szánta az ottlétét, ami azt jelentette, hogy jól feltornázott fizetéssel könnyebben helyezkedhet el egy másik, kiszemelt á-hított állásban csak azt a kis időt bírja ki. És így is volt.

Bár az is lehet, hogy valóban egy spion lehetett, aki felfelé énekelt a kolhozban történt közhangulatról.

Az életet tanulni kell, nem lehet csak úgy élni.... Semmi sem az, mint aminek látszik, vagy tanítják.

A sikkasztásról az emberek egyre többet fecsegték és senki nem értette, hogy a belőr miért nem tette meg a rendőrségen feljelentést.

A számviteli osztály vezetője utána akart nézni a dolgoknak, de a Vezér kifejezetten megtiltotta neki. Nem akarta, hogy belelásson. Aztán úgy döntött, hogy nem törődik vele, mert nem az ő osztályán dolgoztak a bérszámfejtők, és jobb is, ha kimarad belőle.

De ő is tévedett, meg a két bérszámfejtő is.

Panka az Ellenőrző Bizottság elnökeként továbbra is hihetetlen magabiztos volt. Egy kicsit szorongott, de úgy gondolta, hogy minden csoda három napig tart, és ezt is el fogják felejteni az emberek, mint a többi disznóságot, ami a kolhozban történt. Hiszen azt mindennek lehetett mondani, csak nem tisztességes gazdálkodásnak.

Az Ellenőrző Bizottság elnöke – Panka –, jogosan tekinthetett bele a dolgokba, és mindenről mindent tudhatott. Egyszóval, a kolhoz élete előtte is nyitott könyv volt. Egyre nyugtatgatta magát, hogy nem lehet semmiféle baj. Egyébként a nászát a

város egyik legfifikásabb ügyvédjének tudhatta, aki a sír széléről is nyerőre hozta pert. Ha eleget fizettek neki....

Panka vizsgálódása, a mindenbe való betekintése ugyan nem fért össze a munkakörével, de hát kicsire nem adtak.

Ilike előbb bércsoport vezető, majd bér-, és munkaügyi osztályvezető lett. Mindketten „Kiváló Dolgozó” cím tulajdonosai. Erre a címre valakinek fel kellett őket terjeszteni, és nem az udvaros vagy a portás terjesztette fel őket, annyi szent!

Mind a két nő 1975. január 01-től avanszált a magas beosztásba. De nem úgy emlegették őket, hogy EB elnöknő, vagy osztályvezető asszony, hanem, mint egyszerű bérszámfejtő.

Alaposan összeszedték a hivatali és pártbéli rangokat. Nem csoda, ha magabiztosnak tűntek. Na persze ha adták nekik, miért is ne fogadták volna el? Ugyan ki nem tette volna?

Kérdés, hogy miért is kapták? Hiszen akkor már – a vizsgálatok eredménye szerint – évek óta folyt a panama.

A Vezér nagy nyomásnak volt kitéve. Egyre inkább faggatták, hogy miért nem tesz már feljelentést, ha igaz a hír? Ha meg nem, akkor miért hagyja terjedni a pletykát. Ilyenkor csak bólogatott és nagy orrát dörgölgette.

A két meggyanúsított nő továbbra is az addigi munkakörükben bér számfejtettek, pénzt kezeltek, bért fizettek ki.

Arról senki sem tudott, hogy a fiktív személyeknek is számfejtettek-e bért?

Panka, mint, aki már megszokta a feszült légkört, magabiztosan válaszolgatott a feltett kérdésekre.

– Ne izgassátok magatokat, mert ha baj lesz, a Vezér előttem megy a börtönbe.

A későbbiek során aztán bebizonyosodott, hogy meglehetősen rosszul ismerte főnökét. Hiába gyűjtögette róla a bizonyítékokat –, amit ügyvéd násza javasolt neki – nem ért az egy kalap sz...t sem. Csalánba nem üt a ménkű...

A belőr megmámorosodott a „vérszagtól” és addig ütötte a vasat feljelentés ügyben, míg a hír eljutott a rendőrségre.

A rendőrség kiszállt és vizsgálódott. Bár... azt is rebesgették, hogy ő jelentette fel a két bérszámfejtőt. Hja..., hogy milyen édes is tud lenni a bosszú. De ugyan mit szólt volna, ha a két bérszámfejtő bevonja a belőrt a nagy titokba, és elárulják neki, hogy a Vezér nyakában lóg a kolomp? Az biztos, hogy minden másképpen alakul. De hát, az a nagy magabiztosság, a nagy hatalom tudatában...

A Vezér – magát mentendő –, a feljelentő levelet a kolhozban a vizsgálódás ideje alatt adta át a rendőrségnek. Hogy hogyan tudta ilyen pontosan időzíteni? Agya nem volt hozzá senkinek. Mintha a kígyó a saját farkába harapna – lehetett volna mondani, ha az igazságot szem előtt tartják. De nem erről szólt a dolog.

A két meggyanúsított bérszámfejtőt a rendőrség éjszaka vitte el a lakásukról mit sem tudva a feljelentő levélről. Csak később derült ki, mikor kibeszélte, aki legépelte.

Azt az iszonyatos riadalmat nem nehéz elképzelni, nemhogy harminc, de száz év múltán sem –, mint amit akkor ezek a nők éreztek.

Hónapokig hitték, hogy elsimul az ügy, a börtönben meg azt, hogy főnökük nem hagyja őket a bajban.

Ez lehetett a tévedések sorozata. És ez nem egy Shakespeare vígjátéknak tűnt. Talán ha tudják, hogy pont főnökük adta meg az ügynek és ezzel együtt nekik a „kegyelemdőfést”, talán hamarabb beletörődnek, vagy legalább nagyobb bölcsességet tanúsítanak. Pedig azért annyira kellett volna ismerniük, hogy főnökük sohasem veszíthet. Sohasem...

AZ ÉVSZÁZAD PERE

„KI, MIT ÉRDEMEL...” (?)

(Innen már nem móka!)

A letartóztatottak 1977. augusztus 08-tól őrizetbe, másnap, 09-étől letartóztatásba kerültek...

„I-II. rendű vádlott büntetendő, folytatólagosan és bünszövetségben elkövetett, társadalmi tulajdonban különösen nagy kárt okozó csalás büntetével.”

Az a megfogalmazott vád, hogy *„társadalmi tulajdonban különösen nagy kárt okozó”* megjelölés döbbenetes, és felfoghatatlan volt a dolgozóknak, a tsz addigi tevékenységét tekintve.

Az emberek többsége megrémült. Tudomásul kellett venniük, hogy haladás ide, haladás oda, a Rákosi korszak még csak nem ért véget. Pedig hol volt az már akkor!

Sokakban fogalmazódott meg a kérdés óhatatlanul is, hogy vajon hány féle mérce, hány féle igazság létezik, ha valaki a saját mocskos bőrét próbálja menteni háta mögött a hatalommal? Úgy is, mint a bűntény részese, úgy is, mint felbujtó, utasító? *(Persze, aki az „igazság” szó valódi értelmére gondol, az egy nagy marha. Már elnézést a dehonesztálónak tűnő kifejezésért, de hol, és mikor beszélhetünk igazságról, ha a nagykutyák kisajátították ezt a szót? Na de, nem a nép helyezte őket abba a pozícióba? Akkor ne is keressük az igazságot a szó valódi értelmében).*

A vádlottak más sem bizonygattak, bizonyítottak, mint, hogy utasítást kaptak.

Vagy engedelmessé válnak, vagy az állásukba kerül. Aztán más úgyszólván megcsinálta volna helyettük. Nem beszélve a hírhedt bosszúról. Mert ha „nem”-et mondanak, a káderlapjukat pillanatok alatt telefirkálták volna. És nem dicsérettel.

Az I. és II. rendű vádlott mellé kreáltak egy III. rendű vádlottat is, mert három a magyar igazság.

Vele lett teljes a peranyag. Na, és így nem volt feltűnő a két nő „partizánkodása”.

„A III. rendű vádlott *büntetendő, különösen nagy kárt okozó, hanyag kezelés vétségével*”. Annak ellenére, hogy a III. rendű vádlottnak „kinevezett” személy, ténylegesen nem gyakorolhatta a főkönyvelő helyettesi teendőit.

(Itt egy pillanatra visszakukkantanánk a könyv elejére, ahol a szatymazi tanácsnál alkalmazásban lévő főügyintéző –, magas rangú rokona ernyője alatt –, a státusa mellett olyan vállalkozást vitt, ahová csak balekok kellettek. Olyan alibi könyvelők, akik baj esetén elviszik a balhét. Bár az ő esetében is kizártnak tartott a baj. Ugye emlékszünk rá? Ezt akkor kettős könyvelésnek nevezték, mert az igazi könyvelést a barátnője végezte egy féltve őrzött kockás füzetben. Bár nincs ez másképpen ma sem, de meg kell említeni a szerencsétlen minimálbéresek kedvéért.)

A III. rendű vádlott munkaköri leírásában arra az esetre kellett volna a főkönyvelőt helyettesítenie, ha a főkönyvelő munkahelyén kívül tartózkodott.

A szabadság idején kívül, ilyen eset nem adódott.

Önálló és mindennapi feladata, a számviteli osztályhoz kapcsolódott, annak vezetőjeként.

A bér-, és számviteli osztály között akadt „*n é m i*”, különbség, ezt még a laikus is tudta.

A bíróságon hiába próbálta bizonyítani, hogy a mezőgazdasági felállásban is, a számvitel és a bérszámfejtés két különböző munkaterület, amit nem a dolgozók határoznak meg kényük-kedvük szerint.

A kettőt együtt fizikai képtelenség gyakorolni, de leginkább ellenőrizni.

A főkönyvelőhöz, a bérszámfejtők munkaköre a kapcsolódott, annak ellenőrzése alatt végezték, vagy legalább is kellett volna.

A számviteli osztályvezetőnek –, mint főkönyvelő helyettesnek nem lehetett joga, és kötelessége rendszeresen ellenőrizni a bérszámfejtőket, neki meg voltak a maga beosztott dolgozói, akikért felelősséggel tartozott. Ugye érthető? Ez olyan lett volna, mintha a portás az adminisztráción beosztotta volna a munkát. Bár –, mint fentebb kitűnt – a III. rendű vádlott, megpróbált utána járni az akkor még pletykának, de a Vezér megtiltotta neki. Hát... ezt ő sem tudta hitelesen bizonyítani. Mert a bíróságon hiába érvelt, védekezett, nem fogadták el. Ráadásul semmiképpen nem tudott rá még felkészülni sem, hogy őt teszik felelőssé.

Az alapfokú tárgyalást kihagyták, ki sem hallgatták, közvetlenül a tárgyaláson derült ki, hogy „*mi is lett volna az ő feladata*”. A bíróság szerint...

Nagyon sürgős lehetett a vád felállítása, ha már a *szokásokat* sem tartották be. De ki tudja, vagy meri eldönteni, hogy a bíróságon szokásokat követnek, vagy jogszabály szerint folyik-e egy ügy menete.

Arra a kérdésére, hogy akkor a főkönyvelőnek mi is lenne a felelőssége, a bíróság III. rendű vádlott védekezését így utasítja el:

„...A M.B. nem fogadta el azt a védelmi érvelést, hogy a számvitel rendjéről szóló 1968. évi 33. sz. tvr. 13 § /2/ bekezdése értelmében az ellenőrzési feladatok ellátásáért kizárólag a gazdálkodó egység főkönyvelője a felelős. A hivatkozott jogszabályi rendelkezés a számviteli rend kialakítására vonatkozik, ez – egyebek mellett – a bizonylati szabályzat elkészítésével és egyes munkakörök feladat meghatározásával valósult meg a szövetkezetben... Az, az álláspont, hogy az ellenőrzési feladatokért egyedül a „számvitel rendjét irányító személy” (főkönyvelő) a felelős, tarthatatlan, hiszen így minden más beosztású dolgozó, helyettes, vagy részlegvezető felelőssége elenyészne, a főkönyvelő pedig különösen nagyobb gazdálkodási egységek

esetén ugyanis képtelen lenne minden ellenőrzési feladat személyes ellátására...”

(Eredeti iratok az igazságszolgáltatás nem kívánt általánosítása végett, itt nem mellékelendők. Ne feledjük, 1977-et írunk.)

Fenti indoklásból következően, a főkönyvelőt be sem idézték a tárgyalásra...

Hát, egyik meglepetés követi a másikat. Iustitia szemén tényleg kendő lehetett.

A könyvszakértőt viszont a termelőszövetkezet prezentálta Hódmezővásárhelyről, mint a főkönyvelő személyes jó ismerősét...

Nyílt tárgyalást tartottak, bárki bemehetett. Mindent láthatott, és hallhatott!

A tárgyalás elején csak a III. rendű vádlott lett élő halott. Nem akarta elhinni, hogy valóban vádlott. Egy olyan munkahelyen, ahol az elsőrendű vezető maga volt az Isten. Akivel szem-ben csak egyetlen szó –, mint ellenvélemény – megnyilvánult, annak örök életre szóló következménye lett. Istentelen kemény, soha fel nem oldható büntetés.

Aki, maga volt a pazarlás, a hozzá nem értés, a korrupció megtestesítője, amit minden egyes dokumentált anyaguk bizonyított! A támogatástól kezdve, a tönkretételig. Hiszen pont a városi párbizottság erőlködött a leváltásán, hozzá nem értés okán. Persze a sikkasztást, csalást, már nem merte a nevére nevezni. Bolondok lettek volna. Ugyan ki vállalta volna a felelősséget? Nagy röptetések lettek volna, mint a szenvedélyes galambásznál.

(Itt feltétlenül be kell szűrni, hogy az egyik akkori pártbizottsági atyaisten, később e könyv első kiadásának formájában szembesült a hozzáállásukkal, hozzáállásával. Előbb csak szóban. Abban az időben bukkant fel, mikor új pártok kezdtek alakulni, és nyilván úgy gondolta, hogy lehet még esélye a politikusi semmittevésre. Hiszen megtanulta a nagy idealista dumát – mindig az aktuálisat – így aztán

próbálkozott. A könyv szerzője, kérdezgetni kezdte a könyvben megidézett időpontról. Az ex-elvtárs a következőket mondta; ..az embernek vállalnia kell a múltját..” – És hogyan? Szóban? – volt a „szemérmetlen” kérdés. Tudvalévő ugyanis, hogy az akkori elvtársak eltűntek, mint szürke számár a ködben. Felszívódtak. Majd egy idő után újra a nyilvánosság elé merészkedtek. Nyilván azt gondolták, hogy az emberek feledékenyek. Az ex elvtárs hihetetlen módon, nyilvános előadáson szidalmazta a kommunistákat. Ő is így nevezte a volt hatalmon lévőket. A szerző a kezébe nyomott egy példányt mondván, hogy akkor nézzen magával szembe. Legalább ennyit tegyen meg. Idézza maga elé az akkori időket. Legalább olvassa el. Az illető többé nem jelent meg a közönség előtt újkori nézeteivel. Így vállalta a múltját. Nyilván nem vállalhatta. Mert hogyan is tudta volna? Legalább mentegetőzött volna. Talán majd később újra felbukkan. Esetleg az utódja...)

A III. rendű vádlott hiába próbált meg józanul érvelni, akár mondta, akár nem. Félelmetes elhatározás sütött feléje bírái felől. Ha máskor nem is, de ezen a tárgyaláson ízelítőt kapott mindenki, hogy milyen is az a ”konceptiós per”.

Aki nem élt még a Rákosi rendszerben, ekkor élőben láthatta, hogy milyen világ is a diktatúra.

Mindent eldöntöttek. Mindent elrendeztek előre.

A III. rendű vádlottnak még ideje sem lehetett agyálni, hogy vajon mivel tartozhat a Vezér a főkönyvelőnek, hogy helyette neki kell a balhét elvinnie.

Az I. és II. rendű vádlott először halálos nyugalommal, észérvekkkel, következetesen próbált meg védekezni.

Úgy érezték, hogy ha van egy parányi igazság, akkor odakerül melléjük még két ember a vádlottak padjára.

A Vezér és a főkönyvelő.

De mindenképpen méltányos büntetést, vagy igazságos ítéletet vártak. Azonban hamarosan látniuk kellett, hogy semmi okuk a reménykedésre.

Reményeik úgy szétfoslottak és olyan rövid idő alatt, mintha illúzió lett volna az egész. Megint csak elő tolakodik a magyar közmondás, hogy *hinni a templomban kell*.

Tele vagyunk régi bölcs közmondásokkal, mégsem figyelünk rájuk. Csak tudhattak valamit azok a régi öregek...

A bíróság, kizárólag a *szűken vett tényekkel* foglalkozott. Konkrétan azzal, hogy hány fiktív névre felvett összeget bizonyíthat az I. és II. rendű vádlottra. Mekkora összeget vehettek fel, és kinek a nevére vehették fel. De valahogy ezt a bérkartonok alapján nem sikerült kideríteni. Talán eltűntek, vagy eláztak, vagy a jó ég tudja mi lett velük, pedig perdöntően bizonyítottak volna.

Még az sem érdekelte őket, hogy ki írta alá a kifizetési listát. Pedig az is meglehetősen nagyvonalúan történt. Be is lehettek ijedve az illetők, ha egyáltalán felfogták, hogy mire vették őket rá. De ebből senki nem csinált ügyet. Odatolták valakinek az orra alá alkalmanként, aztán ha ilyen nem akadt, odahamisították maguk a vádlottak a Vezér javaslatára. Viszont ő nagyon vigyázott, hogy a kézírása sehol ne árulkodjon. Bár, azt mondják, hogy csak vigyázott...

Hát tényleg szerencsésnek mondhatták magukat a „*helyettes aláírók*”, mert ezzel az erővel ők is a vádlottak padjára kerülhettek volna, pedig csak szívességet tettek. De ez tényleg szokássá vált, hogy más helyett „*dedikáljanak*”.

Másutt is.

Mindenütt.

Nagyvonalú szokás, de rászoktak.

Megjegyzendő, hogy mindaddig meg is maradt ez a szívesség tétel, míg egyszer egy nagyobb összeget az aláíró tanúnak kellett megfizetni. Utána már, ritkultak az ilyen esetek. Mindig tanul az ember. S jó, ha más kárából tanulhat...

Az I. és II. rendű vádlott az elejétől kezdve próbálta magyarázni, hogy nem ők voltak az értelmi szerzők, hogy nekik eszükbe sem jutott volna, meg, hogy a maguk számára elenyészően kis összeget tulajdonítottak el az összeshez képest, de nem találtak meghallgatásra.

Mint a csapdába esett vad –, mikor minden erejével menekülni próbál – úgy menekültek volna ők is a vád alól.

Egyre erőszakosabban bizonygatták, hogy a főkönyvelő Laci bácsi arra is utasítást adott, hogy az adózást manipulálják. Erre a következőképpen reagált a bíróság:

„... I. és II. rendű vádlott számos esetben hivatkozott arra, hogy az Sz. M. Termelőszövetkezetről –, elsősorban főkönyvelői utasításra – különböző nyilvántartásokba és az adózás szempontjából jelentősnek mondható iratokba, valótlan vagy kozmetikázott, illetve manipulált iratok kerültek...”

„...A M.B. nem állapította meg arra tényállást, hogy az Sz.M. Termelőszövetkezetről az elbírált időszakban folytatott szabálytalan számvitelnek milyen adóügyi kihatásai voltak. Itt nem a főkönyvelő tanúvallomásának van jelentősége, hiszen a vallomás aggályos. (Ítélet B/9. rész). Hanem azt vette figyelembe, a Megyei Bíróság, hogy az adóügyi hatóságok megtévesztésére irányuló cselekményt a Megyei Főügyészség nem tette vád tárgyává...”

„...E védekezéssel kapcsolatban a könyvszakértő is nyilatkozott és azt adta elő, hogy csak külön adóügyi vizsgálat alapján lehetne megállapítani, hogy az Sz. M. Termelőszövetkezetnek származott-e előnye a bérkartonok adatainak megváltoztatásából...”

Nosza! Hát mi akadályozta meg az elrendelendő vizsgálatnak, ha már sokadszorra ezzel védekeztek a vádlottak? Ideje lett volna végre. Ez meglehetősen fontos bejelentés volt.

Manipulálás, kozmetikázás, egyre megy. Bár így sokkal szebben hangzik.

Az adócsalás már érthetőbb és világosabb, mert a végeredmény ugyanaz!

A vizsgálat elrendezése helyett a peranyag így folytatódott:

„...arra pedig semmilyen adat nem merült fel, hogy az I. és II. rendű vádlott mástól kapott volna felhívást, a számukra anyagi előnyt jelentő cselekményekre. Ezért a Megyei Bíróság az ügy tárgyát egyébként sem képező és további más jellegű vizsgálatot igénylő körülményekre vonatkozólag nem állapított meg tényállást...”

Hát, mint mindig, minden nézőpont kérdése. És itt nem lehetett kérdés, hogy kinek a nézőpontja a perdöntő.

A vádlottak erősítették, hogy utasítást kaptak a cselekményre.

Követelték, hogy a kolhoz elnökét és a főkönyvelőt idézzék meg tanúnak, pl. szembesítés okán, de hiába volt minden próbálkozásuk.

A bíróság szerint a főkönyvelő *aggályos volt*, a tsz elnöke meg *nem ért rá*.

Ej ha! Ez aztán érv! Ilyen fontos pernél, ekkora sikkasztásnál nem ér rá megjelenni? Ha arra gondolunk, hogy nem egy jóhiszemű tanút a média szerint a rendőrség megbilincselve vitt be tanúskodni, hát fenti kifogás több, mint érthetetlen.

Vagy a közlekedési balesetnél önként tanúnak jelentkező olyan beidézészt kapott, hogy meg nem jelenés esetén elővezettetik...

Bizony ez egy nyílt tárgyaláson nagyon is kilógó lóláb volt. Egy suta érvelés. Ezért aztán a per vége felé mégis csak beidézték a Vezért.

A két vádlott ekkor már szinte nem is volt észnél. Fásultan fogadták a hírt, hogy a tárgyaláson megjelenik az elnök. A jelenlévők, rokonok, ismerősök, munkatársak, idegenek azt hitték, hogy már nem is tudnak védekezni, úgy kimerültek. Elfogyott az erejük a magyarázkodásban, a hiába való bizonygatásban.

Mégis, mikor meglátták a Vezért, felélénkültek, mint az elcsigázott sivatagi vándor, egy oázis láttán. Reménykedtek, hogy valamit sikerül bizonyítaniuk.

Először nagyon visszafogottan, fegyelmezetten, türelemmel próbálkoztak.

A padokban ülő hallgatóság egészen megrendült. Akadt, aki a könnyeivel küszködött, akadt, aki egyre a szemét törölgette, annyira együtt éreztek a vádlottakkal. Mert sikkasztás ide, sikkasztás oda, senki nem hitte el, hogy ez a két nő tisztességes gazdálkodás mellett ilyen csalást meg mert volna tenni a saját szakállára.

Aztán meg éppen olyan idők jártak, amikor a nagy párthívek maguk voltak az istenek. Mintha egy egész sereg pártistenség szállta volna meg a földet.

Mindent megtehettek. Az erkölcs, mint olyan, csak szóban, hatalmas „*hegybeszéd*ekben” létezett. A dolgozó emberek részeseik lehettek az ilyen hatalmasságok túlburjánzásában. Vagy csak ilyenben részesültek.

A teremben a hallgatóság „pártállása” nem lehetett kétséges. Bár, olyanok is akadtak, akik kárörvendve figyelték az eseményeket, irgalom nélkül.

No, igen. Az a fajta irigység, amitől ember embernek lehet a farkasa.

A két vádlott nem csak kitüntetésben bővelkedett, hanem anyagiakban is.

Villa-szerű ház a város legértékesebb területén, nyaraló a Balatonon, rózsakertészet, kocsis, üdülés, tengerparti nyaralás, rendszeres jutalom. Szóval minden adott a szép életre. Ki ne irigyelte volna az ilyeneket?

A két vádlott egymás szavába vágva, hol ülve, hol félig felemelkedve a helyükről, kézzel-lábbal igyekeztek rávezetni a Vezért, hogy lépjen már ki az amnéziás szerepéből, hiszen még csak fejbe sem vágják.

Panka az apró részletekre próbálta rávezetni:

– „...*főnök emlékszel? Azon a kettős zöld csíkos papíron lévő mentek a biztosítókhoz...*”

Hát Panka megint beletenyereelt egy sikamlós ügybe. Mert ugye, a fűszerpaprikáért a biztosító minden évben fizetett! Ha elverte a jég, ha nem!

Most megint mindenki elgondolkodhat, hogy miért fizetett a biztosító, amikor nem kellett volna? Amikor nem verte el a jég a paprikát?

Ennek bizony nagyon is örültek a téeszcsésék, mert ha nem is hullott az égből jég, de a termés vagy ilyen, vagy olyan lett. Leginkább rossz. A kártérítés meg kp-ban jött. Ugyan ki nem örült volna ennek? Ilyen bolond ember nem akadt a kolhozban! Még akkor sem, ha ők, a biztosításnak elenyésző részét kapták. (Érdekes módon a belőr az ilyen „semmiségeket” a többihez hasonlóan nem észlelte. Ő sem szeretett kapálni, éjszakákon térdig érő sárban csúszkálni, locsolni, mégis hasznot hozott a paprika.)

Panka nem vette észre a rosszalló tekinteteket. Tovább folytatta:

– „... *ne mond, hogy nem emlékszel! Mindig kérdezted: „na lányok, hogy is állunk? Melyik pénz hová megy?...”*”

A Vezér azonban nem emlékezett.

Van az úgy mással is, hogy az istennek sem jut eszébe, aminek nagyon kellene. Részleges amnézia.

Hátra tett kézzel, görbe háttal állt, mint aki tényleg nagyon goldolkodik, hogy hogyan is lehetett. Közben azon járt az esze, hogy „Söprű” elvtársnak sikerült-e megtalálnia, hogy megsemmisítse azokat a bizonyító papírokat. Mert azt eldugták az illetéktelen szemek elől, a vádlottak meg már nem tudták magukhoz venni. Nem véletlenül ment értük éjjel a rendőrség. Na és akkor még lehetőség sem adódott csak úgy lemásolni. Pedig megérte volna. Ha van egy másolat, az durran akkorát, de akkorát, hogy felborul a koncepció... Talán...

Ezért a kolhozban volt olyan rámolás, hogy minden a feje tetején állt. Mintha élet-halálról lett volna szó. Ha tudták volna, hogy tulajdonképpen erről is szólt a dolog....

Panka tovább bizonygatta az igazát, szinte extázisba esve magán kívül ordította:

– *Arra sem emlékszel te mocskos disznó, hogy a kurváddal, a személyzetissel nálam hemperegtetek Új....den a K....fasori házamban?*

Erre Ilike vérszemet kapva rátromfolt.

– *Meg nálam Almádiban a nyaralónkban? A kolhoz sofőrje vitt le benneteket. Nehogy azt mond, hogy elfelejtetted? Hányszor adtuk oda a kulcsot te mocskok?*

A Vezér az égvilágon semmire sem emlékezett. Továbbra is emlékezetkiesésben szenvedett. Pedig, hogy erőlködött, hogy valami eszébe jusson! Még az édes pásztorórákra sem emlékezni, ez már az öregség jele.

Azért a vélemények megoszlottak a padsorokban. Akadt, aki esküdni mert rá, hogy az ilyen eseményeket nem igen szokták elfelejteni. Csak hát a két vádlott ezzel még mélyebbre ásta magát.

A kétségbeesett kimerült Panka elájult, a bíróság viszont rendre utasította őket, hogy ez nem tartozik a tárgyhoz.

Megint akadt, aki ennek az ellenkezőjét vélte.

A személyzetis férje ott ült a hallgatóság között. Másnap a neje tripla monoklival ment be a munkahelyre. Bár igyekezett eltakarni, de már a sötét szemüveg sem segített.

Végülis otthon maradhatott volna, vagy orvoshoz megy. Ki is írhatták volna táppénzre. Hogy mi élvezetet talált benne így megjelenni a munkahelyén? Tán mazochista volt? Vagy a váláshoz gyűjtögette a bizonyítékokat? Ki tudja? Az emberek olyan sokfélék.

A peranyag így folytatódott az indoklással:

„*A továbbiakban a belső ellenőr részletes vallomást tett arról, hogy milyen vizsgálatot végzett 1977 év elején, mint a*

Sz.M.Tsz. belső ellenőre. A korábbi vizsgálatára vonatkozó feljegyzéssel kapcsolatban melyet később 14/V/2 alatt csatoltak – úgy nyilatkozott, hogy 1976 év elején még nem merült fel gyanú arra vonatkozólag, hogy fiktív neveket is tartalmaznak a kifizetési jegyzékek. Bár, másodrendű vádlott a feljegyzés valóságát kétségbe vonta, az megállapítható, hogy 1976-ban csak kevés számú kifizetési jegyzék ellenőrzése történt meg.”

Mi van? Most tényleg miről is szól a dolog? 1976-ban még nem merült fel a gyanú, kevés fiktív kifizetés történt meg....

Gyakorlatilag fél év alatt – kivéve a 76-os év kevés kifizetéseit – történt meg a különösen nagy kárt okozó bűncselekmény?

Na, számoljunk csak egy kicsit.

A letartóztatás 1977 augusztusában történt meg. 1976. elején a belőr nem észlelte a csalás tényét.

Akkor mi lehetett itt? Miről szólt az évszázad pere?

A belőr vallomása szerint viszont alig több, mint egy évig tartott a fiktív kifizetés. Honnan az a „különösen nagy kárt okozó csalás” minősítés, mikor a belőrnek vadászni kellett? Nehezen találta meg a fiktív kifizetéseket. „Majd minden kartonon talált.” Mekkora összeg is lehetett ez? Ő nem tudta összeadni, hogy találgatni kellett? Vagy akkor még nem tudták, hogyan lehet kihozni a téesz számára a kívánt összeget? Improvizáltak? Huhh! Ezen csak úgy lehet elmenni, ha letesszük a földre. Na de nem is a hallgatóságnak szólt a vádirat, és az azt követő ítélet.

Azt beszéltek a kolhozban, hogy azért agyalt olyan sokat a Vezér, mert nem tudta hogyan másszon ki belőle. Nem inkább arról volt szó, hogy a két nőnek kellett elvinni a balhét az ő eszméletlen pazarlása miatt? Hát nem jól jött ez neki?...

Micsoda lehetőség! Csak nem hagyta volna ki? Kerül, amibe kerül. A bevádoltaknak...

Aztán meg mindenkiben felmerült a butuska kérdés, hogy vajon miért nem történt meg az ellenőrzés sem?

A belőr elmulasztotta volna a kötelességét? Hiszen azért belső ellenőr, hogy ellenőrizzen! Nem őt kellett volna a vádlottak padjára ültetni kötelesség elmulasztása végett? Állítólag azért kapta a busás fizetését, és nem azért, hogy a Vezérben gyönyörködjön.

Vagy nem volt rá ideje?

Pedig érdemes lett volna elgondolkodni azon, hogy ha ellenőriz, végzi a jól fizetett munkáját, talán idáig el sem jutottak volna. Sok bajt megelőzhetett volna.

Annál is inkább, mert:

„...1975/206.sz. vezetőségi határozatban a kolhoz, belső ellenőrt állít be jelenlegi belőr személyében. Kötelezi többek között, hogy „...súlyos szabálytalanság észlelése esetén, azonnal jelentést köteles tenni a tsz elnökének, távollétében helyettesének (főkönyvelőnek) munkáját erkölcsi, anyagi, és fegyelmi, felelősség mellett a legjobb tudásával köteles ellátni. R e n d s z e r e s beszámolási kötelezettsége van a termelőségvetkezet elnöke felé...”

Tehát munkaköri kötelezettsége 1975 évtől szól. Többek között, 1976. március 09-én jelentett is:

„...több munkalapot szűrőpróba-szerűen ellenőriztünk és – kisebb hibák előfordultak, de azt a bérosztály vezetőjével közöltük, azonnal utána néztünk a teljesítményeknek és le lett rendezve – helyesen került kifizetésre. A bérjegyzékek munkalapok alapján lettek számfejtve...”

Na, nézzük csak objektíven! Mit jelent az, hogy előfordultak? Aztán minden rendben van?

Most akkor mit is akart mondani a jelentésével?

Ezt is azt is?

Ezért kételkedett a II. rendű vádlott? Nyilván. Hiszen a belső ellenőr neve mellett az övé is ott volt. Tehát a kartonok arról árulkodtak, hogy ellenőrzött-e a belőr, milyen gyakorisággal, és mikor?

A periratban ez áll:

„...Az ismert lazaságok és szabálytalanságok megléte az egész elbírált időszakra (1970-77. eleje) vonatkozólag nehezítette a tényleges bérmozgás figyelemmel kísérését, egyes esetekben pedig a számvitelileg nyilvántartott adatok valótlanok voltak...”

Fenti perirat idézésében a bűncselekmény most meg 1970-től kezdődött? Eddig csak 1976-os évtől vizsgálták. – Legalább is erre utal a mondanivaló. És mi az, hogy a „nyilvántartott adatok valótlanok voltak”? Hogy lehet ezt értelmezni?

Ehhez már tényleg értelmező szótár kellene.

A III. rendű vádlott viszont 1973. 06. 01-től állt a tsz alkalmazásában. Akkor őt miért is állították a vádlottak padjára? Annál is inkább, mert akkorra már kialakult ”rend” volt az ügyvitelben, illetve konkrétan a számvitelben.

A belőr csakis úgy tudott rájönni a sikkasztásra, hogy személyesen ismerte a bérkartonon szereplő személyeket. Ezt több helyen is elkotyogta.

Mégis a számviteli osztály vezetőjét tették felelőssé, akinek munkája nem volt kapcsolatban a bérszámfejtőkével.

A bérszámfejtőket a főkönyvelőnek kellett volna ellenőrizni. A bíróság viszont a következőkre hivatkozik:

„...Ha III. rendű vádlott szűrőpróbaszerű ellenőrzést végez, vagy végeztet, rájön a csalásra...”

A belső ellenőr elvégezte 1976. március 09-én, még sem jött rá. Elvégezte a következő évben is, de csak akkor jött rá, mikor megsértődött, és alaposabb vizsgálatnak vetette alá a kartonokat.

Mint fentebb kitűnik akkor is véletlenül.

(Jééééé, ez mán möghót. Nem jó helyre kézbesítették a bérét. Azonnal értesíteni kell a mennyei Urat, nehogy magára költse az összes jövedelmét...)

Komolyra fordítva a szót, felmerül a kérdés, hogy a főkönyvelőnek mi lett volna a feladata? Mert 1970-77-ig elég i-deje lett volna egy-két kicsinyke kis ellenőrizgetésre.

De a bíróság szerint, a főkönyvelő vallomása „aggályos”.

A III. rendű vádlott vallomásában arra hivatkozott, hogy munkába állásakor a főkönyvelő a következő megnyugtató szavakkal ecsetelte új munkahelyét: „...a bércsoport nagyon jó, ott nem lesz probléma, nem lesz velük dolga...”

A főkönyvelő tanúkihallgatása ismét aggályosnak mondható a bíróság szerint, mert így érvel:

„...vallomásában nyilvánvalóan befolyásolta az is, hogy mint korábbi főkönyvelőnek az ellenőrzés terén is feladatai voltak. Így e tanú által mondottakat csak abban a részében fogadta el a bíróság, melyekre vonatkozólag, más adatok is a vallomás kitételeit megerősítették...”

Na, erre varrjon gombot, aki tud. De mi lehetett az értelme itt ennek az „aggályos” kifejezésnek?

AZ ÍTÉLET

A kár, a bíróság által vizsgált időszak alatt (1970-77. elejéig) mintegy: 2.462.963,- ft.

Ennyit állapítottak meg. De, hogy mi alapján? Az sem derült ki, hogy hány halott, illetve fiktív névre lett kifizetve a bér. A fluktuáció nem jellemezte a téveszcsét, annyi halottat meg nem győztek volna eltemetni a városban, ha visszaosztanák az összeget.

Valaki nagyon hadilábon állt a számokkal.

Az ügyész csökkentette, ill. *indítványozta* 2.300.830,- ft-ra.

Hogy miért 162.133,- ft erejéig vált „védővé” az ügyész, ki tudná megmondani?

Az ítélet I. rendű vádlottnál – ki alárendeltje volt a II. rendű vádlottnak:

- 10 év szabadságvesztést,
- 8 évi közügyektől való eltiltást,

- 5.000,- ft vagyonekobzást, mellékbüntetésként 15 napon belüli

-1.122.500,- ft összegű kártérítést ítelt meg a tisztelt bíróság.

Az ítélet a II. rendű vádlottnál – ki fölérendelt viszonyban állt I. rendű vádlottal szemben:

- 8 év szabadságvesztést,

- 7 évi közügyektől eltiltást,

- 5.000,- ft vagyonekobzást, mellékbüntetésként 15 napon belüli

- 1.122.500,- ft összegű kártérítést ítelt meg a tisztelt bíróság.

„...I-II. rendű vádlottak, egyenlő arányban követték el bűncselekményüket, mintegy egymásra utalva” – folytatódott az indoklás.

A III. rendű vádlottat 5 hónapi szabadságvesztésre ítélte, valamint 12.409,-ft kártérítésre kötelezte.

A vádlottak, illeték megfizetésére és egyéb összegek megtérítésére is kötelezettek.

Most az olvasó tájékoztatlanságáról árulkodik, ha felteszi a kérdést. Hova, kinek kellett fenti hatalmas összegeket befizetni? Mert a periratban erről nem szólt a verdikt. Erről nem lehetett olvasni.

De tényleg. Hova mehetett a pénz? Mert hasonló eseteknél megjelölik a „nyertest”.

„A NAGY HÍRRE, NAGY KOKASOK...”

A kolhozban az ítélet kihirdetéséről a Vezér és slegje azonnal értesült.

Telefonon tudatták velük, hogy elsősorban az I-II. rendű vádlott vitte el a balhét.

Kitört az örömujjongás.

A Vezér azonnal kiadta a parancsot: *„húsz kakas mehet a megyére.”*

„Cányiné” a következőket írta a bizonylatra: *„húsz kokas mehet...”*

A bírósági ítélet kihirdetése után, a vádlottak fellebbeztek a Legfelsőbb Bíróságra.

Egy pár nap múlva, központi párt-alapszervezeti gyűlést hívtak össze.

A vörös szőnyeget nagy izgalommal gurították ki. Magas rangú vendégeket vártak. Már aki várta...

A vendég meg is érkezett.

„Pomócsin Milán” biztosította az elvtársakat, hogy *„...nincs semmi baj, én itt vagyok elvtársak, nem kell félni, ezek után nem lesz semmi probléma, teljes vállszélességben számíthatnak rám...”*

Megölelte a Vezért, aki öntelten húzta ki magát a nagy megtiszteltetéstől...

„A FELÜLBÍRÁLAT...”

A M.N. Legfelsőbb Bírósága Bp-en a következő ítéletet hozta:

„I. rendű vádlott I. fokú ítéletét hatályon kívül helyezte, mivel közvetlenül ezen tárgyalás előtt a börtönben „akasztásos halál áldozata lett.”...

„II. rendű vádlott kártérítési összegét 1.128.704,50 ft-ban állapította meg és 67.722,30 ft illetékre, valamint 1977. március 01-től törvényes kamat megtérítésére kötelezte”.

„III. rendű vádlottat felmenti a már I. fokú bíróságnál benyújtott védekező érvelése alapján. Nem ő a felelős”.

Eredmény: egy felmentett, egy szigorított, egy halott..... Meg egy Budapestre pucolt ügyvéd, nász szerepben...

Az ügy lezártnak tekintendő.

A M.-i Főügyészség 99 oldalon tárgyalta az ügyet, a Legfelsőbb Bíróság közel 13 oldalon.

Panka kékre-zöldre vált arca bizonyította, hogy a börtönben nem bántak vele "kesztyűs" kézzel.

Egy reggel, csípője alá érő hosszú barna hajára felakasztva „*találtak*”...

Hogy miként tudta magát a saját hajára felakasztani, arra nem volt ésszerű magyarázat. Talán az évszázad rejtélyei közé fog tartozni ez is mindörökké.

A verések ellenére kiváló akrobatikai tehetségről tehetett tanúbizonyságot a veréstől legyengült állapota ellenére. Nagy mutatvány lehetett...

Ilikének harmadolták a börtönbüntetését – jó magaviseletéért. Azt mondják, mert felhagyott a tiltakozással, mindent beismert, még azt is, ami nem volt bűne. Így nem egészen 6 évet kellett letöltenie. (!?)

A parancsnok mellett írkokoskodott, és szabadságra is haza engedték.

A szabadságvesztés letöltése után a nyugdíjából vonogatták a havi 1.000,- ft-ot alig meghaladó kártérítést. Minden nyugdíj kifizetési napon összeszorult a gyomra.

Kiszabadulása után találkozott a kolhoz belőrével, aki leplezetlen csodálkozással kérdezte.

– Hát te már is kiszabadultál?

Ilike, véget nem érő gyűlölettel és keserűséggel beszélt róluk. Egy helyen szerette volna őket tudni, de végleg.

Ismerősei semmitmondón vigasztalták.

– Látod? Te okos voltál és nem sokat beszéltél. Így életben hagytak. Bezzeg szegény Panka... Ő nem tudott

uralkodni magán. Budapesti nyomozókat követelt, pedig figyelmeztették, hogy ne járjon annyit a szája. Igazán nyomatékosan figyelmeztették, amit a véraláfutások is bizonyítottak.

Az aranykeretes szemüveges ügyész másnap nyugdíjba vonult...

„NEKÜNK IS RÉSZÜNK VAN BENNE...”

A személyzetis és a belőr is befizettek 5-5.000,-ft-ot a kolhoz pénztárába.

Hogy ők miért? Talán a lelkiismeretüket kívánták megnyugtítani. Vagy túl becsületesek voltak...

Panka férje is befizetett 500.000,- ft-ot.

Dr C. András jogász a befizetési bizonylat mellékletére ráírta, hogy a fent befizetett összeggel a kolhoz *megelégszik, további befizetéstől eltekint...(?)*

Hát, ez az összeg jól jöhetett a tszcsének. Egy kis időre kihúzhatta őket a szoaréból. Mások élete árán.

Ilike az utcán sokáig szorosan a fal mellett járt. Mindentől és mindenkitől megrettent.

A szörnyű ötvenes évektől majd harminc évre ez az esemény hihetetlennek tűnt.

„AMI JÁR, AZ JÁR...”

(A problémák gyökere)

A Tisztelt olvasó joggal hihetné, hogy ebből a rettenetes, kései, klasszikus koncepciónak mondott perből mindenki tanulhatott.

Hiszen ezek alapján senki sem lehetett biztonságban. Ha elrendeli a vezető, azt meg kell csinálni. Ha nem lesz megcsinálva, ki lesz rúgva. Ha megcsinálja, börtönbe kerül és akasztásra...

De senki nem tanult. Minden ment tovább ugyanúgy.

A nagy „sikkasztási” ügynek a vörös szőnyeges prédikációval vége is lett.

„Pomócsin” elvtárs végleg megnyugtatta az embereket.

– *Most már munkára fel!*” – biztatta őket nagy lendülettel.

Azt hihetné bárki is, hogy a két nő tette tönkre a kolhozot. Igaz, azt beszéltek a lappangás időszakában, hogy cca 20 milláról van szó, aztán lecsökkent 10-re, majd egyre kevesebb lett. A végén már „csak” 2 millióról beszéltek.

Hogy ezt gyakorlatilag hogyan tudta ez a két zseniális áldozat ilyen rövid idő alatt havi pár fiktív és csekélyke összeggel összehozni? Hát ez az ügy nem egy sorscapás volt a kolhozoknak, mégis így állították be. Valaminek azért még kellett ott lenni a nagy büntetéseket figyelembe véve.

Persze nem a menetrendszerű ajándékozáásra, az elvtársak hétfő esti nagybani kártyacsatáira, a lukulluszi lakomákra, egyebekre kell gondolni. Legfeljebb annak pótlására. Pl. hogy a tszcsé alkalmazottai fizetést kapjanak. Ez igazán nagy nemes lelkűségre vallott.

Ennek ellenére – „sanyarú” helyzetüket átlátva – a V.T.V.B. 1978. 01.20-án tartott első ülésének jegyzőkönyvében „Lapp Gedeon” tanácselnök és dr „Síkos Flórián” V.B. titkár adja kézzelfogható tanúbizonyságát együttérzésének.

A kolhoz 1977. december 20-án fizetési halasztást kér az alábbi kötelezettségére:

- város, község hozzájárulási adónál	118.000,- ft
- gépjármű adónál	60.000,- ft
- termelési adónál	250.000,-ft

- adóptléknál

25.000,-ft

hátralék megfizetésének elengedésére.

A kolhoz indoklása:

„...ugyanis zöldségtermelésünkben a mai napig 5 (öt) millió forint árbevétel még nem realizálódott. Zöldséggyökér, zeller és kelbimbó stb. elhúzódik és a város község hozzájárulás elengedését kérjük”.

Fenti hatóság a kolhoz kérelmét, a rendelkező részben foglaltak szerint teljesítette.

Bizony, bizony. Szegény embert még az ág is húzza. A téveszcsé vezetője *zöldség termelést* ír és nem *zöldség értékesítést!*

Mert ugye csak akkor várhat az ember pénzt, ha valamit elad.

Ebben az esetben csak rohadt zöldségféléről lehetett szó, ami Szatymaz lakosságának szaglószervét irritálta.

Hogy ezekkel a kudarcokkal a Vezér miért nem dicsekedett, miért titkolta el, ez is örök rejtély marad. Mert azért azt mindenki tudta, hogy semmi nem ment a kolhozban. A tagok így nyilatkoztak: „...seggfej ez mindenhez...”

Egy dologban azért tévedtek.

Egy csőd szélén imbolygó – magáncélokra kifosztott – állandóan kölcsönért, haladékért kunyerálgató kolhozból kifejni a zsozsót a maga és udvartartása számára, ez igenis nagy művészet volt!

Mert könnyű elvenni onnan ahol van. Na de a semmiből...

Urak! Ezt csinálja valaki utána.

Hát, ha még állami kasszába tette volna a pénzt! Elismerést érdemelt volna. Bár, állítólag azért állították oda, hogy eredményes munkát végezzen. (Vagy nem? Jaj, micsoda naivítás már megint. Hiszen az elvtársak jutalomként kapták a jól fizető állásokat, ezt mindenki tudta. Téglagyári igazgató 8 általánossal, egyebek.)

Hogy semmi nem ment, az nem rosszindulatú megállapítás. Nemcsak a zöldségféle rohadt rájuk, pedig megtermett, mert az

áldott föld mindent megadott. De nem csak kihasználni, hanem ki is lehetett szipolyozni.

Próbálkoztak a szerencsétlenek más növényekkel is, de hiába, mert nem ment. Agronómus is akadt egy dézsával, még sem ment.

A cecei paprika olyan apró lett, hogy nem tudták értékesíteni.

Már az 1973. december 03-án megtartott vezetőségi ülésen jegyzőkönyvbe vették Sz.J.-né javaslatát. *„...szerintem cecei paprikát ne termeljünk, mert évek óta apró és semmire sem jó..”* Szó szerint ezt mondja Sz.J.-né: Ott van világosan, hogy semmire sem jó!

De azért éveken keresztül termelték. Miért ne? Hát valamit csak kell csinálni. Nem?

Mert akkor mire vették volna fel azt a rengeteg állami hitelt meg dotációt?

SZ.A. a következőket mondja ugyanezen a vezetőségi ülésen: *„...nagyon elgondolkodunk a borsó termelésén is, mert nagyon drága a vetőmag, nem érdemes vele foglalkozni... az idén még termelünk borsót, de úgy néz ki, hogy a következő években már nem foglalkozunk vele... ha lesz pénzünk, hogy állatokat vásároljunk, marhákat is fogunk tartani, mert van helyünk...”*

Szó szerint ez áll a jegyzőkönyvben 1973. december 03-án megtartott vezetőségi ülésen! *„Értelmesen”* van megfogalmazva!

Akkor miért is kellett kiirtani a Szatymazi Béke tsz „hozományát” az egyesülés után?

Nyilván a Vezér addigra meggondolta magát. Sokkal jobbat gondolt. Mert, azért nem volt ő egy buta ember, ha valahol könnyű pénzt látott.

A Szatymazi Béke Tsz egészséges állatállományának kiirtása maga után vonta a magas állami ártámogatás elengedését. Na, ugye, hogy jól okoskodott!

A homokon drága mélyfúrású kutakat hagyta tönkre menni.

A szatymazi eredményes bimbóskel termesztését is megtorpedózta. Bár, megpróbálta a saját földjén, de nem ment. Mint a-hogy a keze alatt semmi nem ment.

A fűszerpaprika termesztése ment egyedül. A háztájiban...

Hát mivel foglalkozott a vezetőségi ülés havonta két alkalommal? Pl.: *„...a vezetőség elrendeli, az I-es műhelyben a hibafelvételi jegyzőkönyv felvételét, ha egy gép bemegy javításra.”* Igen, ezzel a vezetőség foglalkozik. Havonta két alkalommal.

Továbbá, élénk vitát folytatnak, hogy van-e ellenőrzés, vagy nincs.

A Vezér a jegyzőkönyvbe ezt mondja szó szerint: *„...T. J. elvtárs azt mondja, hogy hiba van az ellenőrzésnél. Állítom, hogy a leltározásnál semmiféle hiba nincs, ott minden rendben megy, a főkönyvelő gyakran ellenőriz, leginkább találkozom vele, de ha nem, akkor ott van az aláírása, hogy kint volt...”*

Tényleg szó szerint ezt írhatja a jegyzőkönyvbe, aztán folytatja. *„...termelő szövetkezetünkben a banki vizsgálat megállapította, hogy alaphiányunk kettő (2) millió ft és 412.000,- ft pedig a veszteség...kértem a V.Tanácsot, hogy óvadékat tegyen le, hogy a hitelt ne számolja fel a bank...sajnos a kukoricánál nem csak a sűrűség volt ma baj – nem ritkították vagy sűrűre volt beállítva a gép, amit a szakértő megállapított – hanem a gyomosság is. Nem tudni miért, de nem volt jó a gyomirtás. Pedig a vegyszer el lett használva, még több is, mint kellett volna...”*

Hát, ezt a fenti hiányzó összeget, mintha a két elítéltre ráverték volna...Mindenesetre ők jól belementek a csöbe, és pont jókor!!!

Aztán az a megtartott rendkívüli vezetőségi ülés 1974. 06. 26-án: *„...elvtársak a rendkívüli vezetőségi ülést azért kellett összehívni, mert P.L. elvtársat a keltető vezetőjét a M.É.M. 07.01-ével kikérte....a korábbi vezetőségi ülésen hoztunk egy olyan határozatot, hogy egy bizottság vizsgálja felül a*

keltetővel kapcsolatos problémákat...jelenleg P.L. elvtárs szabadságon van úgy tudom, amit nem adott neki senki, bár papíron bejelentette, hogy a tavalyi szabadságát szeretné kivenni ami véleményem szerint nem jár neki, mert nem volt akadályoztatva, kivehetne volna tavaly is. Szerinte kérte is tavaly kétszer, de nem kérte, mert ha kéri, elengedtem volna...” T.J. elvtárs helyesel, és a következőket mondja a jegyzőkönyvbe:

*„...a tsz elnökét mindenről tájékoztatni kell, mert végül is őt vonják felelősségre, ha valami baj van..”*Hoppáááá ridikül. Akkor ez a két bérszámfejtő ügyénél valahogy elmaradt....

Fenti jegyzőkönyv részleteit olvasva óhatatlanul is felmerül a kérdés, de inkább a kétely a két elítélt bérelszámoló 1970-1977. elejére esett időszak vizsgálatának valódiságáról, nem beszélve a felelősségre vonás személyi meghatározásáról.

Magyarul, ha csak a kérdéses mondat második felét nézzük, milyen felelősséget is vállalt a tsz elnöke?

Majd a 191/1974. sz. határozatról:

„...a vezetőség engedélyezi az elnököknek, hogy a tsz tulajdonát képező BE 40-63 frsz-u Polski Fiat személygépkocsit a város területén és az országban vezethesse, használhassa. Engedélyezi továbbá, hogy fenti rendszámú gépkocsit lakása előtt, a B.J.u.45. szám alatt parkíroztassa szabad garázsban – magyarul az ég alatt –, amíg a szövetkezet a garázsírozást meg nem tudja oldani.

A saját gépjárművek belföldi hivatalos használatáról szóló 4/1974. /II.28./ M.Ü.M. sz. rendelet 20.§ /3/ bek. A vezetőség 189/1973. számú határozatát módosítja és az általány mértékét havi 1.500 km-ben állapítja meg, ami a jogszabály hatályba lépésétől 1974. 02.28-tól érvényes.

Nézzük csak. 1974. 02. 28-tól 1974. 06. 26-ig a rendkívüli ülésig eltelt két (2) nap híján négy hónap. A négy visszamenőleges hónap 1.500 km-ével annyi, mint 6000 km, ami után tankolási pénz jár.

Az ember ott szerez magának, ahol tud. Az ember. De egy párt által megtámogatott vezető ott szerez, ahol akar. Vagy nem ez érződik ki belőle?

Bár úgy tűnik, hogy ez a vezetőségi rendelkezés kissé zavaros, de az feltétlenül kitűnik belőle, hogy jogerősen felülbírálták a 4/1074.II.28-i MüM.sz. rendelet 20 § /3/ bekezdését. Vagy, értse mindenki, ahogy akarja, mert így folytatódik:

„...A rendelet értelmében a vezetőség a korábbi határozatát felülvizsgálta és megállapította, hogy a jogszabály által biztosított km-nél a ténylegesen megtett út többet tesz ki, mivel a gazdaság területe Sz. város és járás területére terjed ki, azon kívül a termelő szövetkezet ügyeinek intézéséhez elengedhetetlenül szükséges budapesti és egyéb vidéki utak megtétele saját gépkocsival.” – szól a jegyzőkönyv a 193/1974. vezetőségi határozatban.

Na, ez most már szinte követhetetlen.

A kolhoz tulajdonát képező BE 40-63 frsz-u Polski Fiat a Vezér lakása előtt garázsírozik a szabadban, mintegy bármikor a rendelkezésére állva.

A saját gépjárművére havi 1.500 km használatot engedélyez a vezetőség.

Most már csak az piszkálhatja a T. olvasó fantáziáját, hogy tényleg melyik gépkocsival is volt Almádiban – a vádlott bérszámfejtő bíróság előtt való állítása szerint – a szeretőjével? Ki a fene tud ezen eligazodni?

A továbbiakban a 193/1974.sz. vezetőségi jkv.-ban V.L. főkönyvelő a következőképpen folytatja:

„...Megkezdtük a zárszámadás előkészítését. A könyvelés rendezése folyamatban van, úgy néz ki, hogy kb. három (3) millió ft veszteség jön ki. (1974-ben!) Ha a tagok beadnának 1.300.000,- ft-ot, nem kellene felvennünk az óvadékot... A külső szervek részéről (Termelő Szövetség és Ellenőrző Bizottság) két ellenőrzés volt és egyik sem talált sem többletet, sem pedig hiányt...”

Na, akkor a fenti három (3) milla veszteséget jól elgyughatták a francba, ha már két ellenőrző szerv sem találta meg!

Aztán, még ilyesmi is található fenti jegyzőkönyvben C.J.-től például :„...*Hamarosan eljön az idő, amikor a mi dolgainkkal is törődniünk kell.*”

(Nofene!)

„...*Egy katonatiszt „talált” egy olyan darab földet, amit már régen nem művelünk, szeretné megvenni, kb. 1000 négyszögölről van szó...fenti terület eladását a vezetőségi tagok engedélyezzék 10-20,- ft négyzetméterét, ha mód van rá...*”

Hát persze, hogy volt rá mód! Csak nem eszi a fene továbbra is műveletlenül azt az elbújt 2-3 építési teleknagyságot, mikor nem is tudtak róla, hogy létezik...

Arról nem tudtak a Vezérhez közelálló vezetőségi tagok, hogy ilyen huncut földdarabok csak úgy elbújtak szemük elől.

De a törvényt, a paragrafusokat betéve tudták. A rendkívüli vezetőségi ülésre.

Jogilag igen képzett parasztnak bizonyultak. Főleg, mikor a Vezér saját tulajdonú és a közös gépjármű használatáról szóló rendelkezéseket hozták. A tagság nevében!

(Mélyen tisztelt Olvasó! Tedd a kezedet a szívedre és merd kimondani, hogy 1973-74. évek óta – 37 év! – mi változott? Ma végkielégítésnek nevezik. Ja... csak a kutya láncra. Az változott. Azt mondják.)

A sok haszontalan pazarló dolgot, intézkedést s ennek következményeit itt felesleges leközoelni, mert se vége, se hossza nem volna. Az olvasónak különben sincs szüksége a kommentárra.

Ha felejt is az események zsúfoltságában, azért nem teljesen. Egy-egy szó, és azonnal emlékezni fog.

Fent tükrözött állapot soha nem javult –, ami nem egyedi volt az országban. És, mint tudjuk, már jóval előtte megkérdőjelezték némely illetékesek a kolhoz létjogosultságát.

Ennyit voltak képesek tenni...

Az 1977-es sikkasztási ügyet csak azért kellett törvény elé vinni, mert más kiút nem volt a kolhoz pillanatnyi életben maradásához.

Vajon a Vezér melyik intézkedésére nem lehetett volna ráhúzni a bűntény gyanúját?

„A SORS BÜNTETÉSE ?!”

Az akkori főkönyvelő Laci bácsi, nyugodt lelkiismerettel vonult nyugállományba, természetesen mesés nyugdíjjal.

S miért ne lett volna nyugodt? Hiszen állandóan imádkozott s ez megnyugtatta a lelkét.

Ha mégis lett volna tán némi lelkiismeret furdalása, „*jóteköny célú irgalmas tevékenységével*” elhessegette azt – mondogatták többen.

A nagyothallók klubvezetőjeként „*nagy-nagy együttérzést*” tanúsított sorstársaival szemben. Bizonyára ezen a poszton nem lehetett egy sikkasztási ügy kimentett felelőse.

Egykori munkatársai Isten büntetésének tartották, hogy felesége idejekorán elment. Ő maga, bordáiban két töréssel, egyedül magára hagyatva szenvedte végig halálát.

Mindenesetre nagyon kegyes volt hozzá az Isten, ezzel a csekély büntetéssel.

Mi volt ez ahhoz képest, amit a két vádlott elszenvedett, a harmadikat meg országosan meghurcolták helyette, mint főkönyvelő helyett, de rehabilitálni elfelejtették.

Továbbá a közönségnek különösen nagy kárt okozott évek óta tartó garázdálkodásával. A könyvelők elleni vádpont mely arról szólt, hogy: „...*folytatólagosan és bűnszövetségben elkövetett társadalmi tulajdonban különösen nagy kárt okozó csalás*”

bűntette..” őt és a cinkostársát, kapzsi társait illetve volna. Fenti – mindig kéznél lévő, és bárki nem kívánatos személyre ráhúzható – populista szöveg bizonyította, hogy mindenki tisztában volt az országban folyt garázdálkodás tényével. Még sem tett ellene senki semmit. Semmit!

A ”fontos” beosztásban lévő elvtársak úgy éltek, mint Marci hevesen. Míg más –, aki a belét dolgozta ki – évtizedekig építgetett egy kis családi házat. Ők, ingyen kapták a lakásokat –, mint fentebb már említettük –, és ha lepiszkolódott, nem vergődtek a festéssel, hanem kiutaltattak maguknak egy új, ingyen lakást. De legalább egy, „szerencsés” szerencsétlen hozzájutott egy lepiszkolt használt hajlékhoz. Bizonyára az ilyen dolgokért nem verték nagyon az asztalt. Ismerték a közmondást. „Akinek vaj van a fején, ne menjen a napra...”

A kommunizmusnak nevezett szocializmus, kinevelte magának a „felső tízezret”, ami a kapitalizmus dicsőségére is válhatott volna. Most a ”szocreál-kapitalizmus” felső tízezrei hatalmas áldozat árán védelmezik milliárdjaikat. Na, igen. Ők az-tán nem álmodoztak, nem voltak hiszékenyek, csak *realisták*. Láthatjuk, hogy milyen gazdag ez a nehezen megtanulható, dallamos magyar nyelv. Sok féleképpen tudja kifejezni ugyanazt a dolgot, ami így is érhető, meg úgyis.

Napjainkra a habzó szájú kommunista-kapitalisták – a jó ég tudja, hogyan –, de jobbra tolódtak, míg az addig jobb oldalon lévő, a baloldal felé kacsingatnak. Ugye, emlékszünk fenti per ítélete utáni nagy összeröffenésre, mikor „Pomócsin Milán” elvtárs megnyugtatta az állítólagos téeszcsé-tag *„elvtársakat”(?)* *„...nincs semmi baj elvtársak, én itt vagyok, nem kell félni, ezek után nem lesz probléma, teljes vállszélességben számíthatnak rám...”*. Tehát: *„ezek után nem lesz probléma...”*. Vagyis egyelőre nem állítanak senkit a vádlottak padjára, nyugodtan lehet tovább is hordani a *„nagyházba”* a miegymást, és ha valakinek a táskájába, vagy a

kocsi csomagtartójába „véletlenül” belekerül valami szajré, attól még nem lesz akasztás.

(Szóval kedves olvasó, remélhetőleg a kezed még mindig a szíveden van. Ugye, hogy sohasem tanulnak az emberek? És minden, minden körforgásban van, mint a drága anyaföld.)

Ha a belőrt –, mint már közismert – a két bérszámfejtő nem sértette volna meg önérzetében, soha nem kezd el kutatni, s nem bukkan rá a Vezér által elrendelt csalásra.

Hónapokon keresztül lapulni egy ilyen témával, nem a felelősségteljes vezetők munkáját bizonyította, hanem a manipuláció legkedvezőbb lehetőségét, ami be is jött. Nos? Ki ért ezzel e-gyet?

Már a gyanú felmerülésekor fel kellett volna őket menteni az állásukból, ha nem mondtak igazat. Ha hazudták, hogy a Vezér rendelte el a fiktív kifizetéseket. De így, az elvtársak dorbézolását valakinek meg kellett fizetni.

Az események latolgatása, az érthetetlen várakozás a felelősöknek kedvezett. Hogy az igazi bűnösök hogy tudtak kimászni ebből az ügyből, ami egyértelműen és köztudottan rájuk mutatott, az nem lehetett kérdés. Kérdés lehetne, hogy hogyan tudták így bemártani a két nőt? De ez fentebb már kibontásra került.

Érdemes odafigyelni arra a nagyvonalúságra is, ahogyan eltekintettek a bíróság által megítélt kártérítés nagy részétől. Jó lenne ismerni az olvasó véleményét. Vajon miért tekinthettek el a kiszabott kártérítés nagy részétől, ha már olyan különösen nagy kárt okoztak? Ez is rejtély marad, mint annyi minden. Persze objektív véleményeket várnánk, mert az érv nélküli sarazástól már mindenkinek hányingere van.

TÖRÖKÖT FOGTUNK

„A KIVÉTEL...”

A sikkasztási ügy után – mivel Laci bácsi jól megérdemelt nyugdíjba vonult – egy karakán, szigorú, képzett főkönyvelőt kapott a kolhoz.

Ha tudta volna, hogy mibe keveredik, nem vágyott volna ennyire a városba. Inkább járta volna a vidéket.

Részéről nagy naivan elkezdődött a sorozatos hibák, hiányosságok, visszásságok, uram bocsá' visszaélések feltárása. Ezzel szinte egy időben a Vezér által, az ő kinyírása. A hibákat ugyan nem tudta törvény elé tárni, pedig mindent megpróbált. Őt viszont sikerült tönkre tenni.

Sőt! Még családja is érezhette a közvetett büntetést.

A hibákat először jóindulatúan kezelte, és fel-felszólítgatta az ügyintézőket annak helyrehozására. Aztán tapasztalnia kellett, hogy senki nem figyelt rá, sőt egyenesen rossz néven vették, hogy mindent észrevett.

Tusika ezek után tudatosan, és kitartó figyelemmel kísérte a dolgok menetét. Jegyzőkönyveket kotorászott elő, és látnia kellett, hogy milyen garázdálkodás folyt. Szándékosan és akaratlanul.

Olyan vezetőségi tagokkal találta magát szemben, akik elfelejtettek parasztizálni! Elfelejtettek takarékosan anyagot, eszközt használni. Akik magabiztosak lettek egy vezéri kézfogástól. Akik nem látták a veszélyt, vagy nem is akarták, nem hallották a figyelmeztető szót. Akik megtanultak értekezni, vezetőségi ülésekre, egyéb agytágítókra járni, de gazdálkodni elfelejtettek. Vagy nem is tudtak. És pont ezek lettek kiválasztva. Az biztos, hogy nem a tagság választotta meg őket.

Megrészegültek a beosztásoktól, parancsszavakhoz szoktak, de olyanokhoz, amiket ők adtak. Igaz, az emberek nem nagyon figyeltek rájuk, sőt, kifigurázták őket. Erre a 238/1973. sz. vezetőségi határozatban az egyik vezetőségi tag C. J. így panaszkodik: „...*ha bizonyos dolgot letárgyalt volna a vezetőség, biztosan nem lennének az emberek ennyire elkanászodva.*”

Sz. A. szerint ugyanitt: „*valóban nem félnek az emberek*” (!?)
Tehát az embereknek nem dolgozniuk kellett volna, hanem félni. Ez azért *némi* túlzás. Az emberek féltek, és volt is miért. Ha egyszer a Vezér valakire megharagudott, annak volt is miért félni, mint már ismeretes. Még a sírjában sem hagyta volna nyugton, míg meg nem torolja a rajta esett sérelmet. Ezért féltek az emberek. Fenti kilátásba helyezett megtorlás, komoly ok a félelemre.

Tusika is jobban tette volna, ha inkább fél, minthogy a munkáját igyekezett jól végezni. Sokkal jobban járt volna anyagilag, erkölcsileg. Mármint, kommunista-kapitalista-szocialista erkölcsileg.

Pedig ő is kapott figyelmeztető jelzéseket, de hát, az ember sorsa meg van írva. Na, erre mondja Popper Péter, hogy ne a körülményeket okoljuk hibáinkért, hanem saját magunkat. Sokan lennének kíváncsiak, hogy ő mit tett volna Tusika, vagy Pösze helyében, mikor szorgalmas, egyenes jellemű, tiszta kezű emberek lévén –, mint azt alább is látni fogjuk – mit kaptak „*jutalmul*”. Mit lehet erre mondani? Hogy az ember mire megvénül, bölcselkedik. Jobb híján...

Tusika visszamenőleg már az 1974/09.03-i jegyzőkönyvből is kaphatott ízelítőt a közös vagyon kezelési módjáról.

Az 1974. 08. 06-án Sz.F. és K.I. Pítvarosról Mindszentre 26.085 db tojást szállított. Ebből 840 db-ot összetörtek. Szétfolyt 212 db és 1213 db-nak nyoma veszett. Ez igen! Nyilván akkor nem 50,- ft-ért adták darabját.

Fentiek után felteszik a kérdést Sz.F.-nek, hogy „...*megszámolták-e a tojást Pityvaroson, tudják-e, mennyi volt a kétszíkű*”? A megkérdezett a következőket válaszolta: „...*én a tojásokkal nem foglalkoztam, mert nem értek hozzá...*”

A végén mégis kiderül, hogy a parasztok csak értekezni tanultak meg. Egy paraszt nem ért a tojáshoz? És mit kellett ehhez érteni? Az árához értett?

Mire Sz. elvtárs megreszkírozta: „...*Mindszerten nem jelezték, hogy eltörtek a tojások*”?

Sz. F.: „...*Ott látták, hogy összetörtek a tojások, úgy lapátoltuk le a kocsiról...*”

Sz. A.: „...*miután nagy összegű kárról van szó, nem lehet igazságosan fentiek szerint dönteni...*”

Ugyan miért nem? Felelősség one? Ezek szerint el is guríthatták volna Mindszentre egyesével azokat a tojásokat, ha a 26.085 db-ból 2.265 db veszendőbe ment. Vagyis azt mondja Sz.F. hogy összetört, szétfolyt, nyoma veszett.

A T. olvasóban joggal merülhet fel a kérdés, hogy nem-e kellett volna Sz.F.-nek kifizetnie ezeket a szarrá ment tojásokat?

Vagy nem erről van szó? Menetközben osztozkodtak, vagy ajándékoztak? Mert ki az a józan gondolkodású, aki elhiszi, hogy szétfolyt, nyoma veszett, közel ezer összetört? A saját tojásaival is így bánhatott? Mi az, hogy „*nem ért a tojásokhoz*”?

De tovább tépik a szájukat az értekező parasztok, és forszírozzák az ügyet, mert valamit írni kellett a jegyzőkönyvbe.

B. J.-né.: „...*Mi kint voltunk Mindszerten, és beszélünk a főállattenyésztővel, aki semmiféle lapátolásról nem beszélt...*”

Tudvalévő, hogy Sz. F. az a gépkocsivezető, aki a II. rendű vádlott almádi üdülőjébe vitte le a Vezért, és a személyzetist a vádlott szerint. Ez ugyan, mint már ismeretes, elhangzott a bíróságon, de ott nem voltak rá kíváncsiak. Ha a fekete Merci

nem ért rá, ő vitte a miegymást a nagy házba. Még csak zavarban sem jött, mikor véletlenül találkozott egy-egy tsz dolgozóval. Igaz is. Neki csak parancsoltak. Egyébként szimpatikus embernek látszott. Ő csak úszott az árral.

Azért játszunk el a gondolattal. Ha ellene is feljelentést tettek volna, vajon a Vezér őt is a szoaréban hagyja?

Persze ettől nem kellett tartania. Mindenesetre másnak már nem ment volna be a zabszem, annyi bizonyos. Főleg a két bérszámfejtő tragédiáját szem előtt tartva.

Fent említett jkv.-ban P.J. mentette ki Sz.F-et tojásügyben. P. J. a soros elnök, előre tekintetett.

Így szólt a tojásokhoz nem értő védelmében: „...*nehezen akart a szállítás kialakulni, ki is jelentette K. M., hogy nem csinálja ezt tovább.*”

K. M. a társ így válaszolt: „...*valóban így volt, a keltetőben Kis Marika vette át a tojásokat, de közben elment szülni, azt hiszem a szállítólevél hátuljára rá is írta...*”

Igen. Kiss Marika a szállítólevél hátuljára ráírhatta, hogy „...*pá elvtársak, úgy döntöttem, inkább szülni megyek...*”

De volt ezekkel a tojásokkal máskor is baj. A 149/74. sz. határozatban C.J. a következőket mondja: „...*a kivált tojások árát is sürgősen meg kell oldani, mert nagyon sok pénz folyik el, hogy ki kell dobni, közben meg hazaviszik és felhasználják.*” (Csak nem csináltak ilyen huncutságot? Vagy úgy gondolták, hogy a szolidaritásért nekik is jár valami?)

Na, erre uccu, nekiláttak „felelőst” keresni és meg is találták T. Jani bá’ személyében.

A döntőbíráskodás mellett, keltetéskor neki kellett aláírni a tojásos bizonylatokat, addig nem lehetett lekönyvelni. Hogy mi köze volt a két dolognak egymáshoz, azt nem tudták az emberek, de azt igen, hogy mint Döntőbizottsági Elnöknek nem kellett volna csinálni. Főleg úgy nem, hogy visszafele számol. Nem a kitojt tojásokat, hanem a kikelt csirkéket

számolta meg. Azt a rafinált paraszti ész! Ezt ugyan senki más nem találta volna ki...

Hátulról állt neki. Tisztára úgy, mint az egyszeri parasztember. Az öreg toszogatná anyjukot, de az, egyre csak kérdi tőle.

– *Hát túrú?*

– *Ha előrű nem attá, hátúrú nem köll.*

Na, alighanem Jani bá' is így lehetett ezzel.

A tojók és a magról gondoskodó szex kakasok, mint szülőpárok tojásaiból kikelt csibéket megszámlolta –, ami tojást *valami miatt* nem raktak a keltetőbe, – illetve annak egy megmaradt részét írta rá a bizonylatra. De, hogy a tojók rentabilitását tanúsítsa, a hiányzó tojások szerint összetörtek. Akárcsak Mindszentre szállításkor. Na, nem sz...k a kútba, csak mellé, és belelőktük. Mondhatta volna egy másik bölcs paraszt. Ha merte volna.

A könyvelők meg nem győzték könyvelni a selejtes tojásokat. Minden napra akadt egy-két selejtes bizonylat, akár csak a tojás, meg a kotkodács.

A felszabadult tojásokból aztán lehetett reprezentálni. Lám, még az öregember is gyorsan tanul, ha úgy kívánja az érdeke.

Csibék is akadtak bőven „*felszabadultak*”. Múltja van ennek is. Mentek ajándékba. A jattolni elfelejtett kistermelő meg ette kezét-lábát a kelésgyöngye csibék miatt. Mint fent látható, kialakult ennek is a mechanizmusa.

És nem ám kótyomfitty mennyiségről volt szó. Fenti jkv-ból kitűnt, hogy hetente több mint 1200 db vált köddé. Hát ez nem semmi!

Mikor Pösze hangoztatta nem tetszését, a Vezér üvöltözött vele.

– „...*Hagyja már abba ezt a rákosista nézeteit...*”

Ez igen! Jól letolta Pöszét.

Hát, ha Rákosi ilyen lett volna, mint Pösze, az ország nem tartana ott ahol tart.

Tusikának nem tudni milyen jelző jutott, tény, hogy a földügyes, aki a szekérfuvar is intézte, kiakadt tőle.

Tusika állandóan figyelmeztette írásban, hogy az előző évi több ezer forintos elmaradást fizesse be a pénztárba.

A földügyes később úgy emlegette Tusikát, hogy: „...*hű, hogy az milyen nő volt! Anya meg sem közelíti. Hogy mi mindent követelt! Hát, ha nem megy el, ki tudja mi lett volna...*”

Hogy mit követelt? Többek között az alábbiakat írásban:

„Cégt.:

X.Y. földügyi előadónak

Helyben

A főkönyvi számlák ellenőrzése során megállapítottam, hogy a földüggyel kapcsolatos főkönyvi számlákon 10. 31-én a következő, ki nem fizetett összegek szerepelnek.

- Tagok előző évi háztáji földmegváltása 32.480,-ft
- Tagokelőző évi földjáraadéka 38.552,-ft
- Tagok előző évi földmegváltása 7.344,-ft

„Tekintettel az év végi zárásra, szíveskedjen 11. 16-ig névszerinti kimutatást készíteni a fenti ki nem fizetett összegekről.”

Szg., 1978. november 08.

aláírás: főkönyvelő

Kapják: 6 címzett.

Vagy pl. a szekérfuvarosok elszámolásával kapcsolatos: bérszabályzattal ellentétesen, az elszámolható 28 %-os munkabérrel szemben kifizetett bér lényegesen több. Ugyanezen hiba az alkalmi munkavállalóknál is.

A kigyűjtött A/180-as bérjegyzék tanúsította, hogy 163.188,-ft-tal több munkabér lett kifizetve. Hijjj a mindenit! Hát mi a jó francból? Hiszen állandóan veszteségre álltak. Ott pítiztek a városi és megyei aktuális elvtársaknál, hogy engedjék el a kötelezettségüket. Mint fent említett, el is engedték. Hja, lehet,

hogy hétfőnként viszont a – hidegtálas pincében elázott pezsgős, márkás italos – kártya partikon hagyták őket nyerni. Ki tudja? Jaj, ki tudja? Hiszen az E.B. elnök Tóni bácsit nem engedte be a vezér, lelökdöste a vörös szőnyeges lépcsőn... Kérdésére a bérszámfejtő és a földügyes előadó egymásra mutogat, minek alapján Tusika főkönyvelő, írásbeli jelentést tesz a felső-, és középvezetők munkafegyelemhez, bizonylati fegyelemhez való hozzáállásuk, lazaságuk miatt.

- Törvényellenesnek mondja az Ellenőrző Bizottság elnökének foglalkoztatását.

- Nem látja biztosítottnak az ügyek kivizsgálását, mert felszólítására nem reagálnak.

- Szóvá teszi, hogy a tsz vezetője a kivizsgálások miatt tanúbizonyságát adta annak, hogy szívesen venné eltávozását. Fenti levelét egy magasabb hatósághoz juttatta el, ahol csak várt, csak várt az intézkedésre. Jaj, ez a Tusika is, hogy hol élt? Míg várt, 1978. nov. 17-én egy fuvarozó F. F. pénzét postára adta a pénztáros, mondván, hogy nem tárolhatja a pénztárban. A fuvarozó nagyképűen hivatkozott az elnök elvtárssal való kapcsolatára és fenyegetőzni kezdett.

Tusikának gyanús lett az ügy, és kérte a pénztárost, hogy gyűjtse ki fent nevezett fuvaros és társai bérjegyzékét.

Hát nem kiderült, hogy minden bért, nevezett F. F. fuvaros vett fel, és írt alá! Ezt azonban hiába jelentették, nem került kivizsgálásra, mert nem tudták vagy nem akarták bizonyítani, hogy ebben az esetben *is fiktív kifizetésekről volt-e szó, vagy valami másról*, ami a végeredményt illetően ugyanaz.

Mindenesetre a fuvarozók 1978. januárjától októberig „csak” 163.188,- ft-tal vettek fel többet, mint ami járt volna papír szerint. (A középvezetők fizetése akkoriban 5.000,- ft körül mozgott. De jó ha elérte.)

Ám hiába bizonygatta így is úgy is, a 15.015-29/76 Mg bizonylattal, még neki lett baja. Még csak nem is izgatták magukat az illetékesek, hogy ott van fehéren feketén a csalás

bizonyítéka, amire egy másik ágazatban 1976-ban. Éppen abban az időben, mikor a két könyvelőt a saját munkakörükben *különösen nagy kárt okozott ténykedésért* zártak dutyiba, és az egyiküket valami akrobatikus módon, a saját hajára felakasztva találták.

Tusika ezzel a kimutatással még egy lapáttal tett rá a „*bűneire*”.

A Vezér a Szg. M.V.T. V.B. Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Osztályára írt levélben közölte, hogy „...*többek között a hiányosságokat megszüntettük, jog-, és alapszabályok szerint működünk. Személyzeti munkánkra továbbra is nagy gondot fordítunk (!) A tulajdon védelmét szem előtt tartjuk, a dolgozókat kioktattuk. A székérfuvarozók körüli anomáliákat is megszüntettük...*”

Nyilván fenti bizonyítgatás, a hétfő esti kártya partikon résztvevő „Kolmár” elvtársnak szólt elsősorban, de a Házban dúlt a nagy együttműködés, és együttérzés. Címzett, vagy célzott sze-mély, egyre megy. Benne volt itt minden főelvtárs nyakig a húsosfazékban....

Szóval semmi sem igaz abból, amit Tusika eredeti másolataként elküldött bizonyosságul.

– *Tusika bizony abba a tányérba sz...t amiből enni kapott – mondta a Vezér minden felé.*

Aztán továbbra is könyvelték a feleslegesen vásárolt vetőmagokat is, mert kellett a beszerzőnek is. De, pl. hogy szudáni füvet 10.890,- ft értékben kinek a kertjébe vetették, azt nem írták rá a bizonylatra.

Tusika meg, az istennek sem tanult. Ő tovább is ostorozta a garázda gazdálkodást. Képes volt jelentésében megírni, hogy a tsz felhasználta a 13 millió forint óvadékos hitelt, de a hozzá kötött feltételnek nem felelt meg. A belőr érdekes módon kimaradt ebből a nagy kártyaborogatós játékból. De, hogy miért? Egyet találhat az olvasó...

Volt itt minden. 36.000,- ft-os szakértői díj kifizetése, viszont az 1979-es tervinformáció beküldése elmaradt. Még azzal sem törődött a Vezér, hogy az MNB Csm. Igazgatósága nem fog hitelt folyósítani.

Megért ő már izzasztóbb napokat is. Minek izgassa magát? Úgy még sosem volt, hogy valahogy ne lett volna. A nóta is ezt mondja...

Bizony Tusika tévedett. Olyan még nem fordult elő, hogy ennek a tsz-nek ne biztosítsanak hitelt.

Közben a szekérfuvarozó F.F. postára adott pénze visszament a kolhozba, ahol kiderült, hogy valóban fiktív nevekre vettek fel pénzeket. Tusika összeszedte az eredeti másolatokat, és felküldte egy „*megbízhatónak tűnő*” magas rangú személlyel Budapestre, hogy adja át a Központi Ellenőrző Bizottság Elnökének.

Nem bízta a postára, amit elég rosszul tett, mert nem volt az iktatóban nyoma. Szegény, szegény becsületes Tusika...

Ki a fene kérte, hogy legyen becsületes? Hiszen minden lépését megtorolták, de legalább is megtorpedózták. Hogy nem értett a magyar szóból?

Az illető elvtárs, *helyi* vizsgálódókat küldött ki, köztük a NEB elnökét, Kolmar elvtársat is. Arról ő megint csak nem tehetett – mint fentebb említett –, hogy a hétfő esti kártya partik állandó vendége volt a kolhozban, mert szeretett nagyban játszani, és meg is tehetette. Nem csak ő. Mint a nyomtató ló. Körbe járt minden. A megbízható elvtársak minden létező bizottságban fontos szerepet tölthettek be. Maguk voltak a maguk bírái, adott esetben. Magukat csak nem büntetik tán meg?

Az ügy kimenetele nem lehetett kétséges.

Tusikáé sem...

Az emberek egyre gyakrabban mondogatták, hogy ebben az országban sok-sok millióra rúgó forint ellopása nem bűn. Az ötven, vagy száz, az bűn! (2013-ban meg azon csodálkoznak a

pártok, hogy a választók apátiába estek. De lehet, hogy csak vezekelnek korábbi bűneikért, cinkosságaikért.)

A boltban, ha egy csokoládét, vagy egy konzervet elcsen a szerencsétlen, azt meghurcolják. Itt a nagy összegek szabad prédát jelentettek a vezetőknek, törvényes keretek között. Ezt szabad csinálni.

Hol is tart most az ország? Hány milliárd az adóssága?

Hát itt tart ahol tart.

Hogy nem elsősorban a dolgozók csinálták, azt mindenki tudja világosan.

Ez lenne a szocializmus?

Akkor ezért nem akarja sok ember.

Akkor most, ki értelmezett félre és mit?

Az értelmező kéziszótár szerint: „*A kapitalizmust felváltó, a termelőeszközök társadalmi tulajdonán és a Proletárdiktatúrán alapuló kizsákmányolás nélküli társadalmi és gazdasági rend.*

Proletárdiktatúra: „Az uralomra került munkásosztály államhatalma..”

Akkor most mi a jó franc is van? Azt a fűzfánfüttyülőjít!

A munkásosztály állandóan ott gürcöl a munkapad mellett. Állítólag fizetésért. Negyven-ötven évig, ha nem tovább. De akkor sem tudja, hogy miért dolgozott, mert a nyugdíja sem lesz a vezetőkének a poros nyomában sem. Meg lehet, hogy semmilyen...

Ők soha nem kapnak százmilliós végkielégítést, mesés prémiumot sem törvényesen, sem törvénytelenül.

1988. november 15-i Magyar Hírlapban F. Nagy István a Délmagyarország volt főszerkesztője írja:

„...a szegedi mozgolódás iránt érdeklődő gyári munkások képviselőjének Komócsin Mihály a következő választ adta:

– „...elvtársak, ez a téma nem érdekli a munkásokat, a munkások öntudatosan építik a szocializmust..”

Ez bizony igaz.

De hozzá kellett volna tennie, hogy míg a vezetők élvezik az életet, és nem is akárhogyan. Meg azt már nyugodtan lehetett szoci-kapitalizmusnak nevezni.

Ezt akár leírják, akár nem, akár olvassák akár nem, mindenki tudja, mert a bőrén érzi. Ez nem a lyuk feltalálása a sajtóban. *Ez van!*

Ehhez nem kell politizálni, nem kell ismerni a politikát, hogy az ember meg tudja fogalmazni életkörülményeit, életviszonyait.

Hanem az egriek fájdalomdíjat fizethetnének a szegedieknek, mert az ottani pártfunkcionáriusok nem figyelmeztették időben a szegedi elvtársakat. Így Eger helyett is Szeged szenvedett, mivelhogy fenti lapban a további sorok is olvashatók: *„...az egri pártfunkcionáriusok minden adandó alkalommal szinte kötelezően elmondják a szegedi elvtársaknak, hogy :*

Komócsin Mihály az ő városukba nem teheti be többé a lábát...

Na, ezen csodálkoztak csak el a szocializmust építő munkások! Azért csak nem lehetett időben az a figyelmeztetés...

Legalább azt írta volna meg a lap, hogy miért tiltották ki. Mert ugye a per után, a vörös szőnyeges *hegyibeszédben* biztosította a téesszcsés dolgozókat, hogy: *„...ezek után nem lesz probléma, teljes vállalásosságban számíthatnak rám...”* Hú! Hogy elhíresült ez a mondata!

Most akkor kinek higgyen a szerencsétlen dolgozó? Az egrieknek, vagy Komócsin Mihály elvtársnak?

Tusika több kilós feljelentése többek között rávilágított arra, hogy a milliókat hogyan kezelték lent is fent is.

A Pénzügyminisztérium V. Mg Főosztály elengedte a 3,5 millió adót, ami a családokból származott. Végülis a *nagycsaládban* maradt. Nem?

Lehetséges, hogy a kolhoz is azért engedte el, I. rendű vádlott 500.000,- ft –on felüli kiszabott tartozását...

Úgy gondolták, hogy könnyen jött, könnyen ment.

Tusika a sertés-felvásárlással kapcsolatos ellenőrzése alkalmával a sertéseknek még a szagát sem érezte, de milliós palotát látott felépülve a felvásárló telkén.

Így aztán már ő sem csodálkozott, hogy az 1978-as mérlegeredmény 1.780.000,- ft-os veszteséggel zárt. Csak a sertés á-gazatban...

Aztán több kifizetési bizonylat is eltűnt, mint a kámfor. Pl. Szűcs Jóska 30.000,- ft fizetés előlege is. Lehet, hogy nem is tudott róla, hogy felvette.

A megkapott hitelek mindig újabb hitelek váltották.

Mint kiderült, a készpénzes gazdálkodás, a vendéglői bevételekből realizálódott. Ez volt a forgótőke. Nem vitték a bankba, ott tartották a pénztárban. Így ebből az összegből fizettek pénztáron keresztül.

Forgott a pénz, majd elszédült, csak nem gyarapodott.

Tusika táblázatba foglalta az eredményt, ill. az eredménytelenséget:

- A tsz vesztesége 6.700.000,- ft.

A főkönyvelőnek nem kellett több kimutatást készítenie.

A Vezér lapátra tette, de azonnal.

A vizsgálatot elbagatellizálták, pedig le merte írni, hogy „...*a-zért lehetséges a sikkasztás, mert a jelenlegi megyei vezetők, ezt lehetővé teszik...*”

Szegény Tusika. Ekkora naivitással élni...

Tusika után a kolhoz kapott egy főkönyvelőt, aki pártfegyelmivel jött. Azért, az nem lehetett semmi. Magyarán kirúgták. Ebbe a kolhozba jó volt. Sőt! Ilyen kellett.

„NEM TUDLAK SZERETNI...”

A szép özvegy nem élvezte felettese – a főkönyvelő megterhelő – bizalmát. Sokkal inkább az ellenszenvét. Utálatosabb embert ki sem tudtak volna nevezni helyettesnek. Maradt volna Vásárhelyen – kívánták sokan sokszor.

Igaz, hogy a helyettesre nem illett rá szép jelző, de attól még lehetett volna szimpatikus, vagy jó. De őt sem szimpatikusnak, sem jónak nem lehetett mondani. Nem volt ínyére a sikeres elégedett munkatárs, a csinosakat meg egyenesen gyűlölte. Mindig hibát keresett bennük, mintha ez lett volna a napi feladata. Ha rálelt valami hibájukra, kinagyítva állította őket pellengérré.

Rövidlátó, kis szűrős disznó szemeivel, és 12 dioptriás szemüvegével, a csodával határos módon mindent meglátott.

Mindig azt hajtogatta, hogy ő csak a munkafegyelmet követeli meg, ami igaz is volt, míg védekezésre képtelen, kiszolgáltott, de azért alkalmazkodni igyekvő beosztotról volt szó.

Ezeken élte ki uralkodási vágyát.

Előző munkahelyén nem becsülték, mert összeszűrte a levelet a felettesével, és a munkatársak szerint az, felcsinálta. Hogy a fenébe támadt rá gusztusa? Ezek a férfiak!

Persze ennek abortusz lett a vége, és a kollégák részéről meg tiszteletlenség.

A feleség viszont hiába csinált balhét a munkahelyen hetenként, mégis amilyen randa alaktalan tehén volt, csak elvetette magát a főnökével. Állítólag zsarolta a terhességgel és, hogy meghagyja a gyereket. Aztán még sem hagyta meg. Mivel ebben a kolhozban, az előző munkahelyi fizetésének a háromszorosát kapta meg seggnyalása révén, hatalmas prémiumokkal, jutalmakkal és dupla paprikafölddel megtűzdelve. Bizonyára ez vonzotta a jövődöbelijét. Na, meg egy újszegedi társasházi la-kása, a kisemmizett családok elvett telkein lévő négylakásosokban. Hát ilyen partit nem lehetett egy hatvan körüli pasasnak felcserélni egy fiatal csinos nőért. Évei mellé számítva a nyavalyáit is.

Az ara szerint, volt vagy tíz féle betegsége, beleértve a cukorbetegséget meg a mellévizelő prosztatát is. – Amit természetesen félt megműttetni, de nem is kezelte –, mert illetlennek tartotta az ambuláns vizsgálatot. Vagyis, hogy felnyúl káljon az orvos az alsó lyukon. De az is, hogy a francba nem látta meg a kitátott száján keresztül? Na, ilyenek az orvosok...

Ezt anya mesélte el egy gyöngé pillanatában, hogy lássák érzékeny szenvedő lelkét is, ne csak a szigorúságát. Ám, gyalázatos módon senki nem tanúsított iránta együttérzést.

Nyilván, mert több sokgyermekes mama inkább délután túlórázott volna a reggeli késést ellensúlyozandó, amit ő nem engedélyezett, és ezt meg is magyarázta a Vezérnek, aki egyetértően bólingatott rá. A félelmét azzal indokolta, hogy nem töltenék ki a munkaidőt, ha nem felügyelné beosztottjait. A blokkoló óra lehetőségét a portások megbízhatatlansága miatt vetette el.

Úgy, hogy mindenütt rendesen kivívta a maga iránti ellen-szenvet.

Előző főnöke kezének zsarolással történő megszerzése nagy teljesítménynek bizonyult az ő korában, és imázsával. Bár egy kívülálló illetén való behálózása is nagy port kevert volna fel, ennek ellenére, minden por elül egyszer, csak türelemmel ki kell várni. De, hogy egy vezető beosztású, a főnökét ily módon csábítsa el! Hát tisztelt női olvasók, nektek még tanulni kell a csíziót.

A munkahelyén ugyan az esemény kiderülése után kitétték a szűrét, illetve hát finoman szólva „eltanácsolták”. A volt munkatársai leírhatatlan öröme, a fogadó kolhoz női alkalmazottainak nagy bánatára. Döbbenetes „hódítása” ellenére, azért mindig azt kutatta disznó kis kuksijaival, hogy nem-e valaki lekoppintja zseniális módszerét. Mindig úgy jártak a golyói, mint a pingpong labda. Követni is alig lehetett. Na, ezért is rohadtul utálták.

De akadt, aki mégsem. A Vezér lányával úgy bánt, hogy a sajátjával nem bánt volna olyan elnézően. (*Hogy mé is vötte e' azt a szöröncsétlen gyerököt? Legalább égy kicsit léfoglalta vóna a jó annyát.*)

Az irodaszerekkel rettenetesen spórolt. A legolcsóbbat mindig a ranglétra legalján lévő kapta. A spárgára úgy haragudott, hogy a pusztá megemlítésétől libabőrös lett.

A ragasztószalagok szükségességétől a feje fájdult meg, a celux nevét meg, nem is volt szabad kiejteni.

Pedig a kimenő csomagokat valahogy le kellett zárni. A gatyamadzag meg már kiment divatból.

– *Nagyon kell takarékoskodni* – mondogatta, ami egyenesen közröhejnek tűnt, fenti tékozlást ismerve.

A „ferros” fehér hibajavítót ugyan nem lett volna szabad használni a könyvelésen! – de, pont a főkönyvelő rendelkezett úgy, hogy ezzel javítsanak tévedés esetén, és ne a szabályosan előírt módon! Egy vonással áthúzva, hogy látható maradjon az előző, és följé írni a helyes számot. Ő betiltotta, így két tűz között volt a beosztott. A javításokat a hibás bizonylatok miatt kellett alkalmazni, a hibás bizonylatokat viszont az üzemszerekben produkálták, hogy ne mondjuk, gyártották.

Ám, még dicséret is illette volna ilyen buzgó takarékoság láttán, csakhogy a Vezér lányának márkás Pax tollat vásároltatott, valahányszor beadta az igényét. Havonta kétszer-háromszor. Hogy neki mire kellett? Meg az önbélyegzős dátumbélyegző, hogy ne kelljen tekergetni a számokat, nehogy festékes legyen a keze.

Az anyagbeszerzőt órákon keresztül mászkáltatta a városban, a reprezentációs kellékek beszerzéséért.

Javasolták az éves, vagy féléves keretet, de akkor miből ajándékozta volna meg az ismerőseit a főkönyv. helyettes is, meg a Vezér lánya is? Mert a Vezér lánya egy alapfokú egészségügyi szakiskolát végzett, és az apja odavette a

kolhozba olyan fizetéssel, ami egy 20-25 embert foglalkoztató felelősségteljes vezetőnek nem volt.

A Vezér lánya kartont vezetett minden dolgozóról, és minden héten megpisiltette őket, ha kellett, ha nem. Ezt rávezette a kartonra. Vérnyomást nem tudott mérni, csak próbálgatta. Mikor a nehéz fiúkat is behívta vizelésre, azok furcsa dolgokat ü-zengettek neki.

Az egyik például azt, hogy csak akkor hajlandó vizelni, ha együtt csinálhatja a lánnyal, a többi meg azt, hogy csak akkor tud vizelni, ha fogják a slagot.

A nehéz fiúknak sokáig jó témájuk akadt és nem sajnálták rá a szót.

A Vezér lánya aztán az apjával vezett össze, hogy milyen marhaságot kell neki csinálni, mire az azt válaszolta, hogy „ha máshoz nem ért, mit csináljon vele?”

De továbbra is kapta a nagy fizetést és a drága repi anyagokat. A külső üzemágakból pedig könyörögniük kellett egy vacak kockás füzetért, az e. ü. papírról meg le is mondtak. Nem egy aztán a bizonylatokat használta WC-papír helyett. (Sajnos ez nem vicc, ez nem a fantázia szülötte!)

Persze, ha az önindigós részével fordította a kényes testrésze felé, igencsak meglepődött.

Ha, valaki önkényesen vásárolgatott, anya nem írta alá az elismervényt. Ilyenkor a főkönyvelőhöz rohangáltak, aki a Szaty-mazon termelt tulipánjait árulgatta a piacon munkaidőben, de hamar megunta, és cserébe ajánlatos volt a kolhozban annak megvenni, akinek aláírta az elismervényt. Valamit, valamiért. A Krisztus koporsója mondást is mindig szem előtt tartották az emberek. (Miért? Nem kell ezen csodálkozni! Azóta is így megy ez. Ha valakiből nem lehet legalább valami „kicsi” hasznot kihúzni, az már nem is számított semminek.)

A piacon ugyan olcsóbban lehetett kapni a virágot, de nem főkönyvelőtől!

Mikor a tulipán lefutott, a gladiólusszal kötötte le főállású munkaidejét és kergette örületbe az alkalmazottakat. Az irodai dolgozók lakásában mindig ott díszlett valamilyen főkönyvelői vágott virág. A család meg azt hitte, hogy minden nap ünnep van.

De egy földben mindig akadt munka. Virág, vagy vetemény, egyre ment. Munkaidő után meg annyi mindent nem lehetett elvégezni. Ezért kellett munkaidőben! Így aztán a pártfegyelmivel odakerült főkönyvelővel nemigen akadt gond, mert munkaidejének minden percét a saját veteményesében töltötte. Ezért anya lett a császár. Nő...

Anyának nevezték el, mert mindenkit kioktatott, leszidott, helyre rakott.

A főkönyvelő ráadásul eszményien nagyvonalú tudott lenni. Egy sokadszorra pénzéért ácsingózó szállítónak a tartozást, a pénzügyi ellenőrrel akarta elintéztetni. Természetesen az ő nélkülözhetetlen helybenhagyó aláírása nélkül, becsületszóra, telefonon keresztül. Az ellenőr nagyon pedálozott, és lement a pénztárba, ahol a pénztáros elküldte a fenébe. Ezzel aztán rendesen kivívta magának a főkönyvelő haragját.

A pénztáros gondolkodhatott aztán rajta, hogy éppen ehhez hasonló ténykedéséért előző munkahelyről fegyelmivel elbocsájtott főkönyvelő haragját kellett volna-e lenyelnie, vagy esetleg neki vállalni az 50.000,- ft feletti kifizetés ódiumát. Mert előbbi miatt, ki nem mondott bizalmatlanság lengte körül a főkönyvelőt. Így aztán két olyan ember volt a Vezér után, akik méltó társainak bizonyultak neki.

A főkönyvelő az égvilágon semmibe sem szólt bele, nem hogy ellene. Vele, anyának nem akadt gondja. Igaz, hogy ha aláírásra került a sor, akkor egyenesen Szatymazra hajtottak érte, és biztosan ott is találták. Nagyon szorgalmas embernek ismerték. A saját földjében. És tudták, hogy sehol másutt nem lehet, csakis a saját földjében. De biztosra mentek, pedig akkor még nem volt mobil kütyü.

Anya a főkönyvelő helyettes, mindent megcsinált a főkönyvelő helyett, és keményen pedálozott a Vezér lányánál is. Szerette volna, ha jókat mond róla apjának. A Vezér –, ki tudja miért – úgy utálta, mint Pöszét. De azért megtűrte.

Képes volt, és anyára bízta a lányát. A lány egész nap nem tartózkodott szépen kicsinosított szobájában, de anya soha nem merte megkérdezni, hogy merre csavargott. Még a Vezér is csodálkozott, hogy miért nincs a lánya a „*munkahelyén*” mikor kereste. De csak csodálkozott, aztán annyi.

Ám a lány vőlegénye is számon kérte, így aztán anya sokszor került bajba emiatt, sokszor lett családi konfliktus részese. A jövendőbeli – stafírun g ide, stafírun g oda –, egyre többet emlegette valami piroslámpás házbéli lányokkal együtt. Anya ugyan szép nevet kapott szemtől szemben, de a háta mögött banyának nevezték. Irtó pipa tudott lenni miatta. Főleg ha a külső műhelyből becaplatott fuvarosok, egyéb senkiházik be-széltek róla. Banya-anyának azért szép számmal akadtak kedvencei is. Főleg akik a Vezér bizalmát élvezték. Már azért is, mert ezeket nem volt ajánlatos kikezdeni. Persze másnak sem. Aki megpróbálta, az bolond ember volt.

A csinos özvegy mindenesetre nem tartozott a kedvencek közé. Főleg azért, mert szépnek, okosnak és csinosnak tartották. Leginkább egy igazi ízes paraszti beszédű, jócskán öregedő léhűtő, a Söprű elvtárs.

Ja, meg egy jó pozícióban lévő orvos babájának mondhatta magát. Bár ezt a viszonyt azért nemigen verte nagydobra. Talán ezért próbálkozott nála állandóan Söprű elvtárs, aki mindig úgy kezdte a mondanivalóját, hogy „...*na Juli, hogy vagyunk, hogy vagyunk*”? Ezt a változatos állandó dumát aztán mindenki egyszerre fújta, ha meglátták a vén gazembert. De Zergő dr szeretőjével sem volt ajánlatos ujjat húzni, így aztán csak banya- anya próbálkozott, de az özvegy nem hagyta magát. A beosztott nyuszik állandóan rémüldöztek a nagy összecsapások

láttán, de annak soha nem lett végső következtetése. Egy ideig...

Egy alkalommal banya-anya külön szobába költözött két nyuszival, akik megfeleltek neki. Az egyik különösen, mert arról beszéltek, hogy banya-anya megőrül érte. Nem is bántotta soha. Nem úgy, mint a többit.

A nyuszika egy alkalommal két hétig tartó betegszabadságon tartózkodott, csak éppen a paprikahasogatástól pirosuló keze árulta el, hogy más dolga akadt. Mégiscsak igaz a mondás, miszerint a magyar ember dolgos. Lám a szép nyuszi is képes volt otthon táppénzen „betegen” is dolgozni egy kis plusz zsozsóért.

Persze az emberek sokszor beszéltek mindenfélét, össze-vissza. Aztán mikor bement leadni a heti táppénzes papírját, a Vezérnél bemószerolták. Pedig nyílt titokként kezelték azt is, hogy a Vezér is szemet vetett rá, nemcsak banya-anya.

Aztán a többiek árgus szemekkel, de asztalra kushadt fejekkel oldalt bámulták, hogy ennek is mi lesz a vége.

A Vezér üdébbnek láthatta, mint a személyzetist, különben is unhatta már annak az állandóan kékre-zöldre vert képét. Valahogy nem állhatott jól neki az a szín. A bájnyuszit meg, ki akarta nevezni harmadik főkönyvelő helyettesnek.

A Vezér személyesen ment ki a bájnyuszi lakására, és mit ád az ég, tényleg paprikát hasogatott. Az egész lakás tele volt paprikával. Ám a Vezér csak szóban intette meg, táppénzcsalásról szó sem esett. Ezzel lekötelezte magának a megriadt nyuszit.

– Nem tudtál volna ügyesebb lenni? – kérdezte banya-anya szemrehányóan a nyuszikát. Miért nem néztél ki előbb az ablakon? – oktatgatta utólag.

Mikor a férj meghallotta, hogy a kolhozban ketten is szemet vettek nejeére, kivette a munkahelyről. Bolond lett volna színesre verni az arcát. Lehet, hogy egy még elment volna, de egyszerre két *nembéli* is? Soknak találhatta, pedig a

nyuszi előtt hihetetlen perspektíva villant meg. Hihetetlen! Nem úgy, mint szegény nagy tudású Pöszének. Ja, ő tudott is... Különbén is már akkor divat lett a kék színű szempilla spirál. De mielőtt kivette volna, megvárták a Vezér által beígért fizetésemelést, és egyébként közben történt még kellemetlenebb eset is, amiért tényleg érdemes volt más munkahely után nézni.

Az igazi ok nem is a Vezér kacsalgása lehetett, hanem, hogy nyilvánosan el akarta kapni Izát, hogy megszutyongassa, ami persze nem sikerült, mert hatvanon túl az ember már nem olyan fürge. De leginkább, az ezt követő bírósági tárgyalás tünt az igazi oknak. Ez már tényleg ok lehetett rá. Az események megint hihetetlen gyorsan követték egymást.

Iza a tapperolási kísérletért, fatökünek nevezte a Vezért. Ekkora merészséget még a személyzetis sem engedhetett meg. A Vezér úgy tett, mintha nem hallotta volna, de megjegyezte magának. Még próbálkozott és szőnyegpartira hívta, de a nyuszi felvilágosította, hogy nem az esete, és nagyon sokat tud a könyvelésről. Már mint a valótlanokról. Így aztán hagyta elmenni békében. De, mint fent említett, addig valóban történt még egyet s más.

A személyzetis is szakított a Vezérrel, mert az önérzetébe gázolt más nő csábítási kísérletével. Vagy az szakított vele? Ki emlékszik már rá...

A Vezér szégyenszemre, ennyi csinos nyuszi mellett hoppon maradt. Ezt a gyalázatot!

Szóval banya-anya átkerült egy másik szobába, ami miatt először tajtékozott, hogy nem tudja felügyelni beosztottjait. Sok éjszaka nem aludt miatta, de aztán rájött, hogy ez mégis csak jobb neki.

Persze a mezei nyusziknak sem kellett már könnyet hullatni a nagy rabság miatt, de azért banya-anya továbbra is állandóan árgus szemekkel figyeltette, hogy ki nem bukik a papírja fölé,

mikor hirtelen benyitott a szobába. Kis disznó szemeivel pillanatok alatt fel tudta mérni, hogy ki nem hasal az asztalon. Azért előfordult olyan eset is, amikor banya-anya dalra fakadt a nyuszik legnagyobb csodálkozására. Mikor a másik szobába került, a nyuszik maguk mentek át hozzá, és mindig kifaggatta őket.

Azok meg akaratlanul is énekeltek. Ő leginkább a csinos özvegy után kíváncsiskodott, hogy mit csinál, mert szerinte hülye volt, és nem értett semmihez.

Az özvegy csirkében utazott, ami gyakorlatilag azt jelentette, hogy a csirke kistermelők kivitték a napos csibéket, és a tápot, amin hat hét alatt úgy felfúvatták a szerencsétleneket, hogy csak ülve tudtak csipegetni. Nem bírta a lábuk.

Ma sem megy ez másként, csak az idő rövidült le. Négy hét alatt totál ízületi lesz a lábuk, mert a hirtelen rárakodott súlyt nem bírják el. Na, ezt falja a pórnép, és nem is gondol rá, hogy mozgáskorlátozott beteg csirkét zabál.

Mióta kialakult a piacgazdaság a média iparban, mégiscsak nézni kellene azokat a műsorokat, amik fentieket bővebben, képekkel mindezeket feltárják.

A tápot a tsz-től vásárolták, leginkább utólagos elszámolásra. Aztán a tsz felvásárolta tőlük a „kész” csirkéket. Ez volt a „*bontott csirkét, bontott csirkét*” népzabáltató időszak. Na, és ma mit eszik a nép? Ugyan azt. Hát mit egyen? Tán kutyatápot?

Hogy ízre milyennek érezték a fogyasztók? Talán itt ne is beszéljünk róla. Azóta a piacra került sok fűszer el is vette az íz-telen zamatát.

A táppal felfúvatott csirkék zabálását, később a maréknyi gyógyszerek váltották fel, meg a sok megnyomorított ember. Mert –, mint kiderült – a táp olyan elemeket is tartalmazott, amit emberi fogyasztásra alkalmatlannak minősítettek. Aztán már nem is engedélyezték ilyen összetételben, bár ráfogták, hogy nem rentábilis azért nem gyártják. Jaj, hogy mit be nem

vetetnek az emberekkel! Kellett ide a nyugat! Hogy felvilágosítsa az embereket?

Ki tudja már ezt is ennyi idő után annyi tartósítószer, meg gyógyszerhabzsolás mellett, hogy mi is volt, van abban a tápban?

Tény, hogy az ezredfordulótól számítva, ennyi „nyomorék”, bottal járó ember tán egész Európában nem található. Persze sok mindenre rá lehetett fogni a betegséget. A génekre, az „E”-s jelzésű tartósító szerekre, fertőzött élelmiszerekre, benne lévő guárgumira, de hogy nem egy-két hét alatt nyomorodott meg a lakosság, azt még a hatóság meg a tisztiorvosi szolgálat is tudta, bárhogy is szépítette a dolgokat. És ne legyünk igazságtalanok, ne feledjük a cca két hétig eltitkolt csernobili atomkatasztrófát, meg a sok alfasugárzást, aminek a káros hatását a helybéli lapok igyekeztek kisebbiteni. Na-na kis huncut olvasók! Nagyon feledékenyek vagyunk! Pedig erre építenek a politikusok...

De, az akkori magasabb érdekek! Azok tudták és tudják. Azt még sem lehetett hagyni, hogy összeomoljon az élelmiszeripar! Illetve, hogy az azzal foglalkozók tönkre menjenek.

Mennyi mindenben válogathat ma a lakosság! Azt sem tudja, mit vásároljon a bőség zavarában. Pedig –, mint tudjuk – a világháló (internet) elterjedésével sok disznóságra derült fény. Még sem tanulnak az emberek.

S hogy veszik a tartós tejet! Jó hogy, mikor az két hétig is eláll! Csak azt nem nézik, hogy mitől is áll el az, az élelmiszer.

Ja, kérem, ebben a rohanó világban nem lehet állandóan a boltokba futkározni, meg böngészni a –, ki tudja mikor ragasztott rá cédulát a szavatossági idővel együtt –, amit valljunk meg, nem mindenki ért. Módosított keményítő, emulgáló szer, természetes aroma, hidrogénezett kocsikenőcs-szerű kenyérre való stb. Mi a francok ezek? Mindegy, mert a törvény szerint rajta van az árun, a dobozon. Na, ezt egyétek meg. És akkor még nem is soroltunk fel mindent. Jól kenhető.

Az biztos. És még csodálkoznak, hogy az emberek is felfúvódnak, mint a négy hét alatt konyhakész csirkék. A huszárrostélyos az nem kenhető. De nem is lesz tőle beteg az ember!

Szóval a csinos özvegy a Juci, tartotta számon a beérkezett tápbizonylatokat, a leadott csirkéket árasztul, aztán összevetette őket, hogy melyik ér többet.

Ez igen egyszerűnek látszik – gondolhatná bárki is. A-a! Félig se higgye senki. Egyszerűnek egyszerű lehetett volna, ha nem kutyulják, bonyolítják agyon. De az özvegy, b i z o n y l a – t o k r ó l d o l g o z o t t minden esetben, és nem „bizonyisten”-re. Mindent gondosan titokban lemásolt, mert ő is értette a csíziót. Meg hallott is fenti perről, és nem is felejtette el.

Egy alkalommal egy csirkés vállalkozó 97.000,- ft tartozását igyekezett mindenáron behajtani, mert bizony nem babra ment a játék.

A tartozó tiltakozott, hogy mégiscsak rá akarják verni a 110 q tápot. Fenyegetőzött, hogy majd ő megmutatja, mert ő meg a neje húzta ki a téeszcsét a szarból nem egyszer. Érdekes. A Vezér szerint meg ő. Hányan húzkodhatták ezt a szegény kolhozt!

Jucit ez nem érdekelte, csak a bizonylat, amit tényként lebegtetett. Nem engedett a negyvennyolcból, és addig nem írta alá a leadott csirkék árának kifizetését, míg a termelő nem rendezte a táptartozását.

Volt ám nagy rohangálás!

Anya-banya előbb szép szóval, majd durván próbálta az özvegyet rávenni, hogy álljon el szigorú szándékától, de hiába. A-nya-banya rohant az üzemgazdászhoz, aki egyben főkönyvelőhelyettes, leendő főkönyvelő, és még ki tudja milyen poszt várományosa, az alkoholizmusa mellett.

Imbolygó járása és szóda nélküli messze áradó lehelete mindenkit elszedített, leverte a lábáról.

Egy alkalommal bejelentés nélkül tűnt el, és a rosszindulatúak azt terjesztették róla, hogy elvonón tartózkodott.

Más alkalommal, meg is akarta agyabugyálni az egyik csoportvezetőt, de nem azért mert mindketten Ásothalomról származtak, hanem, mert a névnapjára a virág mellé egy flaskát is mellékelte. Bár, az is lehet, hogy nem a kedvenc itókáját kapta tőle. Ki tudja. Tényleg sok marhaságot hordanak néha össze az emberek.

Mindenesetre magánkívül ordította, hogy *„...ez a dög szándékosan célzott arra, hogy régebben néha ittam, pedig már régen nem láttam szeszt...”*

Hát bizony, az ember még magán is tapasztalhatja, hogy ha egy egész üveggel egyszerre benyakal, utána már nem igen lát semmit.

Kedvenc koreografált beállítását minden lehetséges alkalommal gyakorolta, mikor a Vezér két lába közé, a fél oldalával becsúszott.

Senki, de senki azt meg nem tudta csinálni, pedig többen próbálkoztak.

Egyik lábát kissé megroggyantva beigazította egy gyors mozdulattal főnöke hosszú lábai közé, mintha argentin tangózni akarna. Felső testét előre-hátra ingatva, egyik kezében cigarettával, ernyedte félállásban igyekezett a Vezérré hatni, mind a 35 kilójával.

A másik kezét nem tudni miért, de állandóan lógatta.

Lehet, hogy valami szándéka volt vele, vagy a sok gyűrű lehúzta. De valószínűbb, hogy még mindig fáj a forradás, amit az ablaküveg okozott.

Az akkor még kolhozban „dolgozó” férj egy alkalommal, a legbizalmasabb kollégájával „in flagranti” találta.

Nem sokat teketóriázott, legkedvesebb nejét azonnal bekeregette egy üveggel teli ajtóba. Aztán elváltak ágytól-asztaltól. Ennek annyi a valószínűsége, amennyire valószínű maga a férj keseregte el, de akinek csak tudta.

Autentikus történet...

Innentől az exe állandóan ott lógott a Vezér hosszú lába között szobában, utcán, folyosón, bárhol, és akárhol.

A Vezér mindig kéjes megadással tűrte, és egyetlen alkalommal sem tiltakozott ellene.

Anya kiakadt tőle, de behódolt neki, mert a 35 kilója ellenére sokkal, de sokkal erősebbnek bizonyult, mint ő.

Anya-banya sokat túrt miatta, de visszafogta magát, mert tudta, hogy Majjától is függ mesés nyugdíja, amit alig győzött kivárni.

Egy alkalommal kiszúrta, hogy Majácska még májusban sem fizette be az előző évi háztáji paprika beművelés díját. Mert a tsz minden munkálatot elvégzett a szedésen kívül, aztán behajtotta a pénzt. Már akin behajtotta.

Anya-banya egy nyuszit ugrasztott, mert ő nem merte számon kérni. Az osztályon meg úgy szidta, mint szódás a lovát, és azt sajnálta, hogy mellé ráadásul nem ütheti. Pedig de szívesen elkalapálta volna.

Minden nap.

Gebe Maját az emberek sem szívlelték, mert nagyon értett a parancsolgatáshoz.

Érdekes dolog ez nagyon, mert ha a regnáló hatalom legkisebb *főhalljakedje* is parancsolt, azt egész egyszerűen eltűrték. Magyarul a párt legkisebb sejtjét is Istennek tekintették. De ha hiányzott a könyvecske, akkor lehetett az a legnagyobb koponya, a legtisztességesebb ember is, figyelembe sem vették. E-zért fenti sikkasztási ügy végkimenetelét tekintve, lehet, hogy érthető is.

Hanem, volt nagy riadalom, mikor Gebe Maja gépkocsit tanult vezetni.

Balkezes lévén, minden alkalommal, rittig ellenkezőleg dobta ki azt a fránya irányjelzőt.

Mikor köztudottá vált, hogy milyen nagy fába vágta a fejszéjét, minden gépkocsit vezető így imádkozott: „...*add Uram, hogy el tudjam kerülni.*”

Volt is miért imádkozni, mert már az első kölcsönkért kocsit ripityára törte. Aztán kölcsönkért egy másikat, és annak sem kegyelmezett. De mindig akadt olyan marha, aki odaadta valaminek a reményében féltett autóját. Persze nem volt kegyelem. Senkivel sem tett kivételt. – Mikor már mindenki menekült tőle, vett egy „dodzsemet”, amit szintén gallyra vitt. Nagy gyakorlatot szerzett benne. Majd módszert változtatott. Berendelt magához olyanokat, akiről tudta, hogy rendelkeznek autóval. Előbb nyájasan elbeszélgetett velük, kilátásba helyezett ezt is azt is, végül minden bevezetés nélkül rákérdezett a lényegre.

– Van kocsid?

– Persze, hogy van – felelt büszkén a gyanútlan balek-jelölt, mert egészen másra gondolt, mint vendéglátója.

– Akkor add ide a kulcsot, elviszem egy kis időre, mert szükségem van rá.

Az aktuális pasasnak, se köpni, se nyelni nem lehetett érkezése, olyan hirtelen érte a váratlan *megtiszteltetés*, bár nem mert nemet mondani. Betegesen féltette taligáját –, mint legtöbb kocsit tulajdonos –, de nem lehetett elmismásolni, már nyakig benne ült. Persze az eredmény sem lehetett kétséges.

Egy alkalommal a híres hagymatermelő városból ideszaladt mezőgazdászt szűrt ki magának, akit kocsistól vezetőstől a saját szolgálatába állított.

A „hagymás” ember a fogát csikorgatta, de ő sem mert vele szembeszegülni. Még nagyon újnak számított.

Az emberek sajátos módon vették tudomásul a téveszcsé nagyjainak viadalát. Először is halálra röhögték magukat, aztán míg ezek lefoglalták egymást, addig mindent megfogtak maguknak amit csak tudtak.

Ami a tsz-ben fellelhető volt...

Sokan csak köpködtek s hiába mondták nekik, hogy takarékoskodjanak a nyálukkal, mert pont akkor nem tudnak majd köpni, amikor szabadon lehet.

Ezek után a közgyűlésekre sem jártak el, pedig a Vezér személyesen hívta meg őket, hogy ki legyen töltve a létszám. Az irodásokat is lerendelték, még sem volt szavazóképes a közgyűlés. Majd 4-5 szavazó cédulát is bedobattott egy-egy irodással a szavazatgyűjtő ládába. Ki a fene ellenőrizte? A megyétől, meg a TESZÖV-től, MESZÖV-től kirendeltek, a francokat sem törődtek vele, csak a finom kakaspaprikás illatát érezték. Alig várták, hogy jól bezaabáljanak.

Rengeteg szex kakas bánta azt a napot. Persze egyeseknek az is érthetetlennek tűnt, hogy hova lett az a rengeteg hús. Mert egy kakas kitett 6-8 kg-ot is.

Aztán észlelték, hogy a csárdában az étlapon napokig szex kakaspörkölt kínálta magát a vendégeknek. Természetesen pénzért.

De a Vezér szokása szerint, nem szarozott. Kétszer is tartott közgyűlést, aztán csak meg lett az eredmény.

Ezt a szokást a mindenkori kormány eredményesen adoptálta pl. országgyűlési szavazásokon, de még a társasházakra is törvényben írta elő. Azokra a társasházakra, amiből a regnálók csak sarcot húztak, egy k... vasukba, és segítségükbe nem került. Ezeket a törvényeket – jóval az elitrendszer váltás után – a nép feje felett döntő illetékesek „*alaposan*” megrágták, és egy ciklusban négy darabot is gyártottak belőle a szocik. Az akkori ipari miniszternő a bíróságra járt az esettanulmányokért, ahelyett, hogy magukat az érdekelteket kérdezte volna meg.

A helyi országgyűlési képviselő – az eleinte fogadóóráján csak a közös képviselőkre panaszkodóknak – fölényesen azt a választ adta, hogy „...*lesz majd rendes társasházi törvény, csak maguk azt már nem érik meg...*” Mindezen biztató szavak ellenére, nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Vagy nagyon is beváltotta.

Hát persze. A legtöbb közös képviselő ebből a szintársulattól került ki, a lakástulajdonosok legnagyobb bánatára, és tehetetlenségére. Ezen kívül még sok mindent alkalmaztak, ami

a reg-nálásuk alatt, nekik hozott a konyhára. Természetesen –, mint mindenütt – ezen a téren is voltak kivételek, és rendes emberek –, mint közös képviselők –, de azokat szinte egy kézen meg lehetett számolni.

A szocialisták nagy társasházi törvényalkotását a mai napig *szívja* leginkább a kislakásosok tábora, és átkozza a nagy beavatkozásukat, és hozzáértésüket, mert a mindennapi életüket nyomorgatja vele az egy-egy városrészt összeharásoló „közös képviselő áldásos” tevékenysége. Mármost a saját maga számára áldásos, ez magától értetődik. De erre is egy külön könyv-be térünk ki, alaposan megtárgyalva, hogy miként is vezethetik barom módjára az embereket.

Adminisztrálni, könyveltetni tudtak, tudnak és ez a lényeg! A *hogyan* itt szintén nem érdekes.

Úgyis mindenben a kisemberrel vitetik el a balhét. Azokkal meg ugyan ki törődik, szokás szerint.

Visszatérve az özvegy Juci által felfedezett tápcsálási ügyre, szerencséjére már Pösze nélkül folytatódott, mert a Vezér csak kipiszkálta. Elment rokkantsági nyugdíjba.

Érdekes, hogy a nagy elitrendszer váltás után, könyvelői kft-be összeállt kolhoz elit rétege, őt alkalmazta rendkívüli tudása miatt. Nélküle semmire sem mentek volna. Ő meg olyan hülye volt, hogy beállt hozzájuk. Nem volt belőlük elég 20 év (!?) Nyilván megszokta őket, mint paci a verést.

A szép özvegy Juci egyedül vitte végig az egész tápcsálási ügyet. Még a bíróságot is megjárta.

Mivel hiába beszéltek hetekig a lelkére, hogy hunyjon szemet a 97.768,- ft értékű 110 q kifizetetlen táp felett, Gebe Maja és banya-anya egyszerre írta alá, a leadott csirke kifizetésének engedélyezését, miközben stornírozták fenti táp összegét. Természetesen az sem izgatta őket, hogy egy, *istenneadja* véletlen ellenőrzéskor nem tudják kimutatni, hogy táp híján mivel fújatták fel a csirkéket.

A szép özvegy nem hagyta magát. Mintha mi sem történt volna, kedélyesen viselkedett, és bejárt anya-banya irodájába. Ott megszerezte anya-banya könyvelési attrakciójának bizonyítékát, mely a következőképpen mutatott:

„4. oldal, könyvelési bizonylat: – V/465 9755V.425 stornó. (bekeretezve mintegy megkülönböztetve a többi tételtől) 92.510,- kipipálva, 379-12 Sz..né tartozás 97.768,- ft.,

Bizony-bizony ez csak anya-banyának mondott sokat.. A biztonság kedvéért megjelölte magának!

A közel 100.000,-ft értékű táp volt, nincs. Eltűnt.

Csak egy *könyvelési tétel* az egész...

Hogy hogyan került bizonylatolásra, arról nem szólt a fáma. Meg arról sem, hogy hol volt ekkor a belőr? Meg máskor.

Anya-banya pöffeszkedve járkált az özvegy Jucit bosszantva. Legalábbis azt hitte. Nagy érdemet szerzett a leendő főkönyvelő és a Vezér előtt.

– Na, a franc essen bele – mondta – most járjon a pofája, most mondjon valamit! – gúnyolódott banya-anya.

Az özvegy lejegyezte a bizonylatot, (akkor még mindig nem volt fénymásolási lehetőség csak körülményes stencil) és ezzel megpecsételte a sorsát. Ráadásul a főkönyvelőnél is elásta magát. Kiadta neki felesbe a háztáji paprikáját, amit a főkönyvelő retye-rutyája művelt meg. Az ismerősnek, rokonnak kellett, és nem a főkönyvelőnek. Volt annak annyi, amennyit csak nem szégyellt.

A paprikaművelést azért nem lehetett egy sétagaloppnak nevezni, mint fent már említésre került. Mert a gépek a földmunkát elvégezték ugyan, (gyomirtózás, magvetés, kapálás) de a locsolni az embereknek kellett. Ráadásul éjszaka, amikor a szúnyogok egyesült erővel támadtak. Aztán a 12 cm átmérőjű locsolócsöveket szétszedni, tovább cipelni, ott újra összerakni sem volt könnyű, meg sokszor ragadt bele a csizmájuk a vendégmarasztaló sárba.

Ezt persze „csak” addig kellett végezni, míg a zöld paprikacsövek meg nem nőttek, mert aztán nem lehetett locsolni, nehogy leverjék őket.

Mire szedésre megérett a paprika, már mindenki tudta, hogy ki kapott, hol kapott, mennyit kapott és azt is, hogy cca. mennyit fizet a biztosító. Mert a biztosító mindig fizetett a dolgozók örömére, mint az már ismert. Ezt nevezték tiszta haszonnak. Csak hát, akiknek kétszer, háromszor akkora terület *jutott*, mint a nagy átlagnak, annak a biztosítási összeg is magasabbra rúgott. Zúgolódtak, meg, morgolódtak is eleget.

De, hogy ne tűnjön fel a könyvelésen, hogy az egyenlők között vannak egyenlőbbek, olyanok nevére írták a paprikaföldet, aki nem kért. Sok ilyen könyvelési tétel akadt, nagyon sok. Ha jól meggondoljuk, a biztosítást is beleszámítva, ki is merítette a család fogalmát. De ezt, csak a törvényt betartók gondolták így. Azok meg nem számítottak –, mint mindig – mert nagy marhák voltak, ami az ország nyilvánvaló gazdálkodását illette.

Pedig kísértetiesen hasonlított az évszázad perének technikájához. De a belőr sem figyelt. Ugyan minek? Nem értett az semmihez. Meg aztán ő dupla területet kapott, mint egy „sima” dolgozó. Hanem, ha jogtalanul vonták le a költségeket, mert rohadtul összekutyultak mindent ezekkel a machinációkkal, volt ám cirkusz.

Az egyik szerencsétlen gyerek is így járt. Reklamálása közben megjelent a főkönyv. helyettes Gebe Maja, és pechjére a gyerek rendesen lekurvázta, ledisználta mindenki előtt. Kis híján elagyabugyálta. Na és? Volt őneki ilyesmiben már többször része. Eggyel több, vagy kevesebb...

– Hülye ez, mondta a főkönyv. helyettes – beleszámított volna a nyugdíjába....

Hát, így mentek a dolgok, ebben a téveszcsében is.

Az özvegyet is felcukkolták az irodában a betakarítás után, hogy a főkönyv. átverte.

Na, ennek sem kellett több. Beperelte, és meg is nyerte a pert. A főkönyv. retyerutyájának sem bizonyult busás haszonnak a termés eltitkolása.

A dorozsmai asszonyok szedték a paprikát és a Mihályteleki MF. Tsz-ben adták le.

Gizi néni 75 évesen úgy hajlongott, mintha húsz éves lett volna. De előbb a vezetők paprikáját kellett szedni, és aztán jöhetett a pórnép. Ez azért nem volt mindegy, mert a végén leadóknak már nem fizettek annyit, kevesebbet szedtek be I. osztályúba, akármilyen szép csöveket prezentáltak a termelők. A felvásárlók válogattak.

– Nagy disznók ezek is – szidták őket a termelők, amiben volt is igazságuk.

A felvásárlók részéről egyértelműen látszott a saját érdekeiket szolgáló *logika*, mert eleiben elsősorban a vezetőknek fizettek a leadásért, és minden szedést első osztályú áron! Akármilyen hitvány volt a termék. Valahol be kellett hozni a veszteséget.

A paprikabokrokat mindig háromszor szedték meg, és a másod, meg harmadosztályúért már elvileg kevesebb járt volna mázsánként, még a vezetőknek is. Aztán látva az átlagon felüli termést, már nem izgultak, hogy nem lesz meg a terv. Hanem, mikor Bordány alatt is létrejött egy felvásárló telep, ilyenkor hullámszórt Mihálytelken a paprika ára. Megijedtek az átvevők, hogy mindenki az új helyre viszi leadni, mert ott többet fizettek egy pár forinttal.

Igyekezett is minden termelő megrohanni a dorozsmai paprikaszedőket, de a vezetők táblája nem akart véget érni. Pedig nagyon dolgoztak az asszonyok, semmit nem lehetett rájuk fogni. Úgy tépkedték le a csöveket, hogy szemmel nem lehetett követni a mozdulataikat.

De kiderült ott más turpisság is, mert a vezetőknek azért csak kellemetlen lehetett, ha a tagság látta a többihez képest a jóval több termést. Nem akart vége szakadni a vezetők, és kegyeltjeik paprika leadásának. Csak hordták, csak hordták,

csak hordták...Ha máshol nem, hát a felvásárlónál aztán látták a különbséget.

Az átvevők részére, névsort adtak le az illetékes megbízott emberek. Így aztán még a nevek alapján is megkülönböztetve fizettek többet, vagy kevesebbet. Mert bizony a nevek mellett is ott díszelgett a „titkos jelzés”, amit a felvásárlók értettek. Mikor már majdnem úgy nézett ki, hogy a teljes paprikatábla egy pár kiváltságosé, akkor intézték el a vezetők, hogy egy pár forinttal többet fizető felvásárlást indítsanak el másik helyen. Tehát a téveszcse vezetői a mihálytelki felvásárló telepet is átverték, mert konkurenciát teremtettek nekik, holott szerződés kötött mindenkit az összes termés leadására. Sokan az új szedőhöz vitték, ha a „kötelező” mennyiséget leadták Mihálytelekre. Aztán még arra is rájöttek a termelők, hogy csak a második, vagy harmadik szedést adják be a kötelezőbe. Persze a-zokat sem akkor szalajtották a tanyabokorból. Sokkal korábban...

Mikor beindult a Bordány alatti felvásárlás, akkor a mihálytelki felvásárlók saját embereket küldtek ki kémkedni. Erre számítottak is a paprikatermelők, és valamelyik rokonnak vagy ismerősnek a nevét diktálták be. Vagyis, fiktív neveket. Mindenesetre nem voltak elég okosak, mert a kiváltságosokét kellett volna, ha már ügyis machináltak a nevekkal.

A konkurencia papírjaiba nem nézhetett bele a rivális, csak legfeljebb ha valaki arcról ismerősnek tűnt, akkor kérdezősködtek és fenyegetőztek a szerződés végett. De akkor meg a feleségeket állították oda a neveket bediktálni, meg aláírni. Azért így is ügyes és kifizetőbb megoldásnak bizonyult. Ez volt a kölcsönkenyér visszajár elv.

Igaz, hogy akkor még mindig nem dívott a mobiltelefon, de az ördög tudja hogyan, a drótot mindig leadták egymásnak az emberek.

Persze a tagok termésmennyiségét senki nem tudta ellenőrizni, lemázsálni, így a szedőnek el kellett fogadni, hogy „*csak*” annyi termett, amennyit kötelezően leadtak.

Most merje valaki azt mondani, hogy a magyar ember nem firnájszos! Ennyi „kegyes” csalást! És még a vezetőknek hálálkodtak a tagok.

Senki nem vette észre, hogy már a hetvenes évek végén, véletlenül erősödött fel a piacgazdaság fűszerpaprika értékesítés terén. Lehet, hogy a gazdaság más területein is, de most még fenti téeszről szól a rege. Annak ellenére, vagy éppen azért, hogy mutyiban irányították, nem kellett agyon adminisztrálni, nem kellett privatizálni, idegeneknek kiszolgáltatva a lakosságot, nem kellett hozzá a mai napig sem képes elrohadni akaró korrupció, mesés fizetésű hivatalnokok, akik íróasztal mellől mondták meg a tutit. A józan paraszti ész, és a „kényszermutyizás” teremtette meg magának a piacgazdaságot. Mi a jó francért nem hagyták az embereket ésszerűen cselekedni? Mert ezt is irányították, mint látjuk.

De egyszer, mégiscsak rájöttek volna mások is, hogy a magyar termékekben van akkora üzlet, hogy érdemes vele többeknek is foglalkozni. Nem monopolhelyzetet teremteni, és ezzel kiszolgáltatottá tenni a szerencsétlen termelőt. Csak akkor még nem tudták, hogy ezt piacgazdaságnak nevezik. Ott fönt még nem a-gyalták ki, hogy miként is csinálják, tervezgessék, hogy csakis a felső réteg járjon jól. Vagy nem tanították a marxista egyetemen.

Természetesen abból a megtermelt, kiizzadt piros paprikacsövekből hasznot húzott a téeszcsé, a két felvásárló, a malmok, a kereskedők, az adminisztratív dolgozók, az állam, és a végén a robotoló termelő. Még így irányítva is. Ahogy az lenni szokott.

Ha hagyják a termelőt, csak lehetőséget biztosítanak, azaz koordinálják a termék útját, akkor kiesnek az adminisztrátorok, az egyik felvásárló telep, a téeszcsé és a kereskedők kevesebbet

kaszálnak, de még a malmok is, és több jut magának az előállítónak.

Mikor beütött a nagy privatizáció –, amit nem is tudtak hirtelen kimondani az emberek, meg nem is értették elsőre, hogy mit is akart az jelenteni –, akkor átestek a ló túlsó oldalára, mint az a magyar embernél lenni szokott. Elfelejtették, hogy hol a ló közepe. Más része mindig a szájukon volt, de a közepét sehogy sem tudták eltalálni. Pedig az, közelebb állt a szemmagassághoz...

Szétverték a téeszcséket, és egy darab papírral kitörölték a tsz-tagok szemét, amivel ők, nem tudtak mit kezdeni. Na, ekkor jöttek a feltételezhetően zsíros földbárók, akik azonnal tudták, hogy mit kell tenni. Hogy honnan a jó francból? Ez is rejtély. Az egyszerű ember számára.

Az egykor szerényen, de biztosan éldegélő, magát halálra dolgozó paraszt, hirtelen nincstelenné vált. Az is maradt. Kialakult egy „tanult, entellektüel” paraszti társadalom, de ez már hosszú, és szinte mindenki unásig ismeri a storyt. Végül... ez is egy újraelosztás. A termőföld újra elosztása. A tsz-tagok, meg zsellérek lettek. Dolgozhatnak a földbáróknak. Értékelje mindenki, ahogy akarja, mert nem csináltak belőle titkot. Nyíltan ment minden. Hogy hol volt akkor az a sok politikus, meg okos politológus? Csak nem importálták őket azóta? Mert azelőtt nem is lehetett róluk hallani. Hát... minden rosszban van valami jó. Mennyi jól fizető politológusi állás alakult hirtelen! Nahát! És még azt mondják, hogy nincs új a Nap alatt...

ÚJABB KONCEPCIÓS PER

Egy nem elég...

A szép özvegynek is alaposan meggyűlt a baja. Előbb a tápügy, aztán a feles paprikaügy. Szóval rendesen kihúzta a gyufát.

A két főkönyv.helyettes, kihelyezte az I-es üzembe, de ő nem ment. Munkaügyi Döntőbizottsághoz fordult.

Hogy addig se maradjon esemény nélkül a kolhoz, egy elképesztő színjátékot rendeztek. Az özvegy beadványát elsüllyesztették, helyette elrettentésül megrendeztek egy előadást.

Abba könyvelői szobába, ahol az özvegy dolgozott, kezdtek beáramlani az adminisztratív dolgozók. Persze parancsszóra.

A könyvelő nyuszik nem tudták mi történik.

Utoljára a Vezér lépett be, és viccelődni kezdett. De előbb elmondta az elvtársnőknek a szokásos monológját, ami rosszabb volt, mint egy szakállas vicc. Senki nem nevetett. Még akkor sem, mikor kedvenc témáját is bevetette, hogy „...*ennyi tyúkhhoz csak egy kakas tartozik, mégpedig ő...*” A halvány kényszeredett mosolyok ráfagytak az arcokra, mikor az özvegyet vette célba és nem kímélte.

Egyre jobban tüzelt, mint egy üzekedő vén baknyúl, és a végén felszólított mindenkit, hogy mondjon el mindent, amit az özvegy ellen fel tud hozni, amit a szemére tud vetni.

Az özvegy elfúló hangon próbált védekezni, lábai remegtek, szeme könnyben úszott, nyelve nem akart engedelmeskedni. Gondolatai hiába tömörültek, nem tudta szavakba önteni.

Egyedül, egymagában ennyi emberrel szemben...

Micsoda szemét, aljas, alattomos dolog...

Mindenki ott volt.

Élen a Vezér, a titkárnőjével, annak a titkárnőjével, a titkárnő titkárnőjének a titkárnőjével, a főkönyvelő, az agronómus, a két főkönyvelő helyettes, a belőr, az egyszemélyes

szemérmetlen személyzeti osztály vezetője, a balesetvédelmi előadó, tűzrendész, az sztk-s, a pénztáros, az irattáros, a jogász, a könyvelők, béresek, gépesek, a munkaügyi osztály virágkosarából ki-pottyant, de felkapaszkodó tendenciában lévő vezetőjével, Ici-vel. Fennen hirdette a Vezér és saját nézetét, miszerint ha mindenki elmondaná vélt, vagy valós sérelmét, demokratikus, vagy antidemokratikus véleményét, „...*anarchia lenne ebben a kolhozban...*”

Hát ez jól belecsapott a lisztbe.

Ráadásul észre sem vette, hogy tele lett vele saját szeme szája! Talán nem is hallotta, hogy miket zagyvált össze.

– *Ez, mint olyan, tűrhetetlen és megengedhetetlen – fröcsögött tovább, ahogy a Vezér szokta.*

Élénk fantáziával ecsetelte a Vezérnek, hogy az éppen szóban forgó békétlen, milyen rossz hatással van a közösségre, zavarja a fegyelmet (?) bontja az egységet, a rendet.

– *Régóta figyelem, hogy nem dolgozik, csak beszélgetni jár a folyosóra.*

– És te mit csinálsz addig, míg engem figyelsz a folyosón – jutott levegőhöz a megtámadott –, de csak olaj volt a tűzre, mert az alkalmi szónok mindenképpen vissza akart kerülni a Vezér bizalmába. Majd ha lesz egy másik, akkor annak a bizalmába, és az előzőt lehet köpködni.

Mivel a kis beosztottak nem mertek szólni, így az osztályvezetők és helyettesek mondtak valami terhelőt a megtámadottra, aki ismét tehetetlenné vált ennyi váratlan rosszindulatú vádaskodásra. Divatja volt ennek akkoriban más munkahelyen is, ha meg akartak szabadulni valakitől, de a munka törvénykönyve védte őket.

Még a személyzetis is hazug vádaskodásba keveredett, akinek jobb lett volna tartania száját azok után, ami történt közte, és a Vezér között mindenki szemeláttára.

Talán ha az özvegy megőrzi higgadtságát –, ami szinte lehetetlen volt olyan mocskos körülmények között. Ha

megkérdezi –, ami meglepetésszerűen érte volna az összetartó társaságot, hogy – „*tényleg igaz, hogy Balatonalmádiba jártatok a Vezérrel kefélni? Igazat mondott Panka a bíróságon*”? – Csak úgy félvállról. Hiszen ezt, csak bíróságon elhangzott idézetnek szánta volna, ami bele is került a jegyzőkönyvbe. Pofán is trafált volna minden mocskolódót.

Vajon mi lett volna az összetartó társaságból? Ciri-buri biztosan.

Miért? Ráadásul csak *kérdezte* volna, és nem állítja.

De hát ki tud olyankor józanul gondolkodni, mikor egy farkas sakál támadja meg? A jó anyjukat is megtámadták volna.

Az özvegy ezek után nem tehetett mást, összepakolt és el akart menni. De csak másodszori kísérletre sikerült, mert a vezetők, mint a banditák útját állták.

Az ember fantasztikus teremtmény. Hihetetlen dolgokat tud véghezvinni. Ha összefog sok ember, hegyeket képes megmozgatni. Ha a jó tulajdonságát a társadalom jobbítására fordítja, ott a közösségben az egyén is jól érzi magát.

Jó közérzettel, a várható és váratlan problémákat is könnyebben meg tudja oldani, át tudja vészeln.

S nagyon fontos az egyén közérzete, mert ma én vagyok az egyén, holnap te, holnapután ti...

De, ha egy közösség erejét az egyén eltaposására, elnyomására használja, az ember eljut egy pontra, hogy megundorodik saját magától. Ma én, holnap te, holnapután ti...

Az özvegynek útját állta a sok vezető, és mintegy láncot alkotva, meg sem mozdultak. Szorosan egymás mellett lecövekeltek, és egyáltalán nem mutattak hajlandóságot, hogy békében hagyják elmenni. Pedig eléggé megalázták már.

A többiek, rettenetesen undorítóknak, és brutálisnak érezték a támadók cinikus röhögcsélését, s az ember el sem tudta volna képzelni, hogy ezek komoly családanyák és családapák lettek volna. A huszadik század végén...

Az özvegynek leesett a fekete kalapja –, mert még gyászolt – táskát szorongató keze beszorult a tömegbe táskástól, és valósággal ki kellett magát verekedni az útonállók között.

Félelmetes és iszonyatos volt... Hátborzongatóan hatott. Hogy le tud süllyedni az ember! Hogy le tud süllyedni...

A nyuszik lapultak és hányingert éreztek, mint terhesség idején.

A Vezér érzéketlenül, diadalmasan és jópofáskodva mesélte el, hogy az özvegy megrágalmazta, hogy Izával viszonyt alakított ki, pedig csak fizetésemelést adott neki, hogy maradjon a kolhozban. A személyzetisnek a hír hallatán, majdnem kiszaladt a talaj a lába alól. Aztán azt mondogatta „bizalmas” körökben, hogy „*ennek a vén marhának öregségére jött meg az étvágya*”. Valószínűleg, most vele nyelették le a békát.

A Vezér a bunkóságát már nem egyszer tanúsította, és ezt több alkalommal is megerősítette. A színielőadás végén, mint, aki jól érezte magát, kedélyesen és elégedetten kivonult a könyvelő nyuszik szobájából. A nyuszik első eszmélésük után nevetgélni kezdtek Iza, és a Vezér esetén. Iza hangosan gondolkodott, és felszaladt a vérnyomása.

– Most miért mondta ezt a Vezér? – kérdezte inkább önmagától, mint társaitól. Valami megnyugtató félet, együttérzést várt el tőlük, de hiába.

Na, erre emlegettük fent, hogy egyszer én, egyszer te, egyszer ti...

Most következett az egyszer „te”.

Aztán Iza tépelődéséből felugrott, és lerohant a Vezérhez, hogy számon kérje, miért tette őt nevetségessé a többiek előtt.

A Vezérnek tényleg csorgott a nyála Iza után –, mint azt fentebb már érintettük –, és azt gondolta, hogy egyszer csak beérik a gyümölcs. Mindegy, hogy hogyan, de beérik. Mert ha elhalmozza minden jóval, nincs az a rátarti nő, aki annak be ne hódolna.

Viszont nem felejtette el, hogy fatökünek nevezte, és kajánul vigyorgott. Nagyon ínyére volt a helyzet.

– Főnök! – kezdte Iza a közepébe vágva –, mi a fenét mondott maga az előbb?

– Hát hallotta! Maga az én szeretőm – volt az egyértelmű válasz.

– Ezt Juci mondta? Nem hiszem el!

– Pedig így van. Tanúm is van rá.

– Kicsoda? Ki hallotta?

– Akit maga akar, az hallotta.

Izában egy pillanatra megállt az ütő. Most saját magán tapasztalhatta meg, hogy milyen is az, ha valakit ok nélkül megrágál-maznak. Ha ki akarják nyírni.

– Hogy-hogy? – értetlenkedett továbbra is, és nem tudta, hogyan másszon ki ebből a kelepceből. Mert nagyon úgy nézett ki, hogy a Vezér kelepcebé csalta. Talán az elhallgatott táppénzcsalása miatt.

– Kit akar tanújának? – kérdezte a Vezér jókedvűen.

– Ne beszéljen már bolondokat. Ugyan ki tanúskodna hamisan? – háborodott fel még jobban.

– Nem tanúskodik hamisan. Ha én mondom, akkor nyugodjon meg, hogy az illető hallotta.

– Most mit csináljak? – kérdezte kétségbeesve, de inkább idétlenül a nő. Már nyoma sem volt a nagy magabiztosságának.

– Perelje be, becsületsértésért.

– Pereljem be? Menjek bíróságra? Még sohasem tettem ilyet.

– Nem baj. A tanúkra ne legyen gondja. Az egyik én leszek. Megfelel? – folytatta szenvtelenül.

Iza, mint egy részeg szédelgett ki főnöke szobájából.

A kolléganők próbáltak a józan észére apellálni, hogy ne keresse a becsületét a bíróságon, hiszen ez csak a Vezér szájából hangzott el. Azt senki sem hallotta, hogy az özvegy mondta volna, de ő akkor már döntött. Hiszen önérzete a

fizetésével egy szintre emelkedett, csak azt nem látta előre, hogy ennek milyen ára lesz bírósági ítélettől függetlenül. Beperelte az özvegyet, becsületsértésért.

A társaság elvonult, és a két főkönyvelő helyettes, anya-banya és a Gebe Maja egy ívet hordozott körül, hogy mindenki írja alá, miszerint nem kíván együtt dolgozni az özvegygel.

Miért is?

Mert, be akarta hajtani a kifizetetlen tápot, és nem akarta elmismásolni?

Meg azért, mert megnyerte a főkönyvelővel szemben a pert osztozkodás ügyben, mikor ki akarták semmizni a paprikájából?

Ezek szerint – Tusika fenti kálváriáját is figyelembe véve, hogy mást itt ne említsünk – a Vezér és csapata csak a tisztességesen dolgozókat üldözte és hurcolta meg?

Van-e valakinek ellenvéleménye fenti kérdést illetően?

A nyuszik az ívet nem akarták aláírni, mire a két főkönyv. helyettes meggyőző erejű hegyibeszédbe kezdett. Úgy, mint paprikaföld, fizetésemelés, túlóra kifizetés stb. Ezek mind tüzes nyílként hatoltak a szívekbe.

Alá is írták egy kivétellel, akire nem a zsaroló ízű szavak hatottak, hanem a terrorisztikus kiközösítő magatartás.

Ám végül neki is alá kellett írni. Muszáj volt, mert megfenyegették. Szabályszerűen megfenyegették, hogy nem kap paprikaföldet, mert anya-banya szerint nagy volt a pofája. Így aztán leállította, de nem végleg.

Az egyéni nyuszi is próbálta a bizonylatolást betartani, de hát ott ahol addig nem volt, hogyan lehet azt folyamatossá tenni, mint ahogy a főkönyv megkövetelte? Az I-es üzemágban úgy vitte a szél az udvaron a bizonylatokat, mint ősszel a lehullott falevelet.

Lehetett volna még vonalat húzni, és odaírni, hogy „*innen jövök én*” de ezután adjátok le a betelt bizonylatokat. A kintiek beintettek.

– Mit pattog ez a kis senki? Mi az, hogy adjuk le a betelt bizonylatokat? Hol él ez? – kérdezgették egymástól röhögve, a Vezér emberei. – Már mindenki dirigálni akar –, háborogtak és azután is azt csinálták, amit megszoktak.

Egy alkalommal kiírtak egy pár tálca tojást, és az I-es üzemben lévő bizonylatoló azt az utasítást kapta, hogy a „bankos Rózsának” küldje. Hát nem ráírta a bizonylatra, hogy: „*a bankos Rózsának megy a tojás*”.

Anya-banya kóc haját tépte dühében, mikor a kezébe került a bizonylat. Behívta a bizonylatot kiállító Mancit, és egy az egyben lemarházta, amit Mancit nem is értett. Érthetetlen volt a-nya-banya mérge, hiszen csak azt csinálták, amit a nagyok. Egy ici-pici részlet különbséggel. Őszinték voltak.

A főnökök valótlanlanságot írtak a bizonylatra. Ha úgy tetszik, hazugságot.

De mi is lett volna, ha a többiek is ráírják pl. hogy:

„...*a 20 kokas meg a többi eszméletlen sok miegymás „Pomócsin” elvtársnak megy, amiért ilyen jól lezárult a nagy per...”
Vagy a többi elvtársnak?*

Érdekes lett volna...

Bizony, bizony. Mindig a fejétől bűzlik a hal.

Mancit, a *marházás* után megsértődött. És ugyan ki nem? Ezután ha anya pucolt csirkét, vagy tojást kért az irodások számára, Mancit tollastul, vízestől mérte a csirkét. A tojások meg mire beértek az irodába, fele összetörött. Ki szelet vet... mondhatnánk.

Az egyéni nyuszi nem tudta elvégezni a munkáját, mert kis pont volt ő ahhoz, hogy rendre szoktassa az addig rendetlenkedőket. Ehhez valami fejesnek kellett volna legalább egy ejnye-bejnye kilátásba helyezett körlevelet küldeni. Azt nem vállalták. Mindig egy *kisemberre* akarták a sarat rákenni.

A homokbánya bányamestere egy pillanatra ijedt csak meg. Aztán beküldte a Vezér fiát –, mert a Vezérnek fia, lánya, testvére meg ki tudja még milyen oldalági rokona is ott lébecelt

a kolhozban, úgy hogy akár családi vállalkozást is kezdhettek volna, ha értenek valamihez. Az ifjú Vezér, írásban tanúsította, hogy a homokbánya tömbjei ettől eddig nem voltak megtalálhatók. Azért küldött az irodába olyan tömböket, amiben elejétől a végéig, mind stornírozta. (?)

A fuvarozói okmányokat meg a szél fújta ki a gépkocsi ablakán keresztül. Mégiscsak élelmes nép ez a magyar!

(Nem adtok érdem szerint, majd elveszük! Ti tanítottatok meg rá.)

– A határban nincs WC papír, és valamit használni kell, a sárga gatyót elkerülendő – szellemeskedett a gkv. vezetője.

A sok hiányzó bizonylatokat a tombolázásnál lehetett látni. Egy A4-es lapon több 5x5 db kockákra osztott négyzetháló üres szemei bizonyították, hogy hol tűnhettek el az áruk, és kiknél.

Az *egyéni* szájalt, hogy egyetlen lapon egy egész kolhoz el lehetne lopni, de pont az nem törődött vele, akinek kellett volna.

Az *egyéni* tudat alatt sejtette, hogy anya-banya bűnbaknak tartogatja. A banya mindent eltanult a Vezértől.

Azért ez meglehetősen ijesztőnek tűnt, hogy valakit mindig kinéztek – leginkább a legtisztességesebbet, hogy ráverjék az aktuális balhét annak nyilvánosságra való kerülésekor.

Meg az is érthetetlen, hogy Pöszét ebből ilyen módon kihagyták. Igaz, hogy másképpen tették gallyra, mert ő csak azt könyvelte le, amit elébe tettek. Ettől függetlenül meg is vádolhatták volna valami hamis adat miatt. De az ő munkájára szükség volt.

Tulajdonképpen, ha jól meggondoljuk, bizony ő is nagy veszélyben volt munkáját illetően. Hiszen minden egyes cetliről tudta, hogy melyik tartalmaz hazugságot, és milyen mértékben. Tehát ő szentesítette az egész garázdálkodást.

Az addigi eseményeket látva, az *egyéninek* a háta is beleborsókázott. Felmondott, de anya-banya kötözködött. – Majd akkor méysz el, ha én megengedem – utasította el.

Bizonyára még nem volt elég anyag, amit a nyakába tudott volna varrni.

Az egyéni nem ijedt meg, és szópárbajt folytatott vele. Képes volt visszapöntyögni és a fejére olvasni, hogy miket csinált.

Anya-banya tajtékozott, hogy szarul végzi a munkáját.

– Persze. Szóval Pösze se, az özvegy se, az előtted lévő főkönyvelő se, meg én sem végzem jól a munkát.

Te meg mit csinálsz? Elhárítod a felelősséget, és regényt olvasol a fiókodban, mert tudod, hogy a te munkád is szart sem ér.

Anya-banyát kis híján a guta ütötte meg. Bevörösödött a feje, remegett a keze és ordított az egyénire.

– Ki mondta ezt a baromságot? – Nagyon nem tetszett neki, hogy kiszúrták.

– Mindegy! A lényeg, hogy igaz.

– Hülye volt, aki mondta meg te is!

Az egyéninek is fejébe szállt a vér egy pillanatra, és merészen visszaüvöltött.

– Hülye vagy te meg, aki megcsinált – kiabálta főnöknőjére, amit még soha nem tett és úgy rávágta az ajtót, hogy majd kiszakadt a helyéből. Aztán lerohant a Vezérhez, és míg a munkaideje le nem járt, fizetés nélküli szabadságot kért.

A Vezér –, ki tudja milyen meggondolásból – nem engedélyezett fizetés nélküli szabadságot, hanem a 134648/1987. számú levelében rendkívüli fizetett szabadságot adott neki.

Ezt az intézkedést senki nem értette, leginkább az *egyéni* nyuszi, de aztán nem törődött vele, élvezte a rendkívüli szabadságot.

Anya-banya viszont ebbe belebetegedett. Felszaladt a vérnyomása, bevérzett a szeme, és táppénzt kellett igénybe vennie.

A többi nyuszi fellélegezhetett egy kissé.

„A PEREK SOHA NEM ÉRNEK VÉGET...”

Az özvegy is belebetegedett a rendkívüli színi előadásba, a tárgyalás elhalasztását kérte, de nélküle tartották meg.

A Döntő bizottság elnöke, olyan 90 feletti csoszogi lett, aki nyugdíja mellett, havi 4.200,- ft-ért spiclikedett.

Na meg „bíraskodott”. Jól bírta az öreg, igazán büszke lehetett magára. De minden évben két-három alkalommal segélyben részesült u.n. *szociális juttatás* címen.

Jani bá' a Vezértől megkapta az utasításokat, és a látszat kedvéért mindenkitől érdeklődött, hogy mit tud az özvegyről. Mivel nem kapott kielégítő választ, hát helybenhagyta a Vezér határozatát.

Az elutasítás után az özvegy a Munkaügyi Bírósághoz fordult, ahol dr D. Erzsébet a tanács elnöke az I.M.475/87/4. sz. végzésében szintén elutasította.

Közben a főkönyv. helyettes, anya-banya, és a munkaügyi vezető a 600-62/1987.04.14. sz. levelében visszavonta az özvegy I-es üzembe történő kihelyezését, megszüntette munkaviszonyát, és a tsz-tagságát.

Ezt a levelet a munkakönyvvel együtt az özvegy lakására küldte ki a munkaügyi feladatokat végző dolgozóval, aki akkor még, a téglagyári vezető feleségének nevezhette magát.

Az özvegy nem vette át, hanem visszaküldte azzal, hogy nem mondott fel, és a tagságát nem akarja megszüntetni.

Erre föl, a „*tagság megszűnt*” bejegyzést lehúзва, ismét megkapta a munkakönyvét. Azóta is tag, a munkakönyvében kijavított bejegyzéssel. Pedig már a tszcsé is rég megszűnt. Hogy ő kapott-e valami kárpótlást a nagy elitrendszer váltáskor, arról nincsenek értesülések.

A munkaviszonyának megszüntetésével is törvénytelenül jártak el, mert a rendelkezések szerint, csak a vezetőség intézkedhetett volna ebben a témában, és nem a gyűlölködő

felettese, aki soha egyetlen pillanatig nem tagadta, hogy ellenszenvvel viseltetik beosztottja iránt.

Pl. mert nem vállalta magára a 110 q kifizetetlen táp elmismásolásának ódiumát.

A Munkaügyi Bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a munkaviszonyt szabálytalanul szüntették meg.

Az özvegy, a megaláztatás után már nem akart visszamenni dolgozni, és az elégtétellel is beírta volna.

Anya-banya biztonsági intézkedéseket tett. A könyvelői szoba kulcsát nem adta le a portán, hanem hazavitte, amit szintén szabálytalanul oldott meg.

Megüzente az özvegynek, hogy be ne merje tenni a lábát a tsz-be, mert ellenkező esetben azonnal hanyatt vágja magát, és ordítani kezd, hogy az özvegy megtámadta.

Erre olyan hahota tört ki a nyuszik között, hogy alig bírták magukat visszafogni.

Anya-banya egy 110 kg-os 175 cm magas – nyugodtan debellának nevezhető – nőnek számított, az özvegy meg 55 cm-es 50 kg-os filigrán természetnek.

Mikor a Vezér meghallotta, még ő is a hasát fogta nevéttében.

A nyuszik elképzelték a forgalmi akadályt a szűk folyosón.

Ezután az özvegyet beidézték a rendőrségre.

Az özvegy nem volt ijedős fajta, és fia személyében házi jogtanácsadóra számíthatott.

Összeszedte kis irattárát, bizonyítékait, és előállította magát...

Megkezdődött a kihallgatás.

Téma: „ismeretlen” feljelentő a kolhozból 50.000,- ft-on felüli sikkasztást jelentett.

Az özvegyet jelölte meg, mint, aki a sikkasztást észlelte, tehát t a n ú k é n t rendelték be. De, hogy ki tette meg a feljelentést...

Egyet lehet találni.

Valószínű, hogy valaki a bőrét így akarta menteni.

Ő viszont elmondta, hogy a hír igaz, 110 q táp ügyben, de az is igaz, hogy a feljegyzését nem vették figyelembe. Sőt! Stornírozták a tételt.

Még hozzátette, hogy a tsz elnöke által kinevezett végzettség nélküli agronómus úgy helyezte ki a csibéket, ha hálapénzt kapott érte. Erre panaszkodtak a csirke kistermelők.

Ezt ugyan megvesztegetésnek nevezték akkor, de az özvegy azt mondta nagy merészen, hogy ezt nem muszáj figyelembe venni. Tény, hogy a termelők egyre többet panaszkodtak, mert a „kötelező” jatt miatt, ráfizetéses lett a termelésük.

Szinte mind egyszerre pártolt át a Szentesen lévő Bandihoz, mert a Zentai u. 5. szám alatti címet mindenkinek átadták, akinek a tsz-ben a botcsinálta agronómussal afférja támadt.

A kolhozban a hirtelen avanszált agronómus gyors meggazdulása után, mindenki tudta, hogy a nejét is pille könnyűvé tette a válás után. Nem akadt másra gondja, csak a rajta lévő ruhára.

Ha emlegette az exét, el nem mulasztotta volna *mocskos rohadt disznónak* titulálni. Akadt, aki még ezt is becézésnek tartotta.

Tény, hogy fantasztikus módon ki tudta csalni az emberekből a pénzt. Mivel felhatalmazással bírt, és ő mérte fel a csirketartás körülményeit, könnyen jutott alkalomhoz, vagyis a jathoz.

Egyéb esetben „nem volt megfelelő” a szellőzés, fűtés-csővek, itató, etető rendszer. Kifogást emelt a csirketartás ellen, ha a magukról megfélelkezett termelők elfelejtették letenni a kauciót.

Húzta az időt, kekeckedett, a kistermelő meg őrzöngött vagy jattolt. Ha panaszkodott, kelésgyöngye naposcsibét kapott.

A tápos zsákokat a kapuba rakatta le leginkább, mikor a termelő direkt kérte, hogy abban az időben ne vigyék, mert nem lesz otthon.

A műagronómus csakis így tudott több zsákkal elszámolni nekik, mint amennyit kivitt. Nem vette át senki, így bizonyítani

sem tudott a csirketermelő, hogy nem talált a háza előtt annyi zsák tápot, mint amennyit a szállítólevélen alá kellett írnia.

A Vezér által adományozott cím tulajdonosa, rövid idő alatt egy új NÍVA-ra tett szert, és mivel a Vezér seggevégének tartotta mindenki, úgy állították be, hogy a tsz-nek adja, saját használatra. Micsoda furfang! S hányan alkalmaztak ilyen és ehhez hasonló trükköket akkor, és azóta is egyfolytában.

De akadtak olyan nagyvonalú megalkuvók, akik úgy tartották, hogy nem érdemes szarozni azzal a kis baksissal. Jézus koporsóját sem őrizték ingyen. Ilyen esetben sokan a vallásosságot helyezték előtérbe, Krisztusra való hivatkozással. Ezek voltak a *totál ateisták*. Valahol azért behozták azt a „kis” baksist.

Így aztán a láthatatlan homályból előtűnt házilag kinevezett agronómus, rövid időn belül jól megszédte magát. Még maga sem hitte volna mikor korábban *szőrös Mercit* hajtott, hogy ilyen jó dolga lesz a kolhozban havi 25.000,- ft-os fizetéssel, a fontosabb beosztású középvezetők 6-8.000,- ft-os fizetése mellett.

De egy ügyfélnél sem válogatott, nem finnyáskodott, amolyan haverkodós típusnak tartották.

Jöhetett a házi szalámi, demizson bor, bőven terített asztal, frissen vágott jószág ízletesen elkészítve.

Az özvegynek sokan, és sokat panaszkodtak Hetveni elvtársra, aki bízatta őket, hogy jelentsék fel.

Meg is tették azok nem egyszer, de a bevádolt mindig patyolatfehéren került ki az ügyből. És még jó, hogy a feljelentő ellen nem indult viszont feljelentés. Mint az egyszeri társasházi lakó esetében 2004-ben, ahol a házba „demonstrálásnak” vagy riogatásnak a szoci pártállású közös képviselő az akaratlagosan betelepített zsarú lakó a közös képviselő uszítására vegzált egy ártatlan lakót.

A szerencsétlen feljelentette a rendőrségen. Hát nem is lehetett észnél, mert úgy megfenyegette a zsaru lakó felettese, hogy a szája is tátva maradt.

Majd negyven évvel az itt leírt történet után!

Ez a könyv, a második kiadásban azért került kiegészítésre, mert szeretne volna a tíz-húsz évvel későbbi időszakokat, módszereket is összehasonlítani a szemléltetett időszyakkal. Persze csak egy-egy szöszsenés erejéig. Még ha kicsiben is, de rámutatni arra, hogy nem szörvány esetekről, túlkapásokról van, volt szó, hanem tendenciózus, módszeres szokásokról.

Emlékeztetni mindenkit, hogy hiába volt a nagy elitrendszer váltás, semmi nem változott. Talán ezért is szokták meg annyira az emberek és nem lázadoznak. Sokan azt mondják, hogy le-hetne rosszabb is. Lehetne. De ennyi áldozattal jobb is. A tömegeknek!

Ezért megemlítésre kell, hogy kerüljön az is, ami a gyors beszédű és észjárású sokakat megsértő F.J. riporter a „Messziről jött ember” című heti műsorában elhangzott. A meghívott vendég 2013.05.23-án nagy merészen a következőket mondta „... az egypártrendszerben *az emberek* az állami tulajdont, szó szerint maguknak tekintették és széthordták...” Talán nem ebben a sorrendben, de biz’ ez elhangzott. Utána azt ecsetelte, hogy ennyi szegény ember még egy érában sem volt... Hát ez már megint micsoda logika? Ha a dolgozók is mindannyian széthordták az állami vagyont, akkor mi a jó francról van annyi szegény ember? Hová tették az állami vagyont? Mitől lettek szegények? Vagy a szegény ember nem tudott mit kezdeni az összetarhált vagyonnal? Leszámítva a lumpenproletárokat. De a magyar nép a tarhálása mellett dolgos is.

Sajnálatos, de ez így érthetetlen, még akkor is, ha a riporter nem érezte az ellentmondást, így nem is kérdezt rá. Esetleg az idő rövidsége miatt nyilván a saját forgatókönyve szerint vezette a műsort. De akkor nem is olyan jó riporter, ha nem tudta

magának megszervezni. Továbbá arra koncentrálhatott, hogy a saját identitására próbálta gyengéd erőszakkal rávezetni a merész riportalanysokat?

A betelefonálók a riporter gyors „búcsúzása” után nyilván megtalálták a rája megfelelő jelzőt, amit azok családjuk körében fejthettek ki. Mert egy dolog, hogy gyors és rövid választ kellene adni, de azért bocsátassék már meg F.J-nak, mert mintha ez lenne a tanult szakmája. Vagy fitogtatni akarja, vagy a kollégákat és a bevállaló megszólalókat okítja. De ez legyen az ő baja, mert nem az igazság hangzik el, bármennyire is szeretné. A történelmet meg szakmabelivel kellene megvitatni, de őszintén, amit soha nem mernek megtenni. Ezzel kudarcra is ítélte a műsorát. De legalább is utálatra.

Kár, mert jó riporter, az tény. De azért ne várjuk már, hogy a cseresznye naspolya ízű legyen! Savanyúnak savanyú, mert mint minden gyümölcsöt, ezt is kosárban érlelik. Ebbe most ne is menjünk bele.

Ebben a könyvben is, a riporter vendégének első kérdéses mondatát próbálnánk demonstrálni, csak azzal a „leheletnyi” különbséggel, hogy *az emberek* lopása elenyésző volt a vezetőkéhez képest. Ezt vagy nem tudta, vagy elfelejtette. Míg a kisember mutyiban, vagy suttymban lophatott, addig a vezetők nyíltan, hivalkodóan, szinte természetesen! Mint ebben a könyvben is látható. Na, itt ugrik be az a közmondás, hogy „...fejétől büzlik a hal...”

Az özvegy a vádat alátámasztotta a rendőrségen az elhangzott összegekkal együtt, mire a szerződés kötő Hetveni elvtársat beidéztek.

A korábban létező igáslóról nem szakadt úgy a víz a legnagyobb forráságban, mint róla. Marokszám kapkodta a gyógyszereket.

Már majdnem sikerült megcsípni, mikor az özvegy többet beszélt a kelletténél és elcseszte.

Elmondta még, hogy az év végi mérleget 2 millával megjavították, hogy többet oszthassanak. Ezt úgy hívják, hogy mérleghamisítás.

Az összeget a csirkeágazatra nyomták.

A kirendelt PM adóellenőr kijelentette, hogy a bejelentő nem ért a könyveléshez.

Az ügyeletes ügyész széttárta a karját, és ennyit mondott:

– *Asszonyom én sem értek a könyveléshez, itt a szakértői vélemény, innentől nem tehetek semmit....*

(A későbbi elitrendszer váltás után, az igazságügyi miniszter meg furcsa módon a focihoz nem értett. Emlékszünk? Vagy ennyire felejtünk?)

Ezután, még két szakértő szájából hangzott el, hogy a Vezér ellen nem lehet tenni semmit.

A 110 q tápot más nyakába varrhatták. Ügyesen, mint ahogy megszokták.

Az özvegy már látta, hogy ebben a városban hiába keresi az igazságot. De, ez az év számára mozgalmasnak bizonyult.

„A LELEPLEZÉS...”

Az özvegy ezt követően, a következő bírósági tárgyalásra *rágalmazás* miatti büntető ügyben lett hivatalos.

Még házi jogtanácsadója is megdöbbsent egy pillanatra.

– Anya ez komoly dolog. Mit csináltál?
– Én? Semmit fiam! – védekezett kétségbeesetten a saját fia előtt.

- De hát valamit csak mondtál, amit nem kellett volna!
- Hidd el, nem tudom. Talán a 110 q tápügy...

– Ugyan már! Számodra azt itt lezárták!

Az özvegy a második tárgyaláson jelent csak meg. Enyhén szólva meglepődött, mikor megtudta, hogy a pénzügyes Iza beperelte becsületsértésért.

Hát persze. Ő már nem hallotta a Vezér storyját.

Elkezdődött egy újabb cirkusz. Az özvegy ügyvédet fogadott, így nyugodtan állta a vádaskodásokat.

Ami ott ismét elhangzott!

Minden egyes mondatért, viszont lehetett volna perelni a vádaskodó tanúkat.

Iza, tanúként a Vezért, és a csúcspárttitkárt „Sanka„ elvtársat tudta maga mellett.

Az özvegy lemondóan vette tudomásul, hogy pont az a párttitkár, akinek kiöntötte a szívét, és az, nagy megértést tanúsított iránta.

A Vezér vitte a prímet. Locsogott, fecsegett, mint egy vénaszszony. A bírónő nem győzte leinteni.

– A tárgyra térjen – szólította fel többször is.

De ez csak mondta a magáét.

– A vádlott minden felé azt híresztelte, hogy szemét az egész kolhoz vezetése, a legalsótól a legfelsőig.

– Nem tartozik a tárgyhoz!

– Mindenkire odament, és engem a Vezért mocskolt.

Lejáratta a vezetést. Veszekedős. Mindenkibe beleköt.

– A tárgyra térjen már!

– Beleszólt mindenbe. Kifogásolta a paprikaföld elosztását.

– A tárgyra! – ütött az asztalra türelmetlenül a bírónő.

– Kifogásolta a vezetők fizetését.

– Nem érti, hogy a tárgyra szorítkozzon? Nem figyelmeztetem még egyszer.

– Bomlasztja a közösséget. Anarchista. Rossz hangulatot kelt. A munkáját nem végzi el.

A bírónő látta, hogy hiába figyelmeztette, módszert változtattott.

– Szíveskedjen abbahagyni a vádlott magatartásának ecsetelését. Elhangzott-e a rágalmazó mondat?

– Igen. Tanúsíthatja a csúcs párttitkár is.

– Ha megengedi, majd én megkérdem.

Ezután a csúcs párttitkárhoz intézte a kérdését.

– Hogyan hallotta a vádlottól a rágalmazást?

– Én, és a Vezér ültünk a vezéri szobában, és a vádlott ott vádaskodott.

– Konkrétan mit mondott?

– Azt mondta, hogy a pénzügyes Iza azért kapott fizetés-emelést, mert a Vezér szeretője.

Bizony, ezt ketten állították.

Az özvegyet bűnösnek mondták ki rágalmazási ügyben, de fellebbezett.

Őrlődött magában. Soha semmilyen büntető ügye nem volt, tisztán élt eddig, feddhetetlenségben.

Felvette a telefont, aztán letette. Majd megint felvette.

Feltárcsázta a kolhozot. Mit ad az ég, a hívott fél beleszólt.

Az özvegynek melege lett. Alig bír megszólalni, mert a sírás fojtogatta.

– Mondja, csúcs párttitkár elvtárs miért csinálta ezt velem? Hát maga nem így viselkedett mikor elpanaszoltam a bajaimat.

– Ne haragudjon...én nem akartam maga ellen...

– De, hát maga is egyetértett velem!

– Igaza is volt.

– Akkor is azt mondta, hogy igazat ad.

– Most is azt mondom.

– Akkor miért vallott ellenem a bíróságon?

– Sajnálom...

– Mert ott hamisan tanúskodott. Ugye?

- Igen...
- De miért az isten áldja meg?
- Mert kényszerítették.
- Kicsoda?
- Tudja azt maga.
- De mégis kicsoda?
- A Vezér.
- Mi az, hogy kényszerítették? Mivel? Pisztollyal?

Ugyan már! Ne vicceljen!

- Ha nem vállalom a Vezérrel a bíróságon a tanúskodást, elköszönhetek az állásomtól. Én sem vagyok már fiatal – panaszkodott mint, aki megértést vár. Csak azt nem tette hozzá, hogy nem ért semmihez, ugyan hova mehetne dolgozni?

- Ezért lettem én bűnös. Hát van magában jó érzés? Miből van maga?

- Ne haragudjon asszonyom, nem tehettem mást. Jó napot – tette le a kagylót.

A telefonbeszélgetés után, a csúcs párttitkár elvtársnak valahogy kellemetlen lett a közérzete.

Eljött a fellebbezés utáni tárgyalás napja. Az özvegy beidéztette tanújaként Söprű elvtársat, aki az Ellenőrző Bizottság elnökeként kapta a nagy fizetését.

Azt a Söprű elvtársat, akinek takarító brigádja a 70-es évek nagy sikkasztási perének írásos tanúbizonyságát, a legnagyobb körültekintéssel és gondossággal változtatta utasításra kámforrá.

Söprű elvtárs úgy mászkált az özvegy után, mint foxi a róka nyomában.

Szinte minden nap bement az irodába meglátogatni az özvegyet, és mindig, mindig ugyanazt kérdezte:

- Na, Juli mi újság?

- Semmi Söprű elvtárs – válaszolt az özvegy ráemelve kék szeméit, amitől az elolvadt. Még az sem izgatta, hogy a nyuszik úgy belebuktak ilyenkor az iratokba, miközben majd

megfúltak a nevetéstől. Egymás szájáról olvasták le fenti kérdést, mert hang nélkül, mind egyszerre mondta. Mint a némák, akiknek csak a szájuk jár. Kívülről fújták már Söprű elvtárs „választékos” kérdéseit.

– Hogy mennek a dolgok? – kérdezte, mint, aki nem tudta.

– Mennek Söprű elvtárs – mondta az özvegy mosolyogva. Többet nem nagyon mert mondani, mert a kolléganők örökösen is árgus szemmel figyelték. Pedig szeretett volna egyfolytában panaszkodni.

Az örökifjú 80 éves nagyfi ugyan háttal ült az özvegynek, de majd megpukkadt a nevetéstől. Mikor mindenki felnézett a munkájából, ő óvatosan hátrafelé integetett. Látták azt a nyuszik integetés nélkül is. Csak hát, mindenkitől tartani kellett. Még a nagyitól is.

Nagyfi is haragudott az özvegyre, mert az mindig a kettejük közötti fizetési különbséget méricskélte. Meg, hogy miért kapott paprikaföldet, meg jutalmat. Ezért aztán nagyfi, ha csak tudott, felszólalt ellene. Pedig nagyinak sok ellensége akadt, mert ő is a vezetőknek hajbókolt. Azért dolgozhatott még ilyen idősen ennyi juttatásért, mert a veje nagyon magas poszton trónolt, és a Vezérnek már nem egyszer tett szívességet.

Az ifjabb nők, meg haragudtak a kapzsiságáért, és hogy elvette a fiataloktól a munkahelyet.

Hát nagyfi azért megérdemelte volna már, a nyugdíj adta pihenési lehetőséget, de ő nem élt vele. Elsőnek ért be reggel az i-rodába, és utolsónak ment el. A túlórázást is ő vállalta először, persze neki ki is fizették.

Nagyfi szintén egy olyan felesleges munkát végzett, aminek semmi haszna nem volt. Persze a gazdálkodást tekintve szinte semminek sem. De amit ő csinált, az maga volt a csoda, mert olyan odaadással csinálta, mintha az élete függött volna tőle. Nagyinak már minden unokája lakást kapott tőle, de neki soha semmi nem volt elég.

– Undorító ez a kapzsisága – reszkírozta meg egyszer Gyöngyike, de a szájára is vágott, mert nem tudta, hogy ki fogja visszamondani „rosszindulatú” megjegyzését a nagyinak.

Nagyi senkit nem engedett be a lakásába, nehogy meglássák a nagy értékű berendezést. Mikor új adózási rendszert vezetett be az állam, ő mindenkitől kétségbeesetten kérdezgette, hogy ellenőrzéskor a pincébe is lemennek-e?

Hát, rohadt egy dolog, ha az embernek így kell reszknie a ki tudja milyen módon összeharácsolt „vagyonkájáért”.

Persze legtöbb kollégának nem volt félteneivalója. Volt viszont lehetősége dolgozni, ha bele nem döglött.

Nagyi férje nagy darab jó kiállítású öregúr lévén szintén nem unatkozott otthon. Az élelmiszeriparban ügyködött, mint jól menő ellenőr. A kolhoz mindig rajtuk keresztül szerezte be a kurrens árukat. Leginkább a megyére, és hétfőként a kártya partikra.

Nagyit okos korosnak tartották, mert soha sem beszélt. Feleslegesen. Mindig más mondta el, amit róla tudott. Hááát, semmi sem marad titokban.

Söprű elvtársat valóban nem lehetett egy Adonisznak tartani, és az özvegy poros nyomába sem ért. Erősen ritkuló haja állandóan kóccsomóban ácsingózott a feje tetején, de inkább két oldalt a füle fölött. Állandón kotorászott valamelyik zsebében, és minden mozdulata meglehetősen félreérthetőnek látszott. Körülbelül úgy, mint aki éppen vizelni készül, és keresi a csőmaradványt. Ezzel a beidegződött kotorászásával mindig zavarba hozta a vele beszélgetőt. Bár ő, leginkább a pipája után kutatott.

Egész nap pipázott. Ráért.

A tárgyaláson a bírónő Söprű elvtársat faggatta.

– Hallotta-e, hogy az özvegy rágalmazta a felperest?

– Hallottam – mondta magabiztosan, mire az özvegy megrémült.

– Hallotta? – dörrent rá a bírónő. A vádlott azt állítja, hogy nem hallotta.

– Hát... én nem hallottam.

– Most akkor hallotta, vagy nem? Feleljen értelmesen. Vagy nem értette a kérdést?

– De értettem. Hallottam is mög nem is. Ha úgy vesszük.

– Az meg hogy lehet?

– Neköm ű nem monta. De más monta, azt hallottam – lett melege Söprű elvtársnak. Fejét vakarászta, szuszogott, hiányzott a pipa.

– Szóval maga a vádlott szájából nem hallotta.

– Montam mán, hogy nem. Na.

– Jó ember viselkedjen komolyan. Bíróság előtt van.

Kinek mondta a vádlott?

– Hát azt nem tudom, de valakinek monta.

– Ha hallotta, akkor hol, és kitől hallotta?

– Hát a folyosón beszéték. Ott azt möghallottam.

– Na, üljön le, magán nem lehet eligazodni.

– Szót kérek – emelkedett fel a vádlott ügyvédje.

– Megadom – adott lehetőséget a bírónő.

– A csúcs pártitkártól kérdezem, hogy beszélt-e telefonon ügyfelemmel?

– Igen.

– Mit beszélt vele?

– ?

– Kérem a t. Bíróságot, hogy a magammal hozott bizonyítékot, a magnószalagot szíveskedjék meghallgatni.

– Hogy képzelem? Nem hallgatunk meg semmiféle magnószalagot.

– Szeretném a T. Bíróság figyelmébe ajánlani, hogy a bizonyíték perdöntő. Ragaszkodom a meghallgatásához. Egy perc az egész – hivatkozott egy törvényre nyomatékul.

– A bírónő felugrott és szünetet rendelt el.

– A tárgyalás résztvevői gyanakodva tekintettek egymásra. Nem értették az egészet.

– Miféle perdöntő bizonyíték? Miféle magnószalag? – kérdezték gyanakodva.

Rövid idő múlva a tárgyalás folytatódott és a bírónő halálos nyugalommal kérte a magnószalag lejátszását. Feszült figyelem lett, még az érverés is hallani vélt.

– „...*Mondja párttitkár elvtárs miért csinálta ezt velem? Mert a bíróságon hamisan tanúskodott ugye?*

– *Igen, mert kényszerítettek.*

– *Ki kényszerítette?..*

– *A Vezér. Azt mondta, hogy elveszíthetem az állásomat, ha nem vallom azt, amit ő mond... ”*

– Gondolom ennyi elég is – nyomta ki a gombot az ügyvéd.

– Elég – bólogatott a bírónő.

A per el volt döntve.

Dr M. Annamária a 6.B 634/1987. július 13.sz. végzésében felmentette az özvegyet.

A bíróság, döbönt csendben hagyta el a termet.

Iza némán állt egy darabig, majd felocsúdva kétségbeesetten kérdezte.

– Hát én most kit jelentsek fel?

Nem tudni kinek intézte a kérdést, de senki sem válaszolt. Mintha ott sem lett volna, rá sem néztek.

Hanem a három tanú, a Vezér, a csúcs párttitkár és, Söprű elvtárs, amúgy rendesen egymásnak estek.

Ordítottak egymásra, mint otthon szoktak.

Említésre került minden négy lábú állat a másik képében. Élvezet volt őket hallgatni.

Az özvegy és védője összepakoltak, és kifele indultak. De még vissza-visszatekintettek az ordibálókra.

Az ügyvéd nem győzött csodálkozni, hogy milyen munkahely lehet ahol védence dolgozott. Az özvegy közölte, hogy felmondtak neki.

– Újabb per? – kérdezte az ügyvéd.

– Á! Nem pereskedem már. Mindent elveszítettem, csak ezt az egyet nyertem meg. De megérte. Igazán szórakoztató volt.

A kolhozban csak felsőbb körökben suttoztak először a csúcs párttitkár baklövéséről. De, mint tudjuk nincs az a titok, ami ki ne derülne. Meg is tudta mindenki. Na, bum! És akkor mi van? Semmi. Igazán semmi.

A csúcs büntetésként sok minden juttatásról lemaradt, mert a Vezér szerint, megbocsájthatatlan hibát követett el. De leváltani nem merte pártbéli posztjáról, mert az ország minden részéről már mozgolódásról jött a hír. Megért ő már ilyesmit. Nem is nagyon gondolt változásra, olyan magabiztosan ült a trónján, mint a kommunista-kapitalista-szocialista országok vezetői. Aztán mégis csak beütött a nagy elitrendszer váltás. A tsz kis és nagy vezetői egy bizonyos részébe a zabszem sem fért volna bele. Volt is mitől tartaniuk. Ha utcán találkoztak kizsuppolt, vagy tsz-ből elmenekült volt dolgozóval, olyan nyájasak tudtak lenni, olyan csöpögősek, hogy az illető „megtisztelt” a meglepetéstől meg sem tudott szólalni. Mikor elváltak, akkor tért magához, és kezdett el anyázni. Meglepőnek tűnt, hogy kivétel nélkül minden előző valamilyen vezető a legkedvesebb modorában tetszelgett.

Majd –, mint ismeretes – konszolidálódott a helyzet, ami azt jelentette, hogy *nem lesz felelősségre vonás*. Na, ettől mindjárt mindegyiknek visszatért az önbizalma.

Főleg ahogy szétoztották a közöset, jegy formájában. Ez alapozta aztán meg, mesés gazdagságukat. Ezeknek az embereknek jól jött a nagy elitrendszer váltás.

Direkt azért lett a rendszerváltás, hogy az addig kialakult elitréteget –, akik tönkretették az országot, megerősítsék. A kolhoz vagyona is azok értékelték fel, illetve le, hogy minél nagyobbat hasíthassanak belőle. Érdekük szerint értékelték. Nem volt elég, amit addig összeharácsoltak.

A szegény kisparaszt pl. azt sem tudta, hogy mit is kapott, csak akkor csodálkozott, mikor az utált vezetők mindent szétcincáltak. Na meg akkor, mikor meggyőzték őket a bennfentesek, hogy szart sem ér a részjegyük, nyugodtan adják el, – leginkább nekik –, mert legalább kapnak érte egy kis pénzt. Így lettek aztán –, mint már ismert – a soha el nem képzelt földbárók, milliárdosok, és végül újra összeállt az elitréteg más arcokkal és színnel.

A rendszerváltó pártnak –, ki tudja miért – nem állt érdekében még használható felvilágosítást sem adni az érdekelteknek, illetve a kisemmizetteknek. A hivatalos tájékoztatás, mintha csak egy szűk rétegnek szólt volna.... A vezetőjük a munkásokat lenézte, egész világ előtt megszégyenítette. Azt a réteget, akik eltartották az országot, és minden időben eltartják.

A mindig egymást váltó pártok életmagra kapnak arcukon új bőrrrel, akik továbbra is a néptömegekkel kívánják jólétüket megfizettetni, biztosítani. Tisztára hülyéknek nézik az embereket. Hát, ami a hiszékenységet illeti...

Ezzel aztán senki nem mond újat, mert az írott, nyomtatott, képi média nem győzi harsogni. Igaz, 20 év távlatából, de mégis csak ez az egyik kedvenc témájuk. Bolond az, aki ezt

nem hallja. Legfeljebb ha nem akarja. – De már kint van a palackból a szellem, és hatalmas zsebeket varrattak a zakókra. A néphülyítő demagóg szövegeket „csak” addig ismételtetik, míg e-sélyt nem látnak valamilyen hatalom, jó pozíció megszerzésére. Vagyis, rájuk nem szavaznak. Ha kell, más pártokban. De, hogy hol lesz ennyi párt, képviselő ebben a pici országban? Többen meg még hisznek és remélnék is.

Jó, sokan lesznek a bársonyszékekért epekedők, és követelők. Hihetetlen sokan. És mennyi lesz a csalódott... És akkor mi lesz?... Majd elrendeződnek...

A csúcs is nyugdíjaztatta magát, és sokat járt a piacra árulni, mert mégis csak paraszt volt.

De húzta a belét, ha ismerősre akadt. Mintha rá lett volna írva a homlokára a sok gazemberség, amit elkövetett. A bírósági é-
gést, mint szégyent sem felejtette el. Meg azt sem, hogy milyen posztot töltött be. Bár nem dicsekedett vele senkinek. Sőt! Ha tudta, tagadta.

Azt mondhatnánk, hogy ebből a téveszcséből a lényeges dolgok papírra kerültek. Olyan nagy események már nem történhettek a kolhozban, hogy érdemes lenne leírni.

Megítélés kérdése.

Aki akarja, itt abba is hagyhatja az olvasást, bár, egy két „í-nyencség” azért akad, mindazt alátámasztandó, ami idáig elbeszélésre került.

A 110 q táp sikkasztási ügye, tovább bonyolódott. Valahogy mindig más nyakába akarták varrni, de ez egyszer sem sikerült.

Pösze kiüzetése a kolhozból, és a történetből is hiányzik, mert a Vezér addig nem nyugodott, míg el nem távolította.

Mielőtt ez sikerült volna neki, előtte alaposan megizzadt. A szokásos mocskos módszert alkalmazta. A kontinuitás végeláthatatlan.

Egyre több munkát akasztott a nyakába. Sokszor öt emberét is végeznie kellett.

Egy pénzügyi *főhalljakend* nejét is be kellett taníttatnia, aki csak ugatta az adminisztrációt. A könyvelésről, meg fogalma sem volt, hogy eszik, vagy isszák. Ráadásul ő sírdogált, hogy *nem tehet róla, hogy nem érti, mert ő csak egy fényképész. A Vezérnek ilyen kellett, mint tudjuk. Nem látott bele a dolgokba.*

Pösze a sok munkából, túlórázásból ki sem látszott, és még sem kapott paprikaföldet. Kapott viszont az ex fényképész, többet, mint a régi tagok. Meg Pösze részesedését is év végén. Ráadásul meg sem köszönte Pöszének, hogy rendbe rakta az eszméletlen összekutyult mocskát.

De nem élvezte a kolléganők együttérzését sem. Otthon panaszkodott az urának, aki még ki is osztotta.

– A bányában is dolgoznak. Milyen helyet szerezzek még neked? Nem értesz semmihez! Itt meg csak üldögeled kell. Majd csak kibírod, míg a gyerekek felnőnek.

Szegény, sem otthon, sem a munkahelyén nem talált megértésre. Hogy a rendszerváltás után hova lett bedugva, mint egy tehetségtelen senki, arról már nem hallottak volt kolléganői. De biztosan talált neki a pozícionált férj, jól fizető helyet.

Pöszének meggyűlt a baja a sertésfelvásárlási kifizetésnél is, mikor helyettesített. A felvásárlók 2-3.000,- ft-ot szinte rátukmálták, amit ő természetesen nem fogadott el. Aztán a képébe vágták, hogy megjåtssza magát, mert az állandó pénztáros a jattot természetesen veszi.

Pösze nagyon kellemetlenül érezte magát, és csak úgy megjegyezte Bécinek, a fregoli embernek a történeteket.

– Te Béci! Milyen mellékes jövedelmük lehet ezeknek a sertésfelvásárlóknak, ha a termelők csak úgy 2-3.000,- ft-ot otthagynak egy-egy rotációnál?

Béci csak hümmögött, de piszkálta a csőrét a megjegyzés, mert a saját motorjával járta a határt, és soha nem kapott üzemanyag átalányt. Berohant a főagronómushoz és megkérdezte tőle, hogy igaz-e amit hallott?

A főugrómókus meg szaladt a Vezérhez, hogy Béci hallotta, mikor a nyomorék arról beszélt, hogy a sertéstenyésztők borraalóján hárman osztozkodtak. A Vezér, a főkönyvelő, és a kolhoznak Nívát „adományozó” sertés szerződéskötő, a házilag kinevezett agronómus.

Természetesen ennek sem lehetett kétséges a kimenetele. Feljelentették Pöszét rágalmazásért, de előtte a Vezér biztonsági intézkedéseket tett.

Kihelyezte végleg Szatymazra, ahol nem volt rá szükség, hogy onnan küldhesse el aztán végleg a tsz-ből.

Pösze volt olyan balga, hogy kiitta a keserű poharat. Bizonybizony a pszicho terror megtette a magáét. Pösze még elgondolkodni sem tudott ekkora aljasságon. Végigszenvedte a bírósági tárgyalást, ahol természetesen vesztett.

Tárgyalás közben volt egy kis várakozás, mert a sertésfelvásárló-szerződéskötő késett.

Ezalatt a bírónő odasúgta Pöszének, hogy miért nem hagyja ott ezt a munkahelyet?

– Mert utánam nyúl a Vezér.

A bírónő döbbenet nézett. Ami azt illeti, tájékozatlan lehetett. Pösze elkeseredésében bement a pártbizottságra és „Oskó” elvtársnak panaszkodott, aki a következőket mondta:

– Elvtársnő, fellebbezze meg az ítéletet, és írjon a Vezérhez egy bocsánatkérő levelet, hogy tulajdonképpen őt jó vezetőnek tartja, hátha visszavonják az egészet.

– „Oskó” elvtárs nem tudom megtenni – mondta Pösze kétségbeesetten.

– Dehogynem elvtársnő. Dehogynem. Hallgasson rám, és csinálja csak meg. Aztán álljon a tükör elé, és köpje szembe magát. Ajánlotta ezt az a pártbizottsági tag, aki –, mint ismeretes az elejéről – azon munkálkodott a többi elvtárral együtt, hogy alkalmatlannak minősítsék a Vezért, és távolítsák el a kolhoz éléről.

Pösze megfogadta „Oskó” elvtárs javaslatát, és azóta sem tudta letörölni az arcát. Ott égeti, marja a saját arcát, a saját nyála....

A második tárgyaláson –, mert a Vezér nem bocsájtott meg neki, – Bécit állította tanúnak.

De előtte kapott egy fegyelmet. Banya-anyától...

Attól a nőtől, aki Pösze nélkül semmire sem ment. Leginkább utána nyugdíjba, mert félt, hogy most ő következik, hiába pedálozott. A szatymazi pénztáros is rendben és „önként” tanúszkodott.

Ő is megkapta a $\frac{3}{4}$ hold paprikát, amit addig nem, és a végleges kinevezését.

A szatymaziak leköpdösték mikor találkoztak vele, amitől nagyon rosszul érezte magát.

Persze a szatymaziak Pöszének estek, hogy mekkora marha.

– Miért nem jelented fel becsületsértésért ezt a disznót? – faggatták.

Pösze lakonikusan válaszolt.

– *Le van szarva!*

Egyébként soha egyetlen káromló szó nem hagyta el a száját. Ezután elment a doktorhoz, aki kimondottan örült neki, hogy végre törődik az egészségével. Azonnal kiírta táppénzre, és még csak a szeme sem rebbent, mikor Pösze figyelmeztette, hogy az orvosnak is baja lehet belőle.

– Hát, ha magának nem jár, akkor senkinek. Ilyen beteg lábbal! – nyugtatta meg.

Nem is lett semmi baja belőle. Egy év után azonnal, és minden feltétel nélkül rokkantságiba helyezték.

De Pösze, tényleg egy nagy marha volt.

A rendszerváltás után ahhoz a könyvelő kft-hez ment dolgozni, mint már ismeretes, akiknek a tagjai meghurcolták a Vezér utasítására.

Igaz, legalább megkövették. Naná. Amennyit ők tudtak a könyvelésről! Pösze nélkül nem is ment a bolt. Csak akkor lendült fel, mikor Pösze beleásta magát a kft ramatyába, és gatyába rázta.

Pöszében nem volt harag. Talán hiányzott az epéje.

A 110 q táp ügye, valóságos bohózzattá vált. Hogy az a bizonylat hány féleképpen volt megírva, stornózva, utaztatva! Valahogy csak el akarták tüntetni, de úgy, hogy rávarrják valakire. Megpróbálták a raktáros lányra, miután az özvegyre nem sikerült, „Hetveni” elvtárs meg ügyesen elpasszolta a rágalmat.

Hanem a raktáros lány kinyitotta a száját és azt mondta, hogy mindent kipakol tanúkkal együtt.

A rendőrségre azért csak beidézték. Beszélt, mert kérdezték. Úgy tűnt, neki volt a legtöbb esze. Vagy szerencséje?

Eredmény: a főkönyvelő meg a két helyettes fegyelmet kapott. Hogy ezt hogy csinálták? Rejtély. Jól megbüntették őket...

Erre a főkönyvelő visszavonta a feljelentést a raktáros ellen, és írásban foglalták, hogy a 110 q táp nem veszett el, hanem kihelyezték a nagy telepre. Hát ezt jól megoldotta. Sokan és merészen állítják, hogy így oldják meg az ország ügyeit is. Akkor azért mondta a frissen kinevezett ifjú országgyűlési képviselő a fogadóóráján a társasházi képviselőre panaszkodónak azt a döbbenetes, soha el nem felejthető mondatot, mint fent említettünk!

– *„Lesz majd jó társasházi törvény is, csak azt maga nem éri meg....”*

Hogy honnan a jó francból tudta négy társasházi törvény után, amit regnálásuk alatt összehoztak? Mennyi rejtély, mennyi rejtély...

Na. Lehet, hogy ő sem éri meg a maga jó posztját...

Visszatérve a tápügyre, a stornó valakinek szemet szúrt, és újból a rendőrségen volt a 110 q táp ügye. Innentől már a szaros gatyó szaga is érződött.

Ám az ügy mégis csak helyre rázódott. Sok tanú állította, hogy semmiféle tápügy nem létezik, tévedés lehetett az egész. Hogy a vizsgálatokat hogyan úszták meg... Az is titok, mint annyi minden.

A Vezér és kara el kezdett kutakodni, a feljelentő után. Meg is találták a dadogós jogász személyében, akinek nem sokkal azután új állást kellett keresnie.

Imrus, a volt szatymazi tsz elnöke, szerencsésen nyugdíjba vonulhatott.

Egy alkalommal, egy régi haverral találkozott, aki felemlítette neki az elmúlt időket.

– Te Imrus! – mondta neki – azokat az időket nem lehet elfelejteni.

– Hát nem – sóhajtott Imre – mert 1988 decemberében volt az utolsó perem velük.

– Miért pereskedtél te nyugdíjasan?

– Mert elvették a saját tulajdonú 800 négyszögöl földemet.

– Ki csinálta ezt veled?

– A földügyes. Ki más? A dadogós jogász meg védte. De ahogy hallottam, neki is útilaput kötöttek a talpára.

– Jól megjártátok – veregette hátba gyengéden a haver.

– Jól.... Az egész életünket tönkretette.

– Nem csak a tiéteket.

– Nem. De ez engem nem vigasztal.

A rendszerváltás előtti évben a Vezér rendezgette a dolgait, mert valamit kiszagolt. Persze könnyen megtehetette. Egyébként

a világ minden kincséért sem mondott volna le jó állásáról. Hiszen minden meg volt neki és családjának. Még az is, ami nem kellett.

Olyan nyugdíjjal vonulhatott nyugalomba, amiről talán még ő sem álmodott. De nem volt önző, mert még időben felterjesztette a közvetlen munkatársait kormánykitüntetésre. A többinek elképesztő összegű részjegyeket osztogatott. Kibiztosította magát a hallgatásukról.

Ami megmaradt... azon osztozkodjanak a becsületes dolgozók. Úgy kell nekik. Hiszen meg volt a lehetőségük a nyalásra, bólogatásra, de nekik erkölcsi nézeteik, és elveik voltak...

Hát azt kapták, amit kaptak. A rendszerváltó párt segédletével. Törvényesen...

Az meg már nem vigasztalta őket, hogy a Vezér hiába járkált az üzemegységekbe, ahol nem is olyan rég, ő volt az Isten maga. De inkább a leggonoszabb sátán.

A kft-be tömörült emberek még csak nem is köszöntek neki. Talán még annak sem tudtak örülni, hogy többször kapott szívinfarktust, meg idegösszeomlást –, mint a kapitalista-kommunista-szocialista országok vezetői, akik nem akarták elhinni, hogy egyszer minden uralomnak vége szakad...

„E P I L Ó G”...

Az elitrendszer váltás után majd húsz évvel, két szatymazi termelő beszélgetett a piacon árujuk rendezgetése közben.

– Emlékszel mikor még meg volt a tsz?

– Már hogy ne emlékeznék! – nézett rá a megszólított kissé csodálkozva –, mikor kismimizett bennünket a nagyorrú.

– Ühüm – hümmögött emez szemlesütve – mennyivel jobb volt nekünk is akkor – folytatta, elengedve a füle mellett a másik megjegyzését.

Társa matatott a láda krumplin. Igazgatta őket sorba, mintha az őszibarackot sablonozta volna, de nem szólt.

Összeszűkül szemmel oldalról a mellette állóra nézett. Kissé elfordult és egy jó nagyot pökött a földre.

Hogy mit gondolt, azt csak ő tudta. De nem mondta ki.

Talán arra, hogy az idő megszépíti a múltat...

– v é g e –
ennek a könyvnek...

Tartalomjegyzék

Prológ	3.
Nem közösülünk	9.
Ha már egyesülni kell	18.
Föld, a földdel házasodik	22.
Anyám, nem ilyen lovat akartam	25.
Ti is a mi kutyánk	26.
Szőnyegparti	32.
Majd én megmutatom	40.
Kilyukadt a zsákom	42.
Az árpa tolvaj	43.
Szép a babám fekete szeme	44.
Bóg a tehén	46.
Ki tanyája ez a nyárfás	47.
Sárgarépa paszternák	49.
Mély kútba tekinték	54.
Csak az nem sikerül	66.
Egy diploma, egy liba	69.
Feneketlen zsák, bűnös barlang	70.
A csárdásné nem szép, de ügyes	84.
Akinek rend van a pincéjében	89.
Kísért a múlt, a kiváló	92.
Vak tyúk is talál szemet	96.
Nem zörög a haraszt	100.
Az évszázad pere, ki mit érdemel	104.
Az ítélet	119.
A nagy hírre, nagy kakasok	120.
A felül bírálát	123.
Nekünk is részünk van benne, ami jár	129.
A sors büntetése	130.

A kivétel	133.
Nem tudlak szeretni	145.
Újabb koncepció per. Egy nem elég	157.
A perek sosem érnek véget	176.
A leleplezés	182.
Epilóg	198.
